

Makói Paktum - Foglalkoztatási Stratégia

TOP-5.1.2-15-CS1-2016-00002

FOGLALKOZTATÁSI STRATÉGIA 2017-2021

Készült a „Makói paktum - helyi foglalkoztatási együttműködés kialakítása” című projekt keretében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

1.	<u>HELYZETÉRTÉKELÉS</u>	<u>6</u>
1.1.	Makói foglalkoztatási paktum	6
1.2.	A foglalkoztatási stratégia készítésének célja és folyamata.....	7
2.	<u>HELYZETFELTÁRÁS</u>	<u>8</u>
2.1.	Földrajzi helyzetkép.....	8
2.1.1.	Csongrád megye	8
2.1.2.	A foglalkoztatási paktum területi hatálya alá tartozó járások	8
2.1.3.	A foglalkoztatási paktum területi hatálya alá tartozó települések	9
2.2.	Társadalmi helyzetkép.....	16
2.2.1.	Népesség, népmozgalom	16
2.2.2.	Korösszetétel	17
2.2.3.	Képzettség és oktatási helyzetkép.....	18
2.3.	Gazdasági helyzetkép	22
2.4.	Foglalkoztatási helyzetkép	28
2.4.1.	Pályakezdő álláskereső	34
2.4.2.	Munkaerő-piaci kereslet és kínálat Csongrád megyében.....	35
2.4.3.	Munkaerő-piaci kereslet és kínálat a Paktumterületen	39
2.4.4.	Közfoglalkoztatás	45
2.4.5.	A térség releváns munkaerő-piaci szereplői.....	48
2.4.6.	A térség munkaerő-piaci szempontból összetartozó területi egységei.....	49
2.5.	Gyermeke ellátási szolgáltatások helyzete	50
2.5.1.	Bölcsődei ellátás	51
2.5.2.	Családi napközi	52
2.5.3.	Óvodai ellátás	53
2.5.4.	Fejlesztések, fejlesztési elképzelések	56
2.6.	Szakképzési helyzetkép	62
2.6.1.	Szakképzésről szóló szabályozás.....	62
2.6.2.	Csongrád megye szakképzés-fejlesztési koncepciója	63
2.6.3.	Szakmaszerkezeti javaslatlatter	65
2.6.4.	Hiány-szakképesítések	69
2.6.5.	A paktumterületen működő, szakképzést nyújtó intézmények	70
2.6.6.	Gyakorlati képzőhelyek.....	71

3.	<u>HELYZETÉRTÉKELÉS</u>	<u>74</u>
4.	<u>CÉLOK ÉS CÉLCSOPORTOK</u>	<u>79</u>
4.1.	Célok.....	79
4.2.	Célcsoportok.....	82
4.2.1.	A projekt közvetlen célcsoportjai	82
4.2.2.	Egyéb közvetlen célcsoport	93
4.2.3.	A projekt közvetett célcsoportja.....	93
4.2.4.	A projektben érintettek	94
5.	<u>STRATÉGIAI KÖRNYEZET</u>	<u>95</u>
5.1.	Kormányzati gazdaságfejlesztési programok	95
5.1.1.	A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása című szakpolitikai stratégiához való kapcsolódás.....	95
5.1.2.	Nemzeti Reform Programhoz való kapcsolódás	97
5.2.	Megyei stratégiák.....	99
5.2.1.	Csongrád Megye Területfejlesztési Programja	99
5.2.2.	Csongrád Megye Szakképzés-Fejlesztési Konceptiója	99
5.3.	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Makó Város Önkormányzatának Gazdaságfejlesztési Programja	99
5.4.	A paktumterület településeinek gazdasági stratégiái	103
5.4.1.	Algyő	104
5.4.2.	Ambrózfalva	104
5.4.3.	Apátfalva	104
5.4.4.	Csanádalberti	105
5.4.5.	Csanádpalota	105
5.4.6.	Deszk.....	105
5.4.7.	Ferencszállás	105
5.4.8.	Földeák.....	105
5.4.9.	Királyhegyes	106
5.4.10.	Kiszombor	106
5.4.11.	Klárafalva	106
5.4.12.	Kövegy.....	106
5.4.13.	Kübekháza.....	107
5.4.14.	Magyarcsanád.....	107
5.4.15.	Maroslele	107
5.4.16.	Mártély.....	107

5.4.17.	Nagyér.....	107
5.4.18.	Nagylak.....	107
5.4.19.	Óföldreák.....	108
5.4.20.	Pitvaros	108
5.4.21.	Székkutas	108
5.4.22.	Tiszasziget	108
5.4.23.	Újszentiván.....	108
6.	<u>PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK</u>	<u>110</u>
6.1.	1. Prioritás – munkaerő-piaci kínálat fejlesztése	113
6.1.1.	Hátrányos helyzetű célcsoportok foglalkoztatásba való bekapcsolódását elősegítő felzárkóztató tevékenységek megvalósítása	113
	<i>Elsődleges célcsoportok hatékony elérése és bevonása a munkaerő-piaci szolgáltatásokba</i>	<i>114</i>
	<i>Munkáltatók érzékenyítése a megváltozott munkaképességű munkavállalók toborzására és megtartására</i>	<i>116</i>
6.1.2.	Munkaerő-utánpótlás biztosítása	118
	<i>Képzési kínálat összehangolása a munkaerő-piaci igényekkel.....</i>	<i>118</i>
	<i>A lemorzsolódás csökkentése, pályaaorientáció meghonosítása.....</i>	<i>120</i>
	<i>Szakképzés vonzerejének növelése, duális képzés elterjedésének támogatása</i>	<i>122</i>
6.1.3.	Munkaerő megtartását és hazatérését támogató intézkedések megvalósítása	124
	<i>Ösztöndíjrendszerek kialakítása, életpályamodell elindítása</i>	<i>125</i>
	<i>Pályakezdők számára munkatapasztalat-szerzés biztosítása</i>	<i>127</i>
	<i>Lakhatási körülmények biztosítása, mobilitás támogatása</i>	<i>130</i>
6.2.	2. Prioritás - Foglalkoztatási lehetőségek bővítése	131
6.2.1.	Vállalkozási környezet fejlesztése.....	132
	<i>Aktívabb befektetés-ösztönző tevékenység, a tevékenység összehangolása a megyei befektetés-ösztönző tevékenységgel</i>	<i>132</i>
	<i>Önfoglalkoztatóvá válás, agrár-vállalkozóvá válás támogatása</i>	<i>133</i>
6.2.2.	Szociális gazdaság bővítése.....	135
6.2.3.	Atipikus foglalkoztatás bővítése	135
	<i>Helyi termék-és szolgáltatásfejlesztés támogatása.....</i>	<i>136</i>
	<i>Gyermekeklátási szolgáltatások bővítése, színvonalának emelése.....</i>	<i>137</i>
6.3.	3. Prioritás - Partnerség fejlesztése a foglalkoztatásért.....	139
6.3.1.	A helyi és megyei paktum működésének koordinációja	139
6.3.2.	Hálózatépítés, partnerségi kapacitásépítés, tudatosítás.....	140
7.	<u>MONITORING RENDSZER</u>	<u>142</u>

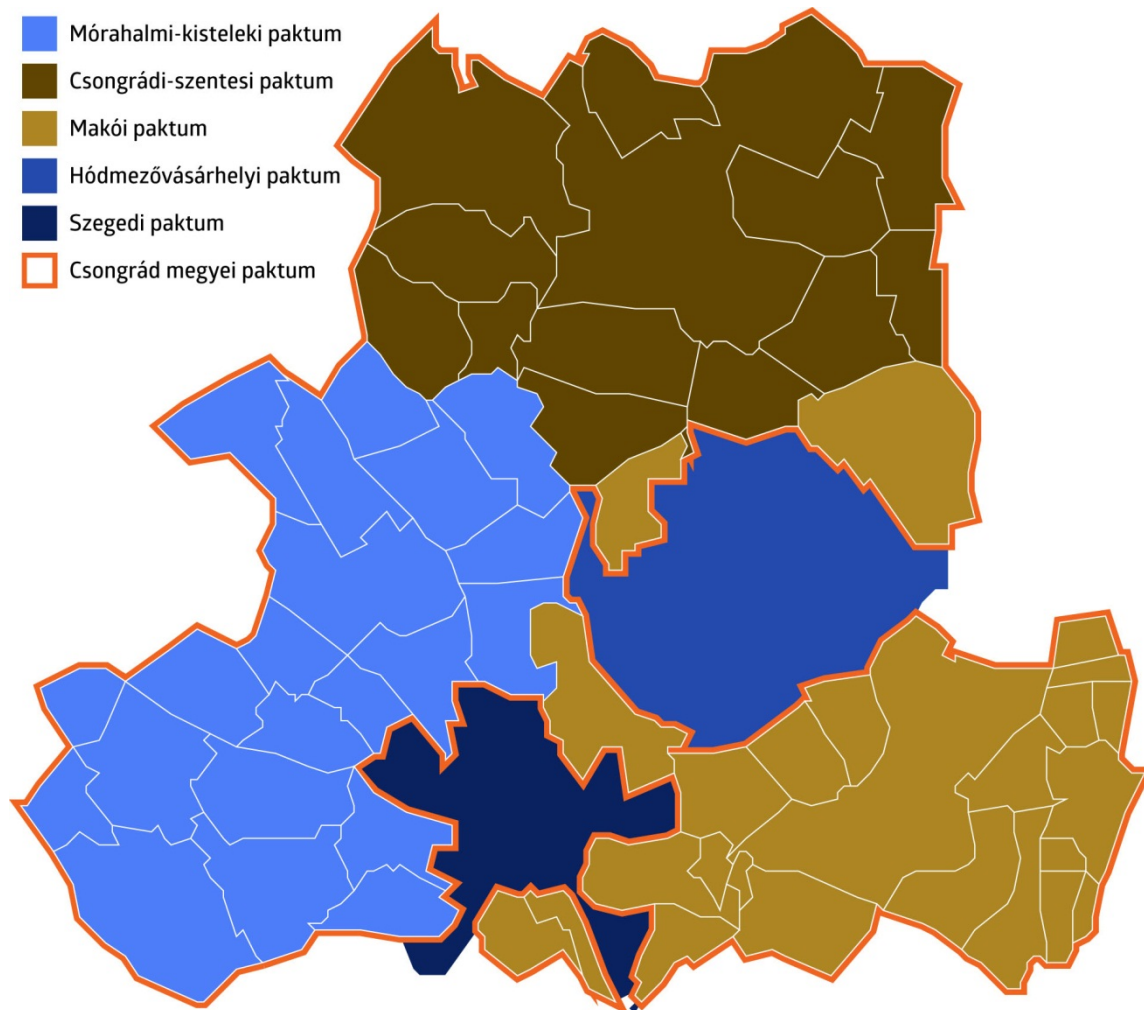
7.1.	Monitoring célja	142
7.2.	Monitoring folyamata	142
7.3.	Indikátorok	143
7.4.	Monitoring adatforrásai	144
8.	<u>ILLESZKEDÉS A CSONGRÁD MEGYEI PAKTUMHOZ</u>	146

1. Helyzetértékelés

1.1. Makói foglalkoztatási paktum

Makó Város Önkormányzata konzorciumvezetőként, konzorciumi partnerével, a Csongrád Megyei Kormányhivatallal pályázatot nyújtott be a TOP-5.1.2-15 Helyi foglalkoztatási együttműködések című felhívásra „Makói paktum - helyi foglalkoztatási együttműködés kialakítása” címmel.

A pályázat támogatásban részesült, a Támogatási szerződés 2017. augusztus 8-án került aláírásra.

1. ábra: Csongrád megyében létrejött foglalkoztatási paktumok területi hatályai
Forrás: KSH Éves településstatisztikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A Makói Foglalkoztatási Paktum működési területe magában foglalja:

- Makói járást
- Szegedi járás Tiszától keletre eső településeit: Algyő, Klárafalva, Ferencszállás, Deszk, Kübekháza, Újszentiván, Tiszasziget), valamint
- Hódmezővásárhelyi járás két települését, Mártélyt és Székkutast.

A Makói Foglalkoztatási Paktum közvetlen célja a térség munkaerő-piacának bővítése, a térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek és inaktívak elhelyezkedésének támogatása,

valamint a helyi szereplőknek a térségre kialakított, a térség gazdasági növekedését támogató közös stratégiája és foglalkoztatási együttműködése révén a vállalkozások versenyképességének növelése, azaz:

- foglalkoztatás helyzetének javítása a humánerőforrás fejlesztésével, foglalkoztatást elősegítő programok megvalósítása, munkavállalók elhelyezkedésének segítése;
- a gazdaság által igényelt képzettséggel és készségekkel rendelkező munkaerő biztosítása;
- paktumterület gazdasági és humánerőforrás fejlesztési elképzeléseinek és céljainak összehangolása;
- minőségi munkahelyek kialakításának ösztönzése;
- munkaerő mobilitásának biztosítása;
- a paktumterület szereplői közötti információáramlás és véleménycsere ösztönzése;
- a program minél szélesebb körben való ismertetése;
- befektetés ösztönzés.

A Makói Foglalkoztatási Paktum célkitűzései kapcsolódnak az országos és megyei foglalkoztatáspolitikai célokhoz, valamint Csongrád Megyei Gazdaság-és Foglalkoztatásfejlesztési paktum célkitűzéseihez.

1.2. A foglalkoztatási stratégia készítésének célja és folyamata

A Foglalkoztatási Stratégia a Helyzetelemzésen alapuló, gazdaságfejlesztésre és a foglalkoztatás növelésére irányuló dokumentum, melynek tartalmát a partnerség tagjai konszenzusos módszerrel fogadják el.

A Foglalkoztatási Stratégia és a hozzá kapcsolódó Akcióterv határozza meg a paktumterület céljait és fejlesztési irányait, a települések jövőképét.

A Foglalkoztatási Stratégia a következő dokumentumok és háttéranyagok figyelembe vételével készült:

- Helyzetelemzés, mely tartalmazza a paktumterület valamennyi releváns gazdasági ágazatára, munkaerő-piacának jellemzőire, a foglalkoztatás helyzetére vonatkozó adatokat, statisztikákat, kimutatásokat
- Makó Város és a paktumterület településeinek gazdasági stratégiái
- Releváns regionális, országos és európai uniós fejlesztési stratégiák

2. Helyzetfeltárás

2.1. Földrajzi helyzetkép

A Makói Foglalkoztatási Paktum területi hatálya Csongrád megye három járásának 24 településére terjed ki. Alábbi fejezetben Csongrád megyének, a három érintett járásnak és a partnerségben részt vevő 24 településnek a rövid bemutatására kerül sor.

2.1.1. Csongrád megye

Az ország délkeleti részén található Csongrád megyét délről Románia és Szerbia, keletről Békés megye, nyugatról Bács-Kiskun megye, északról pedig Jász-Nagykun Szolnok megye határolja. Ez az ország 12. legnagyobb területű megyéje a maga 4 261,74 km² kiterjedésével.

Csongrád megye legjelentősebb folyója a Tisza, ami egyben Magyarország második legnagyobb folyója, észak-déli irányban mintegy 100 km-en keresztül szeli át a megyét. Két jelentős mellékfolyója, a Körös és a Maros épp a megye területén ömlik a Tiszába. Számos tava közül a Szegedtől északnyugatra elterülő, mintegy 14 km²-es Fehér-tó a legismertebb. A megye vízrajzához hozzátartozik, hogy egyes becslések szerint itt található a magyarországi termálvíz-készlet ötöde. Csongrád megye teljes egészében síkság, egyben az ország legalacsonyabb területe. A megye legmagasabb pontja a 128 méteres Szerelem-domb. A megye éghajlatát a meleg, száraz nyár, és magyarországi viszonylatban kevés csapadék jellemzi.

Csongrád más megyékhez képest kevesebb településsel rendelkezik, mindössze hatvannal. Ugyanakkor megyei jogú városa kettő is van: Szeged és Hódmezővásárhely. A 406.205 fős népesség háromnegyede a városokban lakik.

Csongrád megye hét járásból áll:

- Szegedi
- Csongrádi
- Hódmezővásárhelyi
- Makói
- Szentesi
- Kisteleki
- Móraalmi

2.1.2. A foglalkoztatási paktum területi hatálya alá tartozó járasok

A projekt által érintett térség a makói járást és a szegedi járás Tiszától keletre eső településeit foglalja magába, továbbá csatlakozott ezen paktumhoz a hódmezővásárhelyi járás két települése, Mártély és Székkutas is.

Szegedi járás

A projekt által létrejött együttműködésben a Szegedi járás 13 településéből 7 vesz részt.

A szegedi járás korábban is létezett, egészen a járások 1984-es megszüntetéséig. A 2013-as közigazgatási reform részeként alakult meg újból. Jelenlegi területe 741,10 km², népessége pedig 204.263 fő.

Hódmezővásárhelyi járás

A projekt által létrejött együttműködésben a Hódmezővásárhelyi járás 4 településéből 2 község vesz részt: Mártély és Székkutas.

A Hódmezővásárhelyi járás korábban nem létezett, teljesen újonnan lett létrehozva 2013-ban. Területe 707,77 km², népessége pedig 56.902 fő.

Makói járás

A projekt által létrejött együttműködésben a Makói járás mind a 15 települése részt vesz. A járásszékhelyen kívül egy város (Csanádpalota) egy nagyközség (Kiszombor) valamint 12 község tartozik a járáshoz.

A járás 1978-ig korábban is létezett. Jelenlegi területe 688,85 km², népessége pedig 44 481 fő.

2.1.3. A foglalkoztatási paktum területi hatálya alá tartozó települések

A partnerségben Csongrád megye 3 járásának az alábbi táblázatban felsorolt, majd röviden bemutatott 24 települése vesz részt.

Település	Terület (km ²)	Járás
Makó	229,23	Makói
Székkutas	123,99	Hódmezővásárhelyi
Csanádpalota	77,92	Makói
Algyő	75,77	Szegedi
Kiszombor	65,81	Makói
Apátfalva	53,78	Makói
Deszk	52,05	Szegedi
Magyarcsanád	48,02	Makói
Maroslele	46,56	Makói
Mártély	36,45	Hódmezővásárhelyi
Földeák	36,37	Makói
Óföldeák	35,09	Makói
Királyhegyes	29,8	Makói
Kübekháza	27,32	Szegedi
Tiszasziget	26,88	Szegedi
Újszentiván	15,49	Szegedi
Csanádalberti	15,32	Makói
Pitvaros	13,14	Makói
Nagyér	12,29	Makói
Ambrózfalva	11,22	Makói

Település	Terület (km ²)	Járás
Kövegy	9,71	Makói
Klárafalva	9,1	Szegedi
Ferencszállás	5,79	Szegedi
Nagylak	4,69	Makói

1. táblázat Paktum települések

Makói járás települései

Makó

Makó és környéke az Alföld azon térségében terül el, ahol az ember — a régészeti leletek tanúsága szerint — már az őskorban, letelepedésre kedvező feltételeket talált. A mai Makó Makófalva, Malomszög, Szentlőrinc, Vaffalaka, Szentlászló és Szentmargita településszintű összekapcsolódásából alakult ki. A város Csongrád megyében a Maros jobb partján, a román határ közelében, Szegedtől 32 kilométerre keletre fekszik. Makó a nevét viselő járás központja.

Makó főként a makói hagyma révén ismert, ami hungarikum.

Az itt található fekete föld páratlan adottságokat nyújt a hagymatermesztésre, de turisztikai vonzerejét növeli az is, hogy Makó Magyarország legvirágosabb városa. Legfőbb vendégcsalogató eleme azonban a termálvíz, amelyet az 1956-os fúrások juttattak felszínre. Az évtizedek alatt folyamatosan bővített Termál- és Gyógyfürdő wellness-, gyógy- és élményelemekkel várja az látogatókat. A gyógyvíz jótékony hatásait a Marosból származó gyógyiszap egészíti ki.¹

Lakosságszám: 22.923 fő.

Csanádpalota

A közel 600 éves település Csongrád megye délkeleti részén, a román határ mellett fekszik, a Maros törmelékűpján kialakult lösztablán. Földje kitűnő, humuszban gazdag mezősségi talaj. A középkori Csanád vármegyében három település viselte a Palota nevet, ezek közül a közvetlenül Várpalotától keletre lévő Tótpalota volt a mai Csanádpalota őse. A település területének alakulását a történelem befolyásolta, hiszen a trianoni békeszerződés értelmében határának egy részét Romániához csatolták, viszont a nagylaki ugar Mezőhegyes felé eső részét Csanádpalota kapta.

2009-ben Csanádpalota városi rangot kapott.²

Lakosságszám: 2.827 fő. Makótól való távolsága: 20 km.

¹ http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/Mako_monografia_sorozat/pages/monografia_4/003_kornyeke.htm

² http://www.csanadpalota.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=4:telepules-tortenet&catid=3:csanadpalotarol&Itemid=16

Nagylak

Nagylak az ország egyik legfiatalabb falva. A trianoni békeszerződés után jött létre és kenderfeldolgozásáról, valamint határátkelőjéről vált ismertté. A határközség a 43-as főút mentén fekszik, a településen nemzetközi határátkelőhely működik Románia irányába.³

Lakosságszám: 476 fő. Makótól való távolsága: 22 km.

Magyarcsanád

Magyarcsanád a Maros folyó mellett fekszik, amely ezen a szakaszon államhatár. A nemzetközi forgalmat lebonyolító, a nagylaki határátkelőhelyhez vezető 43-as főútvonal a község belterületén halad át. Jellegzetes alföldi település széles utcákkal, földszintes, nagy telkes házakkal, szépen kialakított faluközponttal. A nemzetiségi település jelenleg Csongrád megye legszegényebb települése. A település déli, romániai szomszédja Nagycsanád, nyugaton pedig közvetlenül érintkezik Apátfalvával.⁴

Lakosságszám: 1424 fő. Makótól való távolsága: 13 km.

Királyhegyes

Az alföldi falu mai története 1844-ben kezdődött, amikor a Makó, Apátfalva és Csanádpalota között elterülő pusztára 60 apátfalvi és Békés megyei zsellércsaládot telepítettek, akik dohánytermesztéssel foglalkoztak. Királyhegyes a Dél-Alföld keleti részét kitevő természetvédelmi terület közepén helyezkedik el, a Királyhegyesi-pusztá teljes egészében fokozottan védett terület.

A jó termőföldnek köszönhetően a termesztett növények között kiemelkedik a vörös hagyma, a fokhagyma, búza, kukorica és az árpa.⁵

Lakosságszám: 621 fő. Makótól való távolsága: 17 km.

Csanádalberti

Mint oly sok környező település, Csanádalberti is dohánykertészek letelepítésével jött létre. Kezdetben Albertinek majd Kispitvarosnak nevezték a települést.⁶

Lakosságszám: 423 fő. Makótól való távolsága: 24 km.

³ http://www.nagylak.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=20&Itemid=35

⁴ <http://www.magyarcsanad.hu/Helyt%C3%B6rt%C3%A9net-m226>

⁵ <http://www.kiralyhegyes.hu/index.php>

⁶ <https://hu.wikipedia.org/wiki/Csan%C3%A1dalberti>

Kövegy

Csongrád megye legkisebb lélekszámú települése a megye dél-keleti részén fekszik, Csanádpalotától 4 km-re, a Román határtól pedig 8 km-re. A község földrajzi elhelyezkedése nagyon kedvező, hiszen könnyen megközelíthető. A ma már önálló település 1882-ig Csanádpalotához tartozott.⁷

Lakosságszám: 362 fő. Makótól való távolsága: 14 km.

Apátfalva

Apátfalva Makótól keletre a Maros jobb partján, a Körös–Maros Nemzeti Park határában található. Apátfalva Magyarcsanáddal teljesen összeépült. A település a makói kistérség része, amely egyben az ország délkeleti kapuja. Apátfalva keletkezését a csanádi révnek köszönhetette, hiszen a település a Maros partján, a csanádi várhoz vezető utak találkozásánál született meg.⁸

Lakosságszám: 2.920 fő. Makótól való távolsága: 10 km.

Pitvaros

A dél-alföldi település a járás keleti szélén, Szegedtől 60 km-re fekszik. A falut 1470-ben említi oklevél Pythwarus néven. A Pitvarosi Puszta Tájvédelmi Körzet európai jelentőségű madár élőhely a daruvonulás fontos védett területe. A jó minőségű termőtalajon búzát, kukoricát, árpát, cukorrépát, hagymát, zöldségféléket, köményt, koriandert, fénymagot, napraforgót, repcét termelnek.⁹

Lakosságszám: 1.392 fő. Makótól való távolsága: 25km.

Földeák

Földeák félúton fekszik Makó és Hódmezővásárhely között. Az ország vérkeringésébe az 1903-ban megnyitott Hódmezővásárhely–Makó–Újváros–Apátfalva–Nagyszentmiklós helyiérdekű vasút kapcsolta be a települést.¹⁰

Lakosságszám: 2.993 fő. Makótól való távolsága: 12 km.

Óföldeák

Óföldeák község számos látnivalóval várja az oda látogatókat: őspark, Návay kúriaépület, helytörténeti emlékház, és nem utolsósorban a községben található az Alföld egyetlen, még ma is egyházi funkciókat ellátó, sáncárokkal és erődfallal körülvett XIV. századi Szűz Mária Keresztények Segítsége Római katolikus erődtemplom.¹¹

⁷ <http://www.kovegy.hu/helytortenet/>

⁸ <http://www.apatfalva.hu/index.php/travel/telepulestortenet>

⁹ <http://www.pitvaros.hu/?module=news&action=show&nid=18969>

¹⁰ <https://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%B6lde%C3%A1k>

¹¹ <http://ofoldeak.hu/>

Lakosságszám: 461 fő. Makótól való távolsága: 13 km.

Kiszombor

Kiszombor a szegedi nagytáj műemléki jelentőségű épületekben leggazdagabb faluja. Árpád-kori műemléke a Rotunda, mind műemléki, mind építészeti szempontból kiemelkedő jelentőségű. A település életében meghatározó a Maros folyó, valamint a Vályogos-tó, mely természetvédelmi területként védett vízmadarak élőhelye. Faluképileg meghatározóak a nagy számban és jó állapotban fennmaradt uradalmi épületek és magtárak. Kiszombor hagyományosan határtelepülés, a 2000-ben megnyitott Kiszombor-Cenad nemzetközi határátkelőhely tovább erősíti a település délkeleti kapu szerepét.¹²

Lakosságszám: 3795 fő. Makótól való távolsága: 6 km.

Maroslele

Maroslele a Maros folyó jobb partján fekszik, Hódmezővásárhelytől 18 km-re. A falutól nem messze torkollik a Maros a Tiszába. A Maros a Tisza mellékfolyói közül a legnagyobb esésű, legnagyobb vízhozamú és a legnagyobb hordalékszállítású.

A folyók szabályozása előtt erősen vízjárta vidék volt, ahol hatalmas nádasok, ingoványos mocsarak borították a tájat.

A mezőgazdaságban termesztett növények között kiemelkedő a fokhagyma termesztése, a község környezetében található termőföldek az egyik legjobb fokhagymatermő területek.¹³

Lakosságszám: 2.025 fő. Makótól való távolsága: 10 km.

Ambrózfalva

A község Csongrád megye keleti részén, Békés megye határában található. A település mellett terül el a Körös-Maros Nemzeti Park Csanádi-Puszták részterülete. Ambrózfalva 1861-ig Kis-Pitvaros néven Pitvaros része volt. A falu a jelenlegi nevét Ambrózy Lajos temesi királyi kincstári igazgató után kapta.¹⁴

Lakosságszám: 508 fő. Makótól való távolsága: 28 km.

Nagyér

A község Csongrád megye délkeleti részén található, Békés megye határában. A mai Nagyér alapítása Majláth György szolgabíró nevéhez köthető, aki 1847-ben dohánytermesztőket telepített ide. A faluban jelenleg minden út szilárd burkolatú és megoldott a szelektív hulladékgyűjtés és szállítás.¹⁵

¹² <http://www.kiszombor.hu/>

¹³ <http://maroslele.hu/telepulesunk/>

¹⁴ <http://www.ambrozfalva.hu/tortenet/>

¹⁵ http://www.delmagyar.hu/mako_hirek/nagyer_a_nyugalom_szigete/2095592/

Lakosságszám: 512 fő. Makótól való távolsága: 30 km.

Szegedi járás települései

Kübekháza

A falu a Dél-Alföldön több településnél is megfigyelhető sakktábla szerkezetű, ennek oka az 1844-es dohánykertészek betelepítéséhez vezethető vissza. A helység Kübeck Károly Frigyesről, a bécsi udvari kamara egykori elnökéről kapta nevét.¹⁶

Lakosságszám: 1446 fő. Szegedtől való távolsága: 16 km.

Deszk

A Marostól délre eső Deszk létéről az első írásos adat egy 1490-ből származó oklevél. A faluban korábban jelentős szerb lakosság élt, ma a lakosok 4%-a vallja magát szerb nemzetiségűnek. A faluban van szerb anyanyelvű óvodai csoport és szerb tannyelvű általános iskolai osztályok is működnek.¹⁷

Lakosságszám: 3.461 fő. Szegedtől való távolsága: 13 km.

Algyő

A honfoglalás óta lakott nagyközség egész területével szerves része a Duna-Tisza közötti hátságnak. Délen Szegeddel, északon Hódmezővásárhellyel, nyugaton Sándorfalvával, keleten Maroslelével határos. Az Algyő határában talált kőolaj- és földgázmező a huszadik század utolsó harmadában alapjaiban változtatta meg a falu életét és arculatát.¹⁸

Lakosságszám: 5.088 fő. Szegedtől való távolsága: 12 km.

Klárafalva

A Szeged és Makó között félúton elhelyezkedő község területének 30%-a erdő, mely zömében a Marosparton és közelében helyezkedik el. A község és környezete ősidők óta lakott hely volt, ezt bizonyítják a régészeti ásatásokkal feltárt bronzkori település és az avar kori temető is. A falu a Szent Klára tiszteletére épített templomáról lett elnevezve.¹⁹

Lakosságszám: 462 fő. Szegedtől való távolsága: 15 km.

¹⁶ <http://www.kubekhaza.hu/docs/mult/100.pdf>

¹⁷ <http://deszk.hu/onkormanyzat/intezmenyek/>

¹⁸ <https://www.algyo.hu/index.php/algyo/bemutakozas>

¹⁹ <http://www.klarafalva.hu/?module=news&fname=koszonto>

Ferencszállás

A Csongrád megye déli részén, a Maros partján fekvő települést 1828-ban alapította a deszki Bárány Gerliczy Ferenc. Alapításakor összesen 52 háza és 202 lakosa volt. A területen virágzó dohánytermesztés folyt.²⁰

Lakosságszám: 605 fő. Szegedtől való távolsága: 17 km.

Tiszasziget

Tiszasziget, régebbi nevén Ószentiván község a Szegedi járás egyik legdélebbi fekvésű települése. A mai település központi része egy szigetszerű kiemelkedésen jött létre nem messze a Tisza és a Maros összefolyásától, azok egykori kanyarulataival körül ölelve – erről a sajátos helyzetéről kapta jelenkori nevét is –, a mai területéhez tartozó egyes lakott helyek ugyanakkor egykoron a Tisza túlsópartjához tartoztak.²¹

Lakosságszám: 1.714 fő. Szegedtől való távolsága: 16 km.

Újszentiván

Szegedtől délre, az országhatártól 3 km-re fekszik Újszentiván. A község neve a középkorban Szent Iván volt. Nevét templomáról kapta, s első írásos előfordulása két, 1411-ben kelt oklevélben olvasható.²²

Lakosságszám: 1899 fő. Szegedtől való távolsága: 10 km.

Hódmezővásárhelyi járás települései

Mártély

Mártély 1928 óta ismert, mint üdülőhely. Meleg nyári hétvégeken 2000 - 2500 fő fordul meg a Mártélyi-holtág strandjának környékén. 2005 novembere óta mutatja be a mártélyi holtág természeti szépségeit a 2,6 km hosszú, nyolc állomással rendelkező Ártéri tanösvény.²³

Lakosságszám: 1301 fő. Szegedtől való távolsága: 33 km, Hódmezővásárhelytől való távolsága: 9 km

Székkutas

Székkutas földjét a Körös, Maros és Tisza folyók áradmányai képezték. Székkutastól délkeletre földutakon járható be a ficséri puszta, ahol főleg kamilla terem. Jelenleg is működik községben az ország egyik Herbária kirendeltsége, mely munkahelyteremtés szempontjából is igen fontos a helyieknek.²⁴

Lakosságszám: 2.071 fő. Szegedtől való távolsága: 44 km, Hódmezővásárhelytől való távolsága: 19 km.

²⁰ <http://www.ferencszallas.hu/?module=news&action=show&nid=178713#MIDDLE>

²¹ <http://www.tiszasziget.hu/html/52/Telepueles>

²² <http://www.ujszentivan.hu/index.php/kozsegunkrol/tortenet>

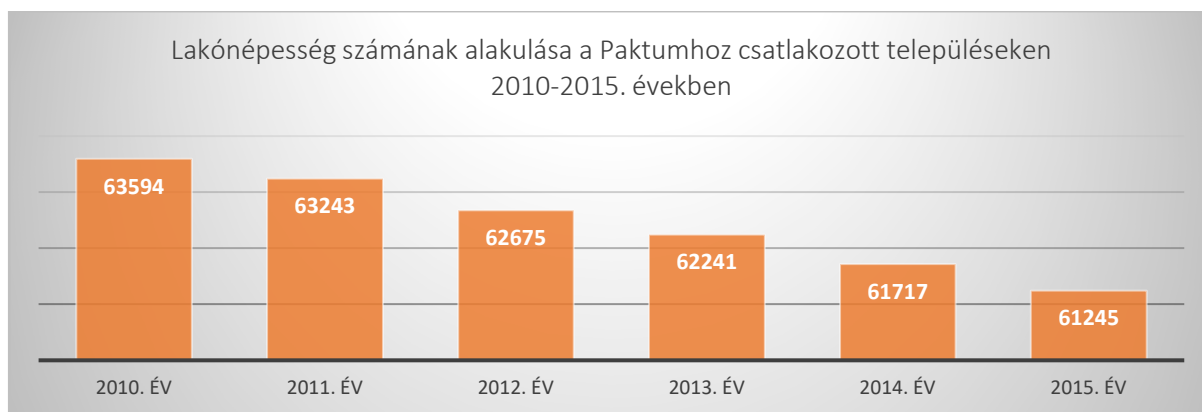
²³ http://knp.nemzetipark.gov.hu/index.php?pg=menu_1515

²⁴ <https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%A9kkutas>

2.2. Társadalmi helyzetkép

2.2.1. Népeség, népmozgalom

Csongrád megyében 2017 első negyedévében – az országos folyamatokhoz hasonlóan – fokozódott a népesség természetes fogyása. A Paktumhoz csatlakozott 24 településen is a lakónépesség folyamatos csökkenése figyelhető meg: 2010. évhez képest 2015. évben 3,69%-kal alacsonyabb volt a lakónépesség száma.

2. ábra Lakónépesség száma az év végén 2010-2015.

Forrás: KSH, Éves településsziszatiztikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A KSH adatai szerint két településen, Székkutason és Nagylakon a lakónépesség számának csökkenése 10% feletti volt 2010-2015. években. A 24 települést vizsgálva megállapítható, hogy a lakónépesség csökkenése jellemző tendencia, ez alól csak 4 község kivétel, azonban ez utóbbiaknál is csak 2014. évben fordult meg a negatív trend.

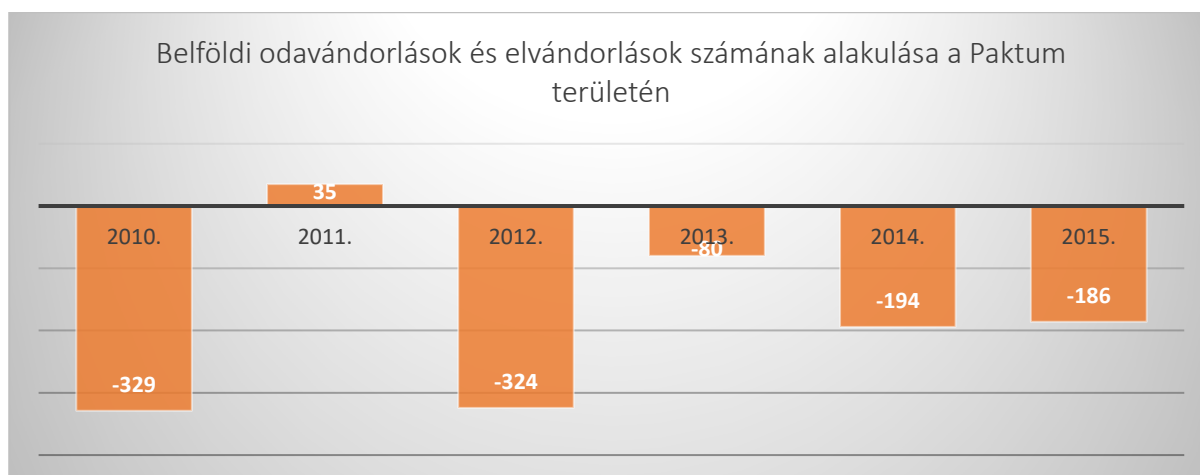
Település	Lakónépesség változása	Település	Lakónépesség változása
Székkutas	-14,44%	Pitvaros	-3,04%
Nagylak	-10,74%	Földeák	-2,87%
Magyarcsanád	-6,83%	Klárafalva	-2,86%
Kübekháza	-6,32%	Kiszombor	-2,11%
Királyhegyes	-5,98%	Kövegy	-1,87%
Csanádpalota	-5,66%	Algyő	-1,84%
Deszk	-5,57%	Ferencszállás	-1,64%
Csanádalberti	-4,99%	Maroslele	-0,79%
Tiszasziget	-4,72%	Óföldeák	0,65%
Makó	-4,13%	Ambrózfalva	2,05%
Mártély	-4,00%	Nagyér	5,04%
Apátfalva	-3,27%	Újszentiván	12,21%

2. táblázat Lakónépesség változása a Paktum területén (2010-2015)

Forrás: KSH, Éves településsziszatiztikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A belföldi oda-és elvándorlások számát vizsgálva megállapítható, hogy a településeken összességében magasabb az elvándorlások száma, mint az odavándorlásoké. A 24 településen 2010. évben volt a

legmagasabb az odavándorlási és elvándorlási esetek különbsége: összességében 329 esettel magasabb volt az elvándorlások száma.

3. ábra Belföldi odavándorlások és elvándorlások számának alakulása a Paktum területén
 Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A lakónépesség számának folyamatos csökkenése, illetve a negatív vándorlási egyenleg jelentős mértékben befolyásolja a Paktum területén lévő településeken elérhető humánerőforrás mennyiségét és minőségét.

A Paktum a képzések, tanácsadások, támogatások, tájékoztatások eszközeivel hozzá kíván járulni a foglalkoztatottság növeléséhez, ami a lakosság helyben tartásának egyik fontos eleme, és közvetve hozzájárul a népességszám negatív változásának megállításához.

2.2.2. Korösszetétel

Hazánkban 2015. évben a KSH adatai szerint a lakosság korösszetétele a következőképpen alakult:

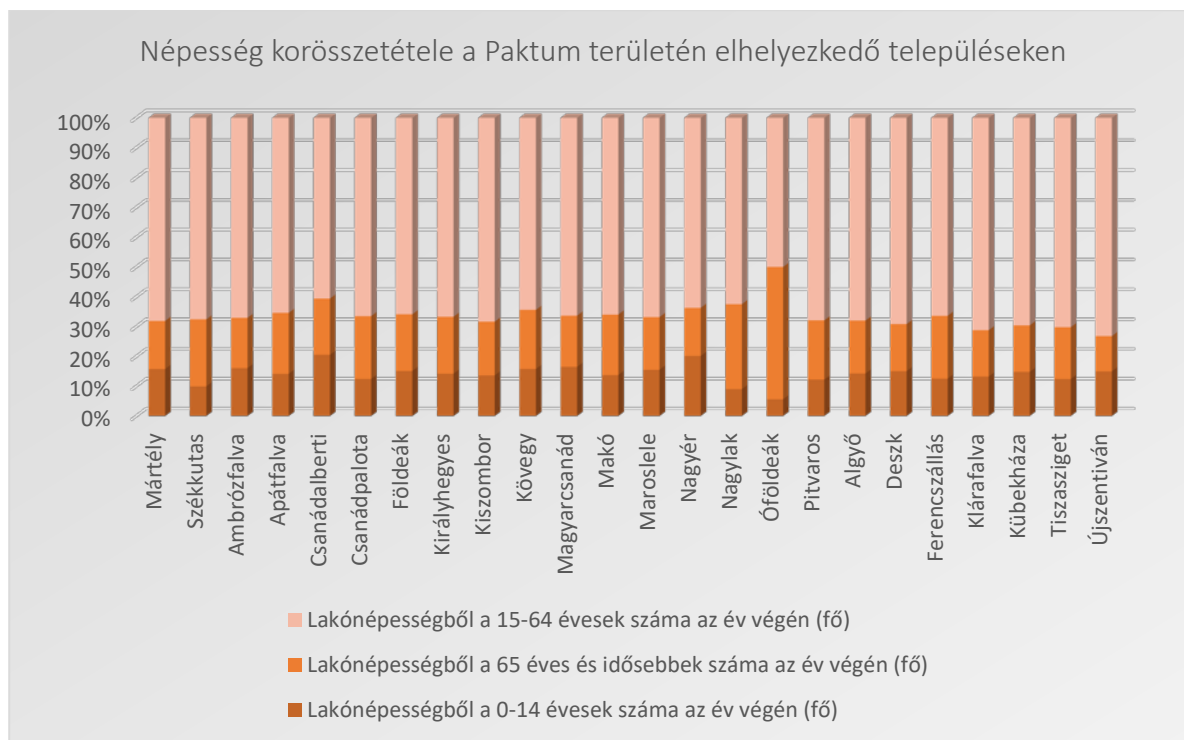
- 0-14 évesek: 14,49 %
- 15-64 évesek: 67,43%
- 65 éves és idősebb: 18,09%

A Paktum területén található 24 településen a népesség korösszetétele az országos átlaghoz képest:

Népesség korösszetétele			
	Országos adat	Paktum területén	Különbség
0 - 14 éves	14,49%	13,93%	0,55%
15-64 éves	67,43%	66,92%	0,50%
65 éves és idősebb	18,09%	19,14%	-1,05%

3. táblázat Népesség korösszetétele
 Forrás: KSH, továbbszámított népesség

A Paktum területén elhelyezkedő 24 településen magasabb a 65 évesek aránya, mint az országos átlag, a munkaképes korú lakosság aránya azonban alacsonyabb.

4. ábra Népesség korösszetétele a Paktum területén

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A lakónépesség korösszetételét településenként elemezve a következő kiugró adatokat találhatjuk:

- 2015. évben Nagylakon, Székkutason és Ófőldeákon 10% alatti a lakónépességből a 0-14 évesek aránya
- Csanádalbertiben és Nagyéren 20% feletti a lakónépességből a 0-14 évesek aránya
- Ófőldeákon kiemelkedően magas, 44,4% a 65 éves és idősebbek aránya, de az országos átlag feletti az idősök aránya a következő településeken is: Nagylak, Székkutas, Ferencszállás, Csanádpalota, Apátfalva, Makó, Pitvaros, Kövegy, Királyhegyes, Főldeák, Csanádalberti.
- a 24 településből 14-ben alacsonyabb a munkaképes korú lakosság aránya, mint az országos átlag.

A fent részletezett demográfiai folyamatokból levonható a következtetés, mely szerint egyre fontosabb feladat a Paktum területén a 65 évesnél idősebbek munkaerő-piacon való szerepének ösztönzése, valamint a fiatal generáció ösztönzése a helyben maradásra.

2.2.3. Képzettség és oktatási helyzetkép

Az előbbi pontban ismertetett demográfiai folyamatok a munkaerő-potenciálra nagy mértékben hatnak. Fontos adat a munkaerőpiaci helyzet megismeréséhez a lakosság képzettségi szintjének ismerete. Ehhez a 2011. évi népszámlálási adatok állnak rendelkezésünkre.

A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség, korcsoport szerint, 2011									
Korcsoport, éves	Az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	1–3.	Általános iskola évfolyam			Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	Összesen
7–9	2 350	8 938	–	–	–	–	–	–	11 288
10–14	99	2 559	7 618	7 582	1 870	–	–	–	19 728
15–17	23	9	36	406	14 433	24	–	–	14 931
18–19	22	3	8	32	4 879	527	6 231	–	11 702
20–24	105	12	40	101	3 117	3 942	19 632	3 079	30 028
25–29	120	17	55	131	2 453	4 702	10 354	7 454	25 286
30–34	127	23	58	131	3 190	7 965	10 299	8 680	30 473
35–39	131	35	50	117	4 279	10 393	10 382	7 646	33 033
40–44	99	27	61	112	3 893	9 449	9 553	6 184	29 378
45–49	91	31	72	117	3 608	8 384	7 600	5 044	24 947
50–54	143	53	102	146	4 920	8 920	7 897	4 798	26 979
55–59	123	54	140	155	7 921	10 292	9 123	4 955	32 763
60–64	98	74	136	244	7 353	7 592	8 455	3 917	27 869
65–69	99	74	245	521	8 722	4 070	5 859	3 403	22 993
70–74	131	120	486	1 041	10 964	–	3 586	1 987	18 315
75–79	129	218	859	1 655	7 688	–	2 009	1 350	13 908
80–84	83	117	457	2 078	5 480	–	1 129	876	10 220
85–	120	144	622	2 667	2 960	–	600	472	7 585
Összesen	4 093	12508	11045	17236	97730	76 260	112 709	59 845	391 426

4. táblázat A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint, Csongrád megye;

Forrás: KSH Népszámlálás, területi adatok

Csongrád megyében a 2011-es népszámlálási adatok szerint 112.709 fő érettségizett, 59.845 fő szerzett egyetemi vagy főiskolai oklevelet. A felsőfokú végzettségűek aránya 15,28%, ami közel 4%-kal alacsonyabb, mint az országos átlag.

2016. évben a 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb iskolai végzettség és korcsoport szerint:

A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség, korcsoport és nemek szerint, 2016									
Kor-csoport, éves	Az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	1–3.	Általános iskola évfolyam			Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	Összesen
7–9	1 881	9 750	–	–	–	–	–	–	11 631
10–14	32	2 671	7 564	7 101	1 792	–	–	–	19 160
15–17	21	50	35	264	11 434	88	–	–	11 892

A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség, korcsoport és nemek szerint, 2016									
Kor-csoport, éves	Az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	Általános iskola				Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel	Összesen
		1–3.	4–5.	6–7.	8.				
		évfolyam							
18–19	–	–	–	23	2 976	647	4 848	–	8 494
20–24	71	–	28	71	2 578	3 310	19 011	2 968	28 037
25–29	40	29	48	62	2 588	3 890	13 449	9 029	29 135
30–34	111	39	58	115	2 238	4 344	9 565	7 506	23 976
35–39	126	24	69	137	3 008	7 391	10 599	8 395	29 749
40–44	51	4	46	108	3 888	9 875	10 268	8 215	32 455
45–49	53	54	36	156	3 491	8 667	9 595	6 813	28 865
50–54	14	25	39	114	3 094	7 894	8 339	4 843	24 362
55–59	74	38	55	170	4 396	7 638	7 855	5 509	25 735
60–64	55	47	147	120	7 477	8 806	8 917	5 311	30 880
65–69	55	51	30	200	6 918	5 648	8 523	4 108	25 533
70–74	93	59	140	512	7 604	2 959	5 567	3 304	20 238
75–79	52	49	291	933	9 162	–	3 217	1 985	15 689
80–84	63	283	674	1 122	5 800	–	1 605	1 288	10 835
85–	33	44	493	1 673	3 188	–	827	858	7 116
Összesen	2 825	13 217	9 753	12 881	81 632	71 157	122 185	70 132	383 782

5. táblázat A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség, korcsoport és nemek szerint, 2016

Forrás: http://www.ksh.hu/mikrocenzus2016/kotet_2_nepesseg_lakasok_jellemzoi#megye05

Ha a 2011-es és a 2016-os adatokat összehasonlítjuk, akkor megállapíthatjuk, hogy:

- a főiskolai, egyetemi oklevéllel rendelkezők aránya a megye teljes népességének arányához viszonyítva közel 3%-kal nőtt
- az érettségivel rendelkezők aránya a megye teljes népességének arányához viszonyítva több mint 3%-kal nőtt
- közel 1%-kal csökkent azonban a szakmai oklevéllel rendelkezők aránya

A Paktumhoz tartozó 24 településből 6 községben nincs általános iskolai feladatellátási hely, középfokú köznevelési intézmény pedig csak Makón érhető el.

Mind az állam, mind pedig az önkormányzatok számos módon próbálják ösztönözni a diákokat a továbbtanulásra, a szakképesítések megszerzésére.

Kiemelnénk ezek közül a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszert, melynek célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása.

A program keretében olyan szociálisan hátrányos helyzetű felsőoktatásban résztvevő hallgatónak folyósítható az ösztöndíj, akik a települési önkormányzat illetékességi területén lakóhellyel rendelkeznek,

felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali tagozatos) képzésben vesznek részt.

A többszintű támogatási rendszer pénzügyi fedezetéül három forrás szolgál: a települési önkormányzati, a megyei önkormányzati, valamint – az Emberi Erőforrások Minisztériuma finanszírozásával – a felsőoktatási intézményi költségvetésben megjelenő elkülönített forrás.

A 2016. évi fordulóhoz – Klárafalva, Kübekháza és Székkutas kivételével – a jelen Paktumban résztvevő önkormányzatok csatlakoztak.

Makó Város Önkormányzata „Makó számít rád” nevű tanulmányi ösztöndíjat alapít azzal a céllal, hogy a szakgimnáziumban szakma és érettségi megszerzése érdekében, valamint a felsőoktatásban mesterképzés nappali tagozatán tanulmányokat folytató makói fiatalok számára a Makóhoz történő kötődést erősítse, a tanulmányok ideje alatt felmerülő költségeket enyhítse és a makói hiányszakmákban az utánpótlást biztosítsa.

A tanulmányi ösztöndíjban az évente kiírt pályázati felhívásban meghatározott létszámú pályázó részesülhet. Az ösztöndíj összege havi 30.000 Ft. Az ösztöndíj keretében „A”, „B”, „C” típusú pályázat kerül kiírásra. Az „A” típusú ösztöndíjpályázat a felsőoktatási intézmény mesterképzésén, vagy osztatlan képzés nappali tagozatán tanulmányt folytató hallgatók számára kiírt pályázat. A „B” típusú ösztöndíjpályázat szakgimnázium nappali tagozatán tanulmányt folytató tanulói jogviszonnyal rendelkező utolsó éves diákok számára kiírt pályázat. A „C” típusú ösztöndíjpályázat a képesítése megszerzésének utolsó évében szakközépiskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók számára kiírt pályázat.

Az ösztöndíj elnyerése érdekében a pályázatot Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének Emberi Erőforrások Bizottsága írja ki minden év április 30. napjáig. A beérkezett pályázatokat a Bizottság az igazolt tanulmányi eredmény átlaga szerinti csökkenő sorrendbe állítja. A pályázatok elbírálása az így kialakult sorrend alapján az aktuális évben támogatott keretszámok figyelembe vételével történik.

Makó Város Önkormányzatának rendelete kiterjed a makói lakhellyel rendelkező a pályázati felhívásban meghatározott hiányszakmában:

- első diploma megszerzése érdekében mesterképzésbe, vagy osztatlan képzés nappali tagozatán tanulmányokat folytató tanulóra, aki vállalja, hogy a végzettsége megszerzése után Makó városában 12 hónapig szakmájának megfelelően helyezkedik el, vagy
- szakgimnáziumban szakképesítés és érettségi bizonyítvány megszerzése érdekében nappali tagozaton tanulmányokat folytató utolsó éves tanulóra, aki vállalja, hogy a végzettsége megszerzése után Makó városban 12 hónapig szakmájának megfelelően helyezkedik el, vagy
- szakközépiskolában szakképesítés megszerzése érdekében nappali tagozaton tanulmányokat folytató tanuló a képesítése megszerzésének utolsó évében, aki vállalja, hogy szakmájának valamelyikében 12 hónapig elhelyezkedik Makó városában.

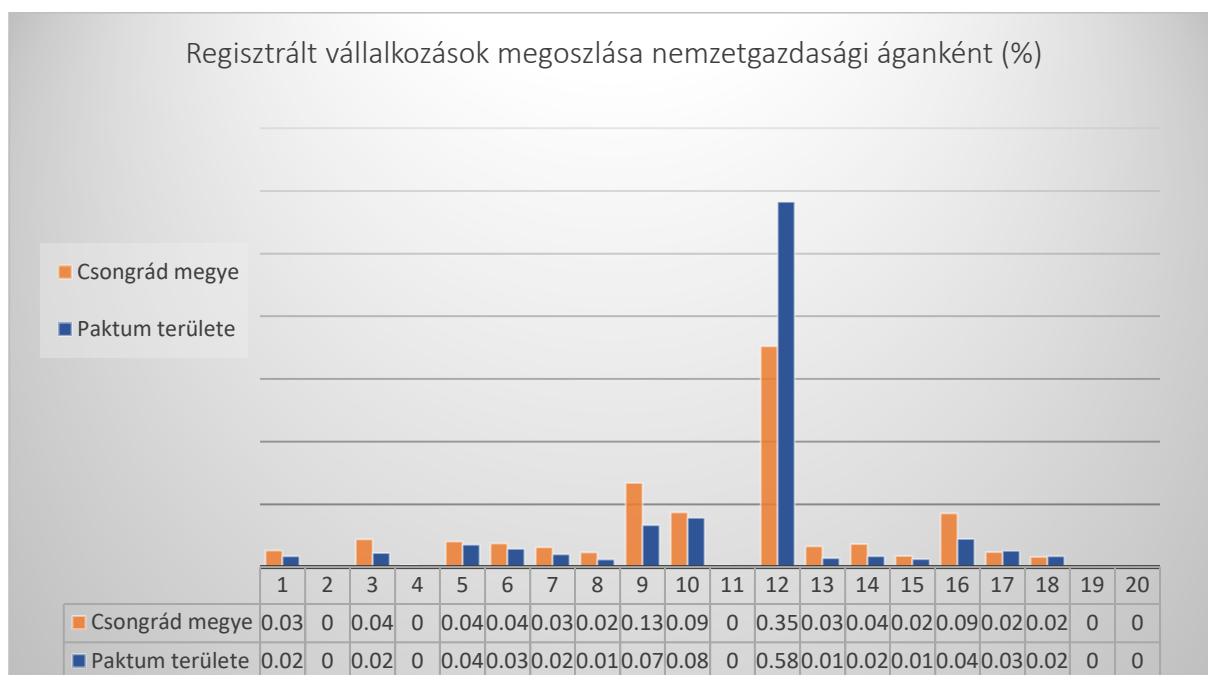
A Paktum kiemelt célja a helyi szereplőknek a térségre kialakított, a térség gazdasági növekedését támogató közös stratégia kialakítása. Ennek érdekében nagy szerepet kap az információ-áramlás biztosítása, melynek része többek között a munkaadók által keresett szakmák és a köznevelési intézmények által kínált képzések felmérése, közös metszéspontok kialakítása.

Szintén nagy hangsúlyt kap a projekt megvalósítása során az alacsony iskolai végzettségűek oktatása, tájékoztatása, munkaerő-piacra való belépésük elősegítése, hiszen a képzettség hiánya rontja a célcsoport elhelyezkedési esélyeit.

2.3. Gazdasági helyzetkép

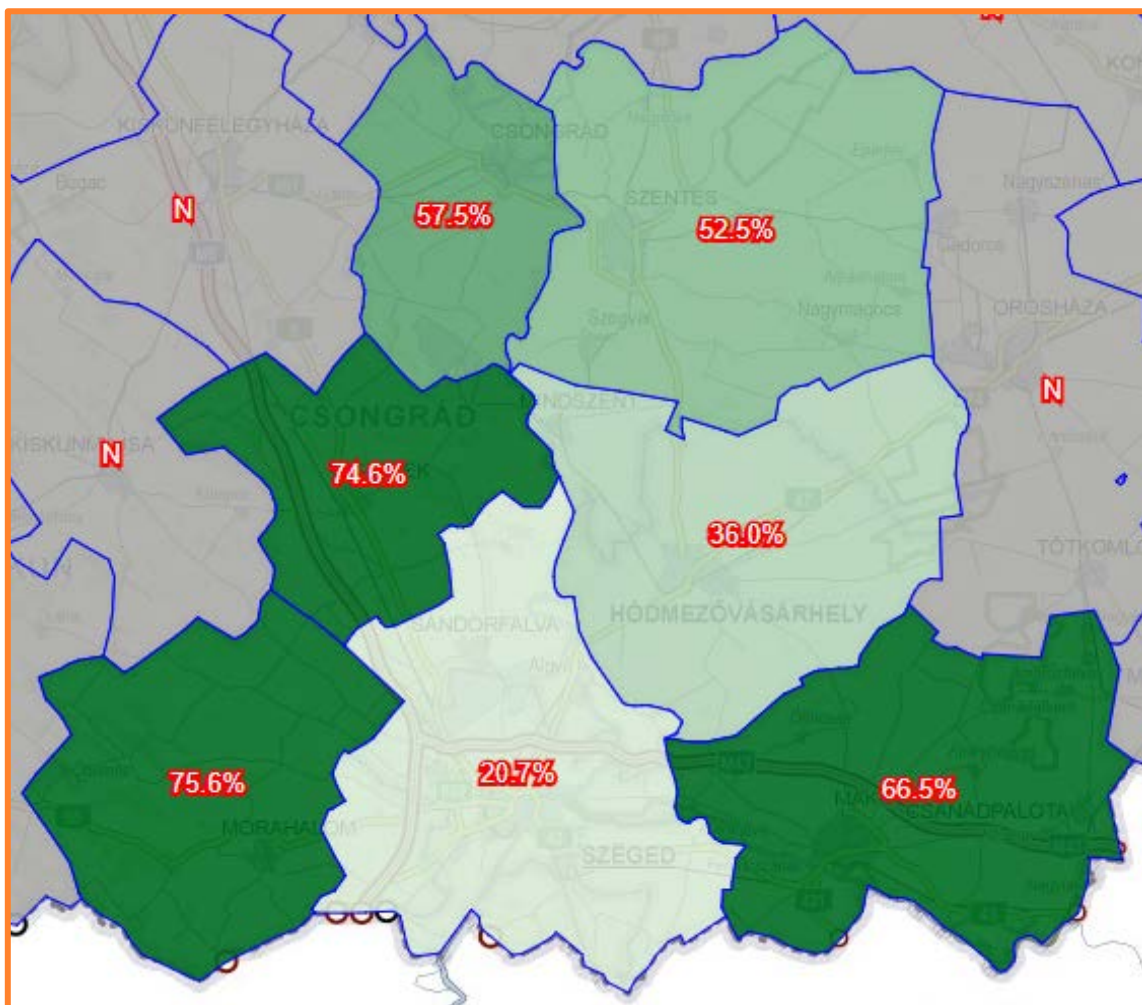
Csongrád megyében 2017. I. negyedévében a regisztrált szervezetek 35%-a a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat gazdasági ágban végezte tevékenységét, 13,41%-uk ingatlanügyletekkel foglalkozott. Jelentős a kereskedelemmel, gépjárműjavítással, valamint a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységgel foglalkozó szervezetek aránya is.

A Paktum területén elhelyezkedő 24 település esetében a regisztrált vállalkozások számát tekintve szintén a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban működött a legtöbb cég: közel 60%-uk. 5% feletti vállalkozásszámot találhatunk még a kereskedelem, gépjárműjavítás, valamint az ingatlanügyek nemzetgazdasági ágakban.

5. ábra: Regisztrált vállalkozások számának megoszlása nemzetgazdasági áganként
 Forrás: KSH Éves településstatisztikai adatok 2015-ös településszerkezetben

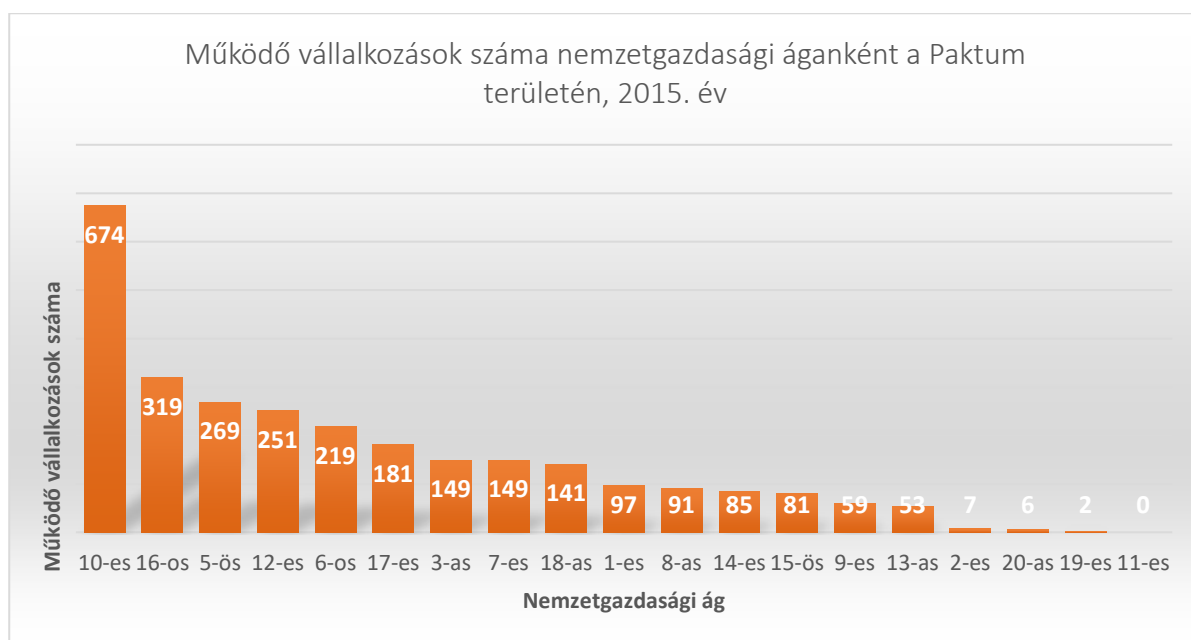
Csongrád megye járási adatait vizsgálva megállapítható, hogy a Makói, a Mórahalmi, a Kisteleki, a Csongrádi és Szentesi járásokban a Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágban regisztrált vállalkozások aránya az összes regisztrált vállalkozás százalékában magasabb, mint 50%.

6. ábra Mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások az összes regisztrált vállalkozás százalékában

Forrás: <https://teta.teir.hu>

Ahhoz, hogy a Paktum területén lévő településeken elhelyezkedő vállalkozások tevékenységéről még pontosabb képet kapjunk, a regisztrált vállalkozások mellett meg kell vizsgálni a működő vállalkozásokat is – tevékenységük nemzetgazdasági ágazatba való besorolásuk szerint:

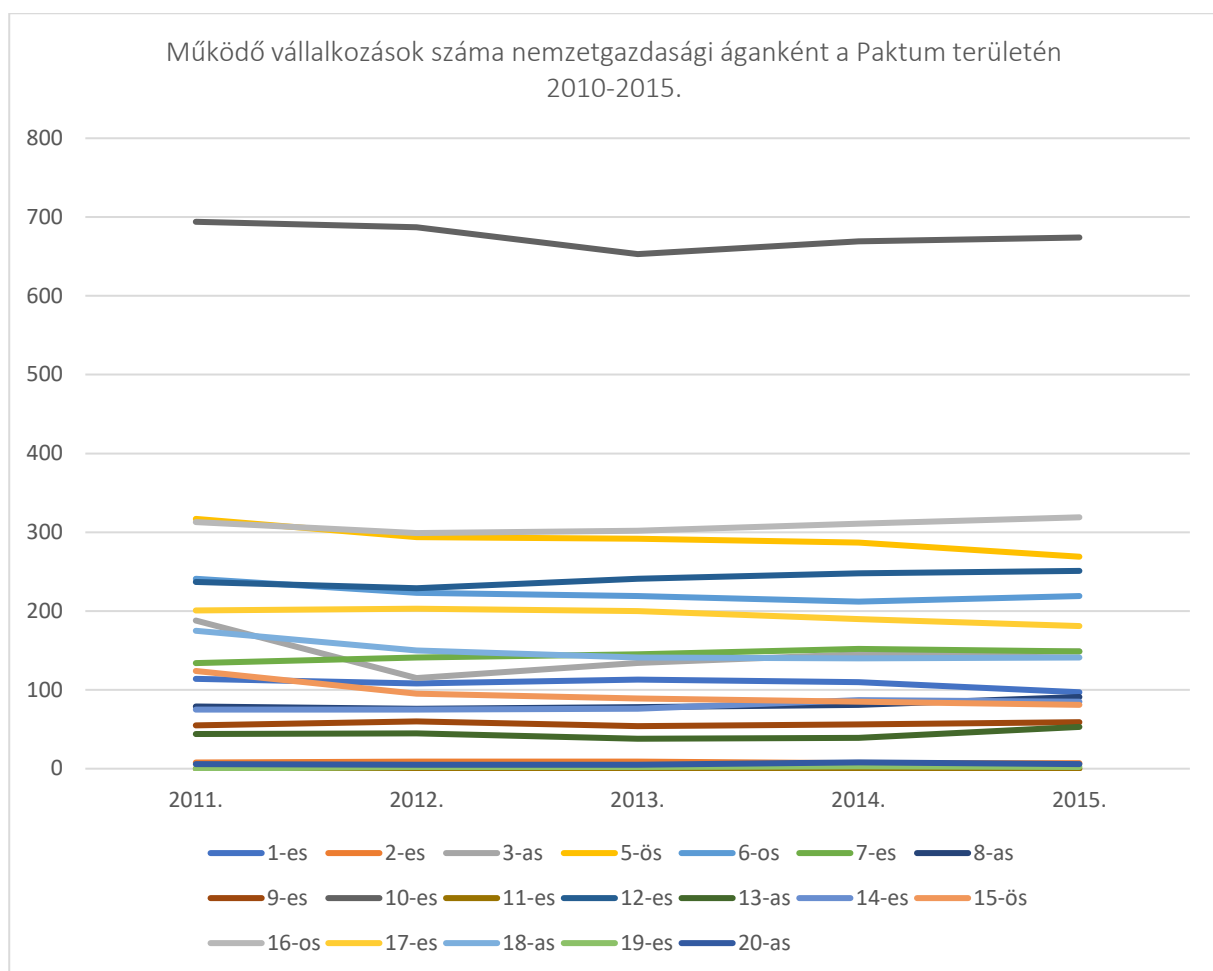
7. ábra Működő vállalkozások száma a Paktum területén nemzetgazdasági ágazat szerint
 Forrás: KSH Éves településsziszatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Ahogy a fenti diagrammon is láthatjuk, a működő vállalkozások más képet mutatnak, mint a regisztrált vállalkozások: míg utóbbinál a mezőgazdaságban tevékenykedett a legtöbb vállalkozás, addig a működőket tekintve a kereskedelem, gépjárműjavítás területen működtek a legtöbben, a mezőgazdaság csak a 4. helyen áll.

Ha nemzetgazdasági áganként vizsgáljuk a működő vállalkozásokat, akkor megállapíthatjuk, hogy 2011. évet bázisévként tekintve a

- Humán-egészségügyi, szociális ellátás
- Információ, kommunikáció
- Ingatlanügyletek
- Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat
- Művészet, szórakoztatás, szabad idő
- Oktatás
- Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység
- Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás

ágakban nőtt a működő vállalkozások száma.

8. ábra Működő vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként a Paktum területén 2010-2015.

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A működő vállalkozásokat vizsgálva megállapítható, hogy 42,71%-uk jogi személyiségű vállalkozás, míg 57,28%-uk jogi személyiség nélküli:

Működő vállalkozások száma		2833
Működő jogi személyiségű vállalkozások száma		1210
Működő jogi személyiség nélküli vállalkozások száma		1623

6. táblázat Működő vállalkozások száma 2015. évben a Paktum területén

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A működő egyéni vállalkozók száma összesen 1.618, melyek több mint fele főfoglalkozású egyéni vállalkozó.

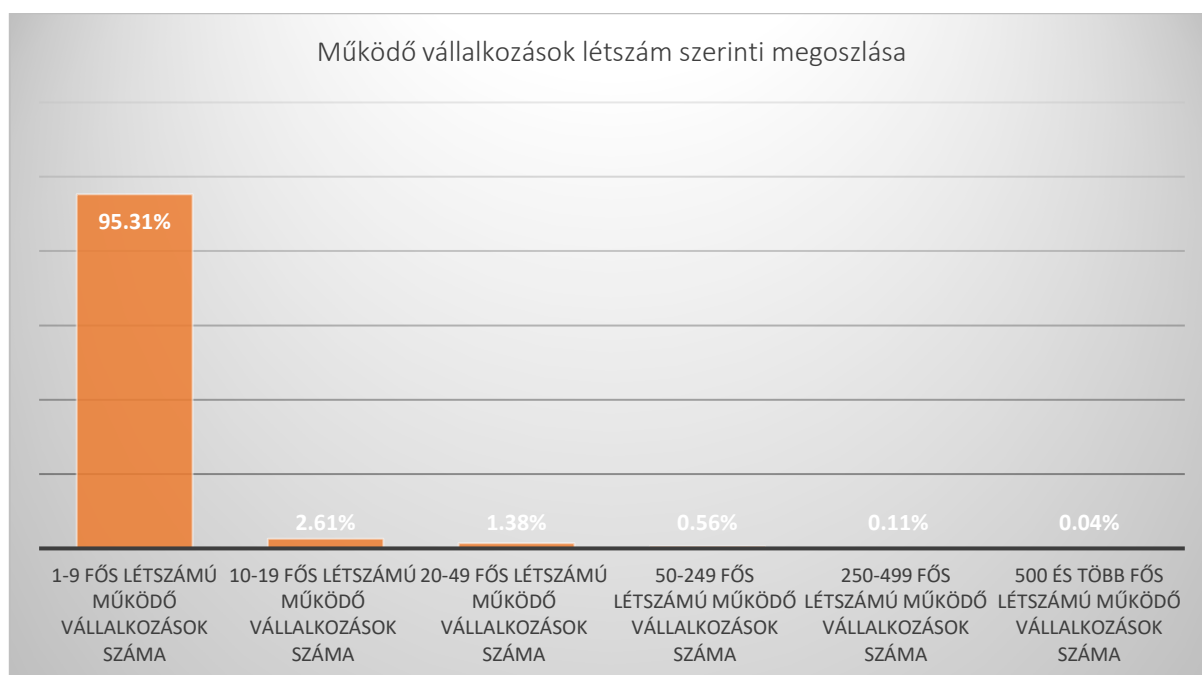
A nyugdíjas egyéni vállalkozók aránya közel 9%.

Működő egyéni vállalkozók száma (vállalkozási demográfia szerint) (db)		1618
Működő főfoglalkozású egyéni vállalkozók száma (vállalkozási demográfia szerint)		874
Működő mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók száma (vállalkozási demográfia szerint)		604
Működő nyugdíjas egyéni vállalkozók száma (vállalkozási demográfia szerint) (db)		140

7. táblázat Működő egyéni vállalkozók száma a Paktum területén

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

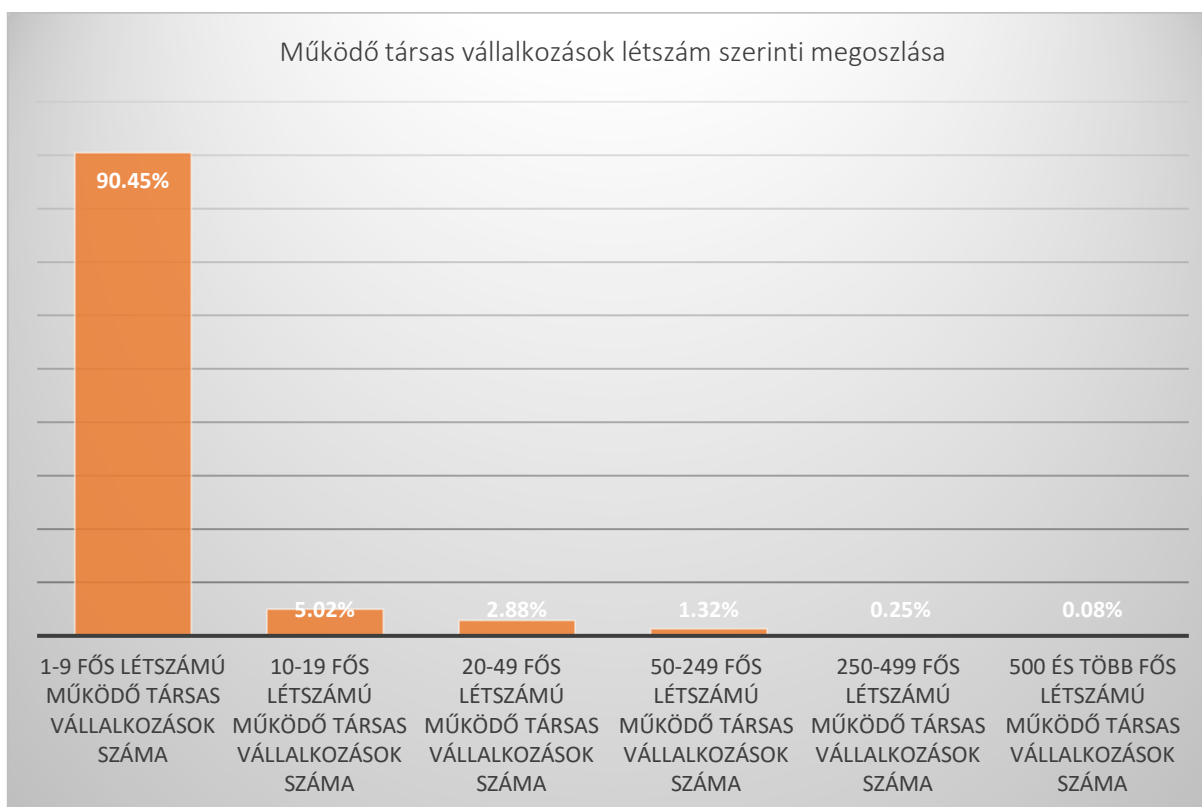
A működő vállalkozások létszám-kategória szerinti megoszlását vizsgálva láthatjuk, hogy 10 vállalkozásból 9,5 az 1-9 fős vállalkozási kategóriába tartozik.

9. ábra Paktum területén működő vállalkozások létszám szerinti megoszlása

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A működő társas vállalkozások létszám-kategória szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy több mint 90%-uk az 1-9 fős létszám-kategóriába tartozik, 5%-nál pedig 10-19 fő dolgozik.

10. ábra Paktum területén működő társas vállalkozások létszám szerinti megoszlása

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Fontos mérőszám a gazdasági szervezetek beruházásainak értéke, hiszen ebből lehet következtetni arra, hogy az elkövetkezendő években mely gazdasági ágakban várható fellendülés.

Csongrád megyében az előző év azonos időszakához képest 2017. I. negyedévében a legnagyobb növekedés az építőipar, majd a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban volt megfigyelhető. Ha a beruházások összegét tekintjük, akkor a feldolgozóipar-, illetve a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakba fektették a legtöbb összeget.

Gazdasági ág		Beruházás összesen	
		millió Ft	előző év azonos időszaka=100%
B	Bányászat, kőfejtés	...	...
D	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	...	...
C	Feldolgozóipar	3 247	78,9
A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1 989	192,6
G	Kereskedelem, gépjárműjavítás	1 118	96,3
H	Szállítás, raktározás	917	21,0
F	Építőipar	859	230,5
L	Ingatlanügyletek	650	168,8
O	Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	573	175,4
P	Oktatás	456	68,5
E	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás	348	166,9
R	Művészet, szórakoztatás, szabad idő	337	158,3
M	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	332	34,0
N	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	295	171,6
I	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	155	28,7
Q	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	136	149,8
J	Információ, kommunikáció	120	94,8
K	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	32	58,1
S	Egyéb szolgáltatás	15	24,7

8. táblázat A gazdasági szervezetek beruházásainak értéke és indexe gazdasági ágak szerint, 2017. I. negyedév

Forrás: KSH, Csongrád megye

A Paktum területén lévő településeken számos olyan nonprofit és civil szervezet működik, melyeknek a célja foglalkoztatás elősegítése, képzési lehetőségek növelése, a megváltozott munkaképességűek munkaerő-piaci segítése. 2015. évben a 24 településen összesen 263 civil szervezet működött, melyeknek kb. 25%-ánál jelenik meg célként az oktatás elősegítése, a foglalkoztatás növelése.

A Paktum területén lévő településeken regisztrált szervezetek 60%-a a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat gazdasági ágban végezte tevékenységét; jelentős a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban regisztrált és működő szervezetek aránya is.

A működő vállalkozások közel 60%-a jogi személyiség nélküli. A vállalkozások döntő többsége (95%) 1-9 fős létszámú. 2017. I. negyedévében a legtöbb összeget a feldolgozóiparba és a mezőgazdaságba ruháztak be.

Mindezekből levonható a következtetés, mely szerint a legfontosabb ágazatok a Paktum területén:

- *mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat*
- *kereskedelem, gépjárműjavítás*

- *feldolgozóipar*

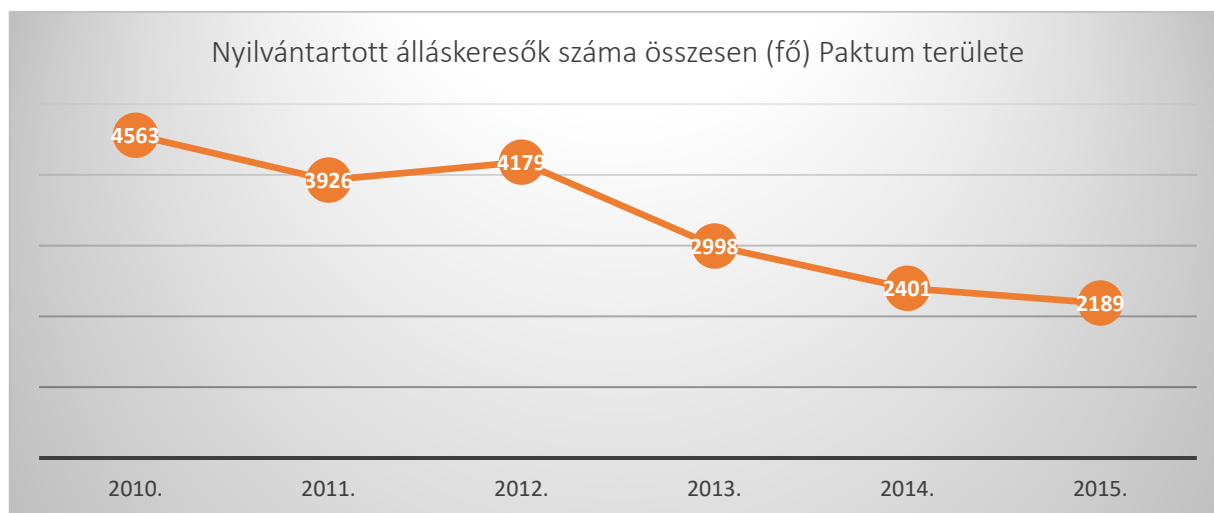
A partnerségbe történő kiválasztáskor nagy hangsúlyt kell helyezni arra, hogy a vállalatok gazdasági súlyuknak megfelelően legyenek képviselve a Paktumban.

2.4. Foglalkoztatási helyzetkép

A 2017. május–júliusi időszakban a munkanélküliek átlagos létszáma az egy évvel korábbihoz képest 35 ezer fővel, 193 ezerre, a munkanélküliségi ráta 0,8 százalékponttal, 4,2%-ra csökkent hazánkban. A férfiakat alacsonyabb munkanélküliségi ráta jellemezte, mint a nőket, esetükben a javulás mértéke is nagyobb volt.

Csongrád megyében 2017. I. negyedévben a munkaerőpiaci mutatók némiképp javultak: a foglalkoztatás minimálisan bővült, a munkanélküliség szintje alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál. A változás mértéke mindkét esetben kisebb volt az országosnál. A 2017. márciusi zárónapon nyilvántartott állás keresők száma egy év alatt 28%-kal lett kevesebb. 2017 I. negyedévében az alkalmazásban állók száma nőtt, a versenyszférát létszámbővülés, a költségvetési szerveket ugyanakkor csökkenés jellemezte az egy évvel korábbihoz képest. A havi bruttó átlagkereset az országosat meghaladó mértékben emelkedett, de nominálisan továbbra is jelentősen az alatt maradt.

A Paktum 24 településén 2012. év óta folyamatosan csökken a nyilvántartott állás keresők száma.

11. ábra Nyilvántartott állás keresők száma összesen (fő) Paktum területe

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A 2017. szeptemberi adatok szerint az I-III. negyedévben a Paktumterületen a regisztrált állás keresők száma zárónapon 1217 fő volt.

Regisztrált állás keresők száma zárónapon 2017. szeptember					
Település	Férfi	Nő	Település	Férfi	Nő
Székkutas	17	11	Deszk	29	28
Pitvaros	7	15	Ferencszállás	7	7
Nagylak	2	3	Csanádalberti	3	5
Földeák	12	37	Maroslele	8	17
Magyarcsanád	20	31	Tiszasziget	25	23

Regisztrált állás keresők száma zárónapon 2017. szeptember					
Klárafalva	5	3	Óföldreák	4	7
Kübekháza	17	13	Makó	185	301
Kiszombor	34	47	Ambrózfalva	2	8
Királyhegyes	13	12	Mártély	8	8
Köveg	2	4	Nagyér	6	7
Csanádpalota	36	27	Apátfalva	29	50
Algyő	30	32	Újszentiván	5	15

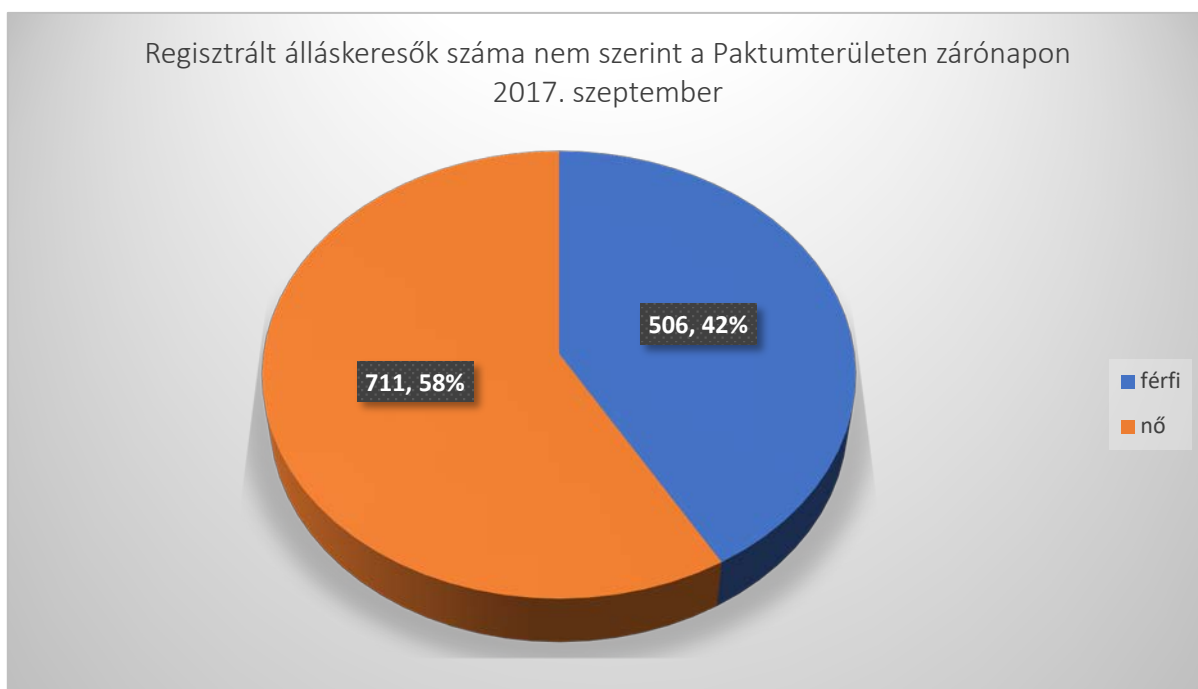
9. táblázat Regisztrált állás keresők a Paktumterületen 2017. szeptember

Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály

Az országos adatokhoz hasonlóan a Paktum területén is magasabb a nyilvántartott állás keresők közül a nők száma, mint a férfiaké.

Ennek oka igen sokrétű, többek között befolyásolja a mutatót:

- ágazati hatások: a férfiak és a nők eltérő arányban dolgoznak a különböző gazdasági ágakban
- társadalmi okok: általában a nők gondozzák az idős hozzátartozókat és a gyermekeket
- életkori sajátosságok: kisgyermekes szülőként nehezebb az elhelyezkedés a munkaerő-piacon

12. ábra Regisztrált állás keresők száma nem szerint a Paktumterületen zárónapon 2017. szeptember

Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály

Terület	Általános iskolai végzettségű	Szaktanulmányos végzettségű	Szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségű	Főiskolai végzettségű	Egyetemi végzettségű
Mártély	11	8	6	1	
Székkutas	8	15	16		
Ambrózfalva	7	6	5		

Apátfalva	121	38	3	44	4	
Csanádalberti	9	6		1		
Csanádpalota	40	36	5	21	3	
Földeák	24	29	5	30		1
Királyhegyes	17	7	1	9		
Kiszombor	62	43	1	41	2	2
Kövegy	7	6	2	2		
Magyarcsanád	80	14	1	11		
Makó	322	181	26	234	30	16
Maroslele	26	12	1	13		1
Nagyér	3	4		3		
Nagylak	7	2		4		
Óföldeák	6	3		5	1	
Pitvaros	13	7		10	2	
Algyő	15	42	1	51	8	5
Deszk	7	14	1	18	7	2
Ferencszállás	2	6		5		2
Klárafalva	8	3		3		
Kübekháza	22	18	1	9	2	1
Tiszasziget	21	21	1	13	2	1
Újszentiván	8	9	1	7	1	1
Összesen	846	530	50	561	63	32

10. táblázat Nyilvántartott álláskeresők száma végzettség szerinti bontásban a Paktum területén (fő)

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A nyilvántartott álláskeresők 40,63%-a általános iskolai végzettséggel, 25,45%-a szakmunkás végzettséggel rendelkezett. Közel 27%-os volt a szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségűek aránya.

A 2017. szeptemberi adatok szerint az I-III. negyedévben a regisztrált álláskeresők végzettség szerinti megoszlása a következőképpen alakult:

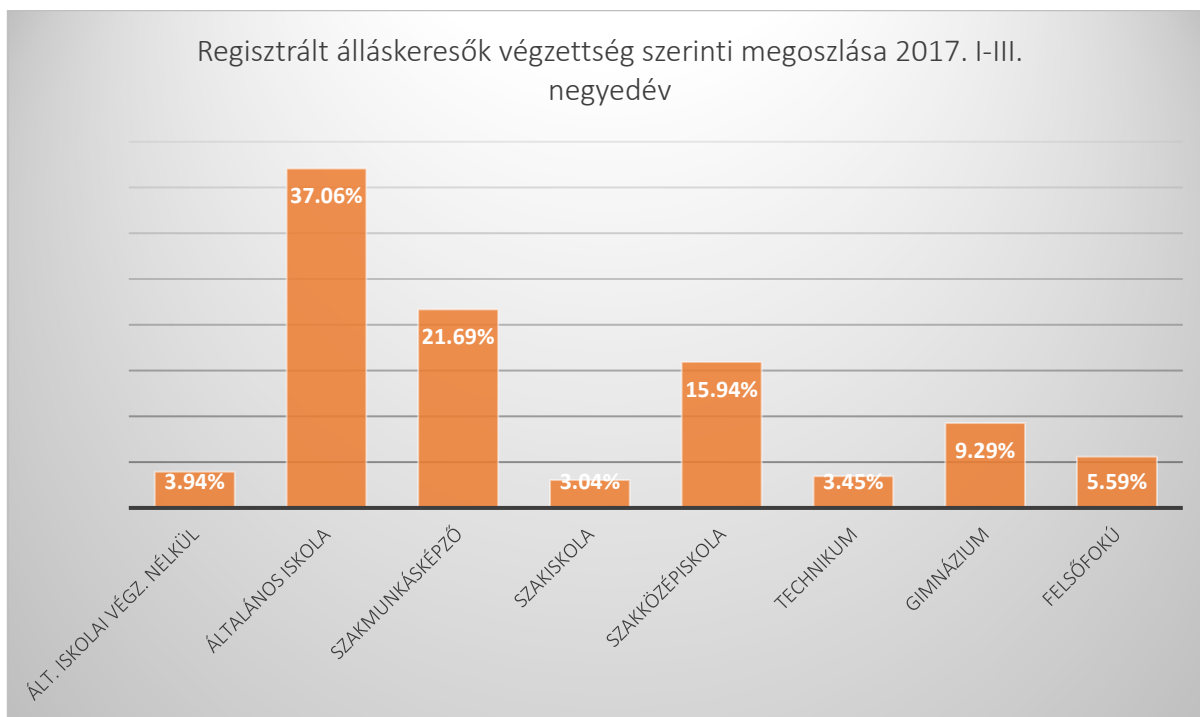
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	ált. iskolai végz. nélkül	ált. iskola	szak-munkás-képző	szak-iskola	szak-közép-iskola	technikum	gimnázium	felső-fokú	Össz.
Székkutas	1	11	6	1	8	0		1	28
Pitvaros		8	4	1	4	1	1	3	22
Nagylak		2	1		1		1	0	5
Földeák	1	11	16	2	6	2	7	4	49
Magyarcsanád	7	33	5	1	5				51
Klárafalva		4	2				2		8
Kübekháza		17	6		3	1	3	0	30

Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	ált. iskolai végz. nélkül	ált. iskola	szak- munká- s-képző	szak- iskola	szak- közép- iskola	techni- kum	gimná- zium	felső- fokú	Össz.
Kiszombor	1	29	27		9	4	8	3	81
Királyhegyes	1	10	7		4	2	1		25
Kövegy		3	1	0	1		1		6
Csanádpalota	2	22	17	7	10	1	4	0	63
Algyő	2	7	14	2	19	5	8	5	62
Deszk	0	13	11	1	13	3	7	9	57
Ferencszállás		5	6		1	1	1	0	14
Csanádalberti		3	2	0	2		1		8
Maroslele	1	7	6	2	7	0	2		25
Tiszasziget	1	17	15	1	3	4	6	1	48
Óföldsék		4	3	1	3				11
Makó	23	189	90	10	76	14	51	33	486
Ambrózfalva		2	4	1	3		0		10
Mártély		7	2	2	2	1	1	1	16
Nagyér		6	3	1			2	1	13
Apátfalva	7	38	11	2	14	2	4	1	79
Újszentiván	1	3	5	2	0	1	2	6	20
Összes	48	451	264	37	194	42	113	68	1217

11. táblázat Regisztrált álláskeresők száma végzettség szerint zárónapon 2017. szeptember Paktumterület

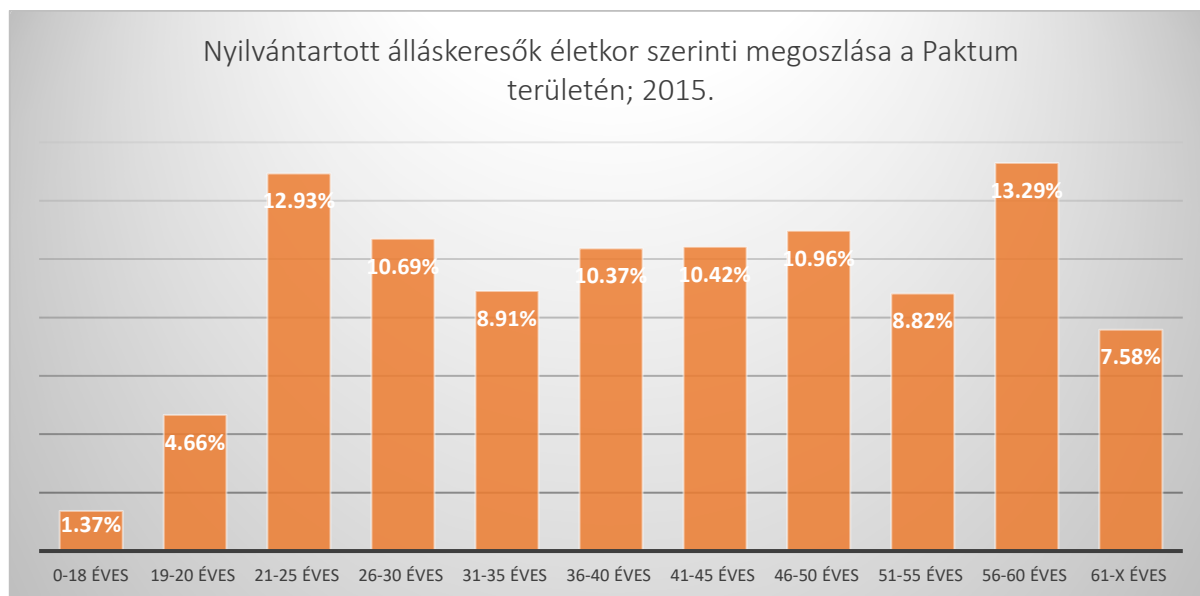
Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály

A nyilvántartott álláskeresők 41%-a általános iskolai végzettséggel vagy még azzal sem, 21,69%-a szakmunkás végzettséggel rendelkezett. Közel 32%-os volt a szakiskolai, szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségűek aránya:

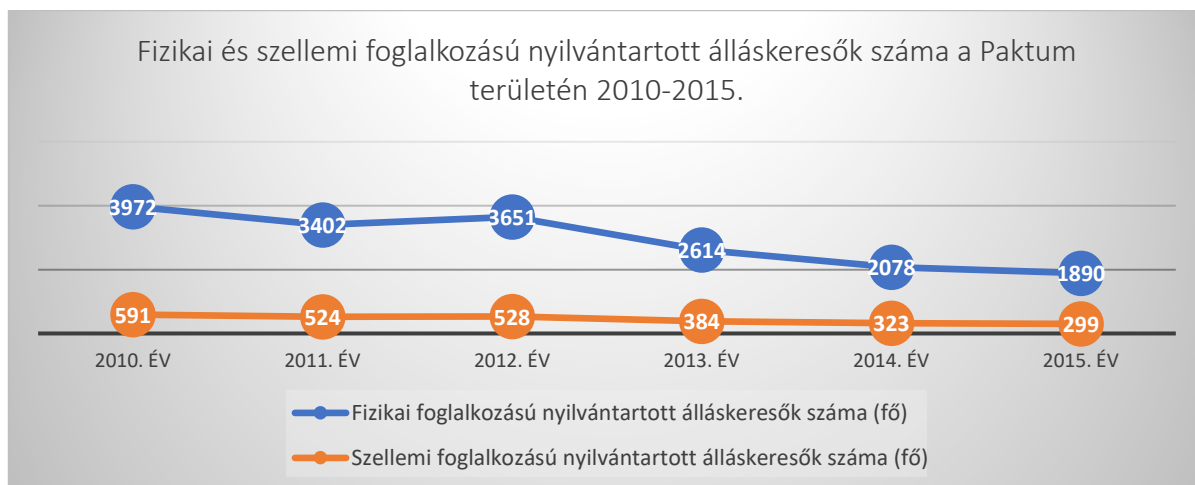
13. ábra Regisztrált állás keresők végzettség szerinti megoszlása 2017. I-III. negyedév
 Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály

Ha a nyilvántartott állás keresők életkor szerinti megoszlását vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a legmagasabb az 56-60 év közöttiek száma. 10% feletti a 21-25 éves, a 46-50 éves, a 41-45 éves, valamint a 36-40 éves állás keresők aránya:

14. ábra Nyilvántartott állás keresők életkor szerinti megoszlása a Paktum területén; 2015.
 Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A nyilvántartott állás keresők több mint 86%-a fizikai foglalkozású állás kereső volt 2015. évben a Paktum területén. 2012. év óta mind a fizikai-, mind pedig a szellemi foglalkozású nyilvántartott állás keresők száma csökken.

15. ábra Fizikai és szellemi foglalkozású nyilvántartott álláskeresők száma a Paktum területén 2010-2015.

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A Paktum területén a nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők száma is folyamatosan csökken 2010. év óta:

	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év
Nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők száma (fő)	531	483	432	244	134	98
Nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők aránya az összes nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva	11,64%	12,30%	10,34%	8,14%	5,58%	4,48%

12. táblázat Nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők száma és aránya a Paktum területén

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A havi bruttó átlagkeresetet elemezve megállapítható, hogy Csongrád megyében folyamatosan emelkedtek a bérek, bár elmaradnak például a Pest megyei, Fejér megyei, Komárom-Esztergom megyei átlagtól.

Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, Ft/fő									
Területi egység	2013.		2014.		2015.		2016.		2017.
	I. félév	I-IV. negyedév	I. félév	I-IV. negyedév	I. félév	I-IV. negyedév	I. félév	I-IV. negyedév	I. félév
Pest	210 556	213 629	217 309	219 171	224 091	226 096	236 637	239 411	265 035
Csongrád	189 292	191 875	194 980	197 771	204 644	211 180	217 999	223 654	248 704
Csongrád megyei átlagkereset a Pest megyei átlagkereset arányában	89,90%	89,82%	89,72%	90,24%	91,32%	93,40%	92,12%	93,42%	93,84%

13. táblázat Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, Ft/fő

Forrás: KSH

A Paktum területén:

- magasabb a nyilvántartott nők száma, mint a férfiaké;

- a nyilvántartott álláskereső 41%-a legfeljebb általános iskolai végzettségű;
- magas az 56-60 év közöttiek aránya az álláskereső között;
- az álláskereső döntő többsége fizikai foglalkozású.

A Paktum programelemei hozzájárulnak a térség munkaerő-piacának bővítéséhez, segíti a hátrányos helyzetűek és inaktívok elhelyezkedését.

2.4.1. Pályakezdő álláskereső

A Paktum területén 2017. I-III. negyedévben 144 regisztrált pályakezdő álláskereső volt. Közöttük is magasabb a nők (57,6%), mint a férfiak (42,36%) aránya.

A végzettségüket tekintve megállapítható, hogy legmagasabb az általános iskolai végzettséggel, vagy még azzal sem rendelkezők aránya (36,81%). Szakmunkás végzettséggel 11,81%-uk rendelkezik. 45% felett volt a szakiskolai, szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettségűek aránya, míg 9 fő, azaz 6,25% rendelkezett felsőfokú végzettséggel.

Megállapítható tehát, hogy a pályakezdők között arányaiban kevesebb az általános iskolai végzettséggel, vagy még azzal sem rendelkezők, valamint a szakmunkás végzettségűek aránya, mint a regisztrált összes álláskereső esetében. Több mint 13%-kal magasabb azonban arányait tekintve a szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi és szakiskolai végzettségűek száma:

Regisztrált pályakezdő álláskereső száma zárónapon	ált. iskolai végz. nélkül	ált. iskola	szak-munkás-képző	szak-iskola	szak-közép-iskola	technikum	gimnázium	felső-fokú	Össz.
Székkutas		2			2				4
Pitvaros		1			0	1	1		3
Nagylak									0
Földeák		0	1				4	1	6
Magyarcsanak		2		1	3				6
Klárafalva		1					1		2
Kübekháza		4					1		5
Kiszombor		2			1		0	1	4
Királyhegyes		2			2				4
Köveg									0
Csanádpalota	1	4	1	2	4		1		13
Algyő			5	1	0	1	3	0	10
Deszk		1	3			1	3	2	10
Ferencszállás									0
Csanádalbti		1			0				1
Maroslele				1	1		1		3
Tiszasziget	1		3	0		1			5
Óföldeák					1				1

Regisztrált pályakezdő álláskeresők száma zárónapon	ált. iskolai végz. nélkül	ált. iskola	szak-munkás-képző	szak-iskola	szak-közép-iskola	technikum	gimnázium	felsőfokú	Össz.
Makó	1	21	2	4	8	0	7	4	47
Ambrózfalva									0
Mártély		1		1	1		1		4
Nagyér		2						1	3
Apátfalva	1	4	1		1	1	1		9
Újszentiván		1	1		0		2		4
Összes	4	49	17	10	24	5	26	9	144

14. táblázat Regisztrált pályakezdő álláskeresők száma 2017. I-III. negyedév
 Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály

A pályakezdő álláskeresők száma csökkent az elmúlt évekhez viszonyítva. Közel 37%-uk legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, de magas (45% feletti) a szakiskolai, szakközépiskolai, technikai, gimnáziumi végzettségűek aránya is.

2.4.2. Munkaerő-piaci kereslet és kínálat Csongrád megyében

Hazánkban 2017 II. negyedévében a versenyszférán belül az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban volt létszamarányosan a legtöbb betöltetlen állás (3,7%), ami megelőzte ezzel a 3,4%-os információ és kommunikáció nemzetgazdasági ágat. A legnagyobb létszámot foglalkoztató feldolgozóipar gazdálkodó szervezetei 18,8 ezer betöltésre váró álláshelyet jelentettek, ami 2,7%-a volt az összes álláshelynek.

Jelentős létszám gondokkal küzd az építőipar és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás is, előbbiben 2,5, utóbbiban 2,9% volt a II. negyedévben a betöltetlen álláshelyek aránya.

Foglalkozási főcsoportok szerint a 2. „A felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások” főcsoportba kerestek az összes álláshelyhez viszonyítva a legtöbb új munkavállalót, itt az üres álláshelyek aránya 3,2%-ra nőtt, de 3,0%-os arányával alig maradt el ettől a szakképzettséget nem igénylő egyszerű foglalkozások főcsoportja is. Ez utóbbiban a 10,7 ezres üres álláshely a foglalkozási főcsoportok között a legmagasabb volt.

A megyék közötti különbség e téren is igen jelentős, 2017 II. negyedévében a skála egyik szélén a 2,9%-os Somogy megyei arány, a másikon az 1,5%-os nógrádi volt. Így csak nagy általánosságban igaz az, hogy a magas foglalkoztatási rátájú megyék azok, ahol relatíve nagyobb a munkaerőigény, és az ország kettéosztottsága is – más munkaerőpiaci mutatókhoz képest – kevésbé markáns.²⁵

2017. első felében a munkáltatók által bejelentett új állások száma Csongrád megyében 15.129 darab volt, mely az 1 évvel korábbinál 589 állásbejelentéssel, 4%-kal lett kevesebb. Az új munkaerőigények száma márciusban volt a legtöbb (7.795), januárban pedig a legkevesebb (908). Az év eleji nyitó álláshelyek száma

²⁵ Forrás: KSH Statisztikai tükör 2017. I. félév

1.720 darab volt, így a félév folyamán 16.849 rendelkezésre álló álláshely szerepelt a járások nyilvántartásában.²⁶

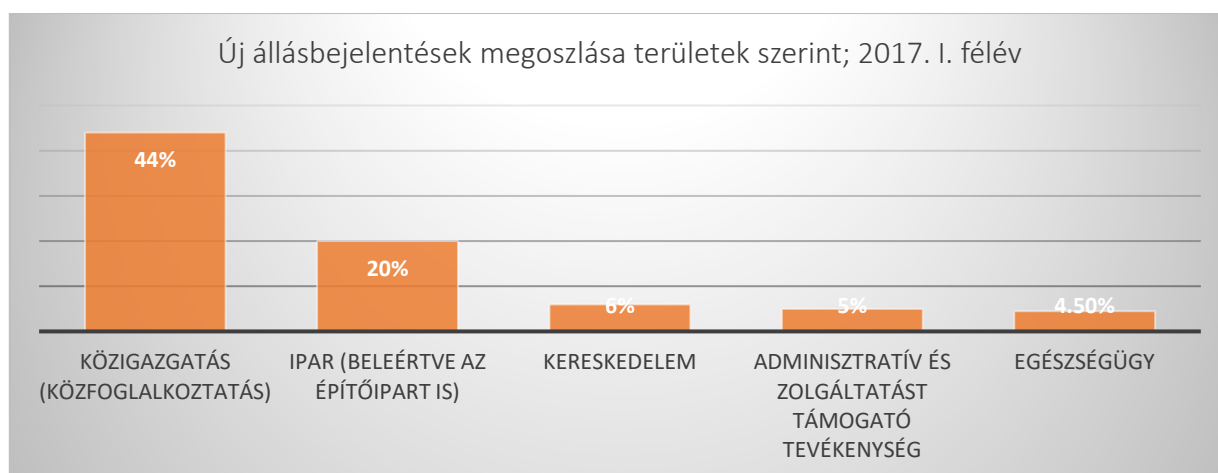
16. ábra Állásbejelentések száma 2017. I. félévében

Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály: Munkaerőpiaci helyzetkép Csongrád megye 2017. I. félév (saját szerkesztés)

Az új álláshelyek 32% (4.811) általános állásbejelentés, 68%-a (10.318) támogatott munkaerőigény. Az általános, nem támogatott munkaerőigény bejelentések száma 13%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, a támogatottaké 10%-kal maradt el attól.

A támogatással igényelt munkaerőigények 90%-a közfoglalkoztatásra irányult a vizsgált időszakban.

Az új állásbejelentések 44%-a közigazgatásból (közfoglalkoztatás), 20%-a az ipari ágazatból (beleértve az építőipart is), 6%-a a kereskedelem, 5% az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, 4,5% az egészségügy területéről érkezett.

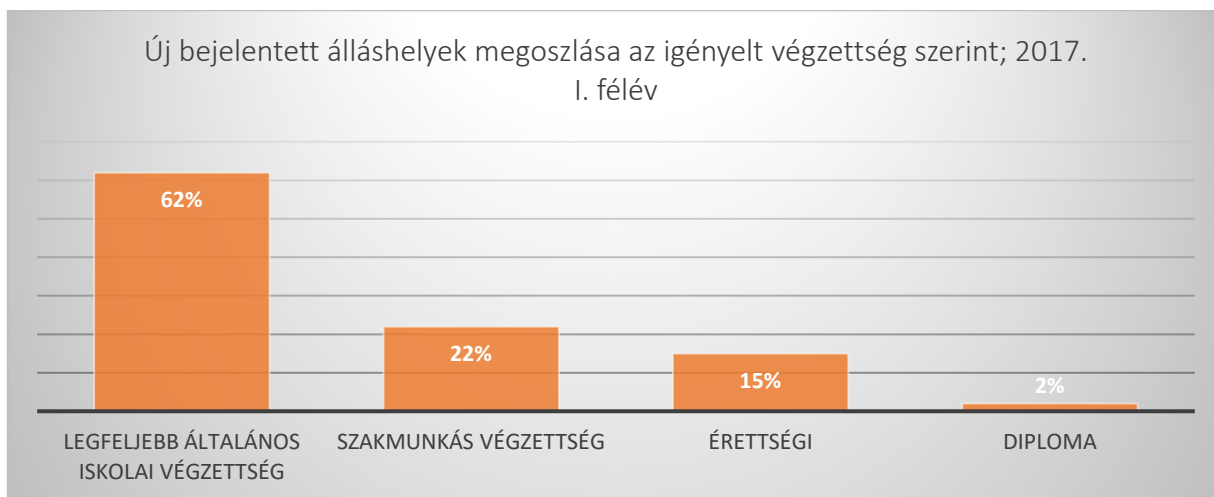
17. ábra Új állásbejelentések megoszlása területek szerint; 2017. I. félév

Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály: Munkaerőpiaci helyzetkép Csongrád megye 2017. I. félév (saját szerkesztés)

Az állások 70%-a határozott, 30%-a határozatlan időre szól.

A munkaerőigények 62%-ához legfeljebb általános iskolai, 22%-ához szakmunkás végzettség, 15%-ához érettségi, mindössze 2%-hoz diploma volt szükséges.

²⁶ Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály: Munkaerőpiaci helyzetkép Csongrád megye 2017. I. félév

18. ábra Új bejelentett álláshelyek megoszlása az igényelt végzettség szerint; 2017. I. félév

Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály: Munkaerőpiaci helyzetkép Csongrád megye 2017. I. félév (saját szerkesztés)

A bejelentett állások 46,5%-a (7.038 darab) a szegedi foglalkoztatási osztályon került rögzítésre, 12,5%-a a hódmezővásárhelyi, 15%-a a makói munkaerőigény volt.

Jellemző foglalkozások a félévben a bejelentett állások között:

Új bejelentett álláshelyek száma 2017. I. félév	Szegedi járás	Hódmező- vásárhelyi járás	Makói járás
Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	546	190	1697
Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	1692	23	29
Egyéb takarító és kisegítő	441	213	10
Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	94	215	17
Intézményi takarító és kisegítő	281	92	104
Egyszerű ipari foglalkozású	210	207	25
Általános irodai adminisztrátor	188	61	35
Ruházati gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	216	82	
Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	200	86	1
Bolti eladó	138	21	34
tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr	160	15	9
Lakatos	132	44	6
Kézi csomagoló	34	7	10
Egyéb személy-és vagyonvédelmi foglalkozású	180		
Konyhai kisegítő	86	13	13
Egyéb, máshova nem sorolható irodai, ügyviteli foglalkozású	62	10	6
Rakodómunkás	93	18	13
Egyéb ügyintéző	75	30	3
Kőműves	38	28	14

Új bejelentett álláshelyek száma 2017. I. félév	Szegedi járás	Hódmező- vásárhelyi járás	Makói járás
Mezőgazdasági és ipari gép karbantartója, javítója	78	9	2
Pultos	28	33	16
Munka-és termelésszervező	4	25	8
szakács	47	22	7
Szemétyűjítő, utcaseprő	89		
Épületvillamossági szerelő, villanyszerelő	54	7	2
egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	24	44	
Mezőgazdasági, erdőgazdasági, növényvédő gép kezelője	48	1	2
Egyéb növénytermesztési foglalkozású	2		
Pék, édesipari termék-gyártó	7	2	4
fizioterápiás asszisztens, masszőr	50	5	1
Iratkezelő, irattáros	61		
Pincér	27	7	3
Vezeték-és csőhálózat-szerelő	45	3	4
Festő és mázoló	28	3	5
Épületgondnok	43	3	
Hegesztő, lángvágó	28	15	7
Forgácsoló	36	5	4
Vagyonőr, testőr	40		3
Kereskedelmi ügyintéző	29	16	1
Élelmiszer-, italgyártó gép kezelője	38		2
Hivatalsegéd, kézbesítő	38	1	
Gépjármű-és motorkarbantartó, -javító	24	7	3
Targoncavezető	28	5	3
Szabó, varró	37	1	
cukrász	14	9	6
Burkoló	7	2	2
Könyvelő	20	9	2
Egyéb építési, szerelési foglalkozású	28		5
Adatrögzítő, kódoló	28	2	3
Egyéb, máshová nem sorolható szolgáltatási foglalkoztatású	3	2	
Bútorasztalos	26	1	6
Egyéb műszaki foglalkozású	20	5	7
Büntetés-végrehajtási őr	36		
Pénzügyi ügyintéző	19	10	2
Számviteli ügyintéző	26	4	

Új bejelentett álláshelyek száma 2017. I. félév	Szegedi járás	Hódmező- vásárhelyi járás	Makói járás
Ügynök	30	1	1
dísznövény-, virág-és faiskolai kertész, csemetenevelő	12	11	2
Ács	21	9	
Földmunkagép és hasonló könnyű-és nehézgép kezelője	28	2	
Villamos gépek és készülékek műszerésze, javítója	15	4	
Fafeldolgozó gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	24		5
Kereskedő	5	2	20
Pultfeltöltő, árufeltöltő	15	4	0
Kubikus	16		

19. ábra Jellemző foglalkozások 2017. I. félévben a bejelentett állások között

Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály: Munkaerőpiaci helyzetkép Csongrád megye 2017. I. félév (saját szerkesztés)

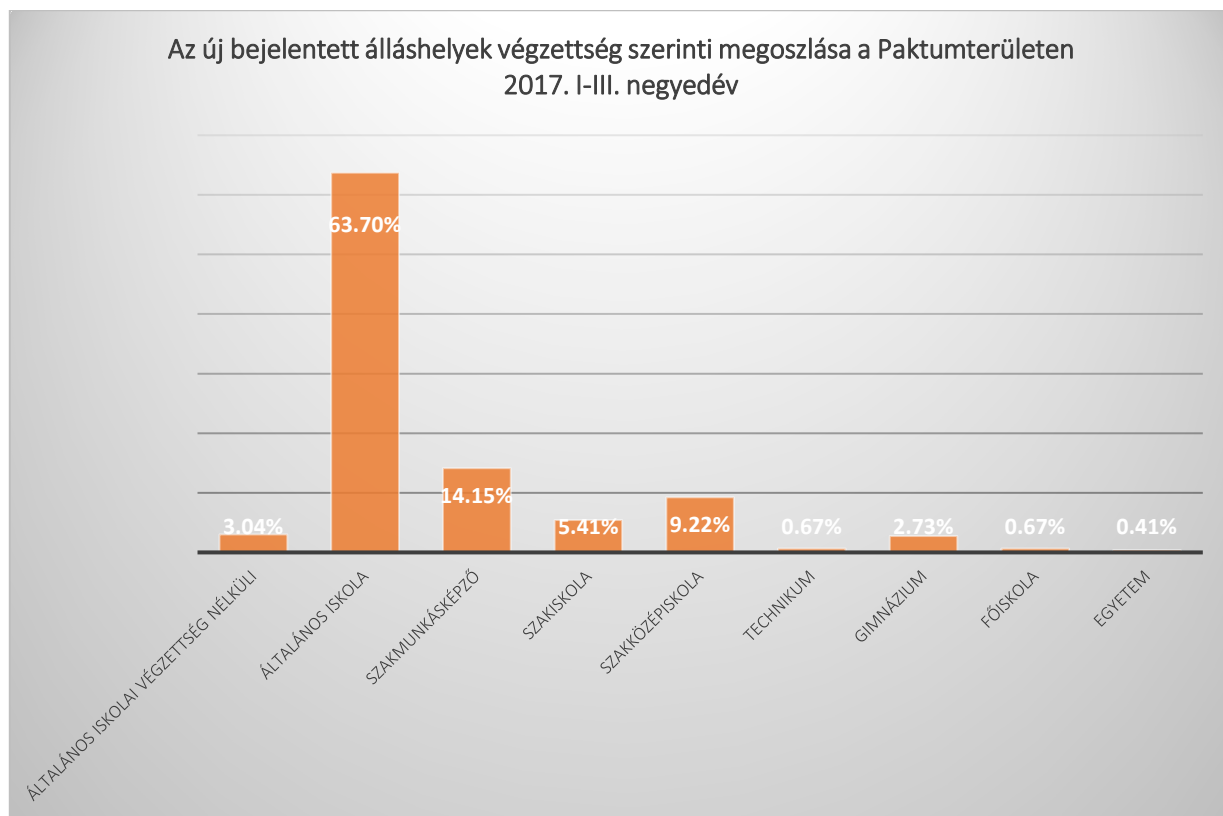
A táblázatot elemezve látható, hogy a bejelentett állások között a leggyakrabban előfordulók a következők:

- Intézményi takarító és kiségitő (3 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)
- Egyszerű ipari foglalkozású (3 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)
- Általános irodai adminisztrátor (3 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)
- Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású (2 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)
- Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású (2 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)
- Egyéb takarító és kiségitő (2 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)
- Ruházati gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó (2 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)
- Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású (2 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)
- Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású (2 járásban is az első 10 legkeresettebb között található)

2.4.3. Munkaerő-piaci kereslet és kínálat a Paktumterületen

2017. I-III. negyedévben a 2017. szeptember zárónapi adatok szerint 4.176 új bejelentett álláshelyet regisztráltak a Paktumterületen.

Az új bejelentett álláshelyek végzettség szerinti megoszlása a Paktumterületen a következőképpen alakult:

20. ábra Az új bejelentett álláshelyek végzettség szerinti megoszlása a Paktumterületen

Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály

Hasonlóan a megyei mutató értékéhez, a Paktumterületen is legmagasabb arányban (közel 67%) a legfeljebb általános iskolai végzettségű új álláshelyet jelentettek be.

A megyei adatokhoz hasonlóan a Paktumterületen is az „Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású” FEOR kategóriába tartozó álláshelyek bejelentése volt a legmagasabb.

A Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere szerint az új álláshelyek bejelentése a következőképpen alakult 2017. I-III. negyedévben a Paktumterületen:

Új bejelentett álláshelyek megnevezése	Száma
1 GAZDASÁGI, IGAZGATÁSI, ÉRDEKKÉPVISELETI VEZETŐK, TÖRVÉNYHOZÓK	9
1311 Mezőgazdasági, erdészeti, halászati és vadászati tevékenységet folytató egység vezetője	1
1312 Ipari tevékenységet folytató egység vezetője	2
1321 Szállítási, logisztikai és raktározási tevékenységet folytató egység vezetője	2
1331 Szálláshely-szolgáltatási tevékenységet folytató egység vezetője	1
1333 Kereskedelmi tevékenységet folytató egység vezetője	1
1339 Egyéb kereskedelmi, vendéglátó és hasonló szolgáltatási tevékenységet folytató egység vezetője	1
1419 Egyéb gazdasági tevékenységet segítő egység vezetője	1
2 FELSŐFOKÚ KÉPZETTSÉG ÖNÁLLÓ ALKALMAZÁSÁT IGÉNYLŐ FOGLALKOZÁSOK	31
2116 Építőmérnök	2
2117 Vegyészmérnök	1
2118 Gépészmérnök	3
2131 Mezőgazdasági mérnök	1

Új bejelentett álláshelyek megnevezése	Száma
2136 Grafikus és multimédia-tervező	1
2143 Hálózat- és multimédia-fejlesztő	1
2214 Gyógyszerész, szakgyógyszerész	2
2224 Gyógytornász	2
2312 Szociális munkás és tanácsadó	2
2491 Pedagógiai szakértő, szaktanácsadó	2
2713 Muzeológus, múzeumi gyűjteménygondnok	3
2716 Újságíró, rádióműsor-, televízióműsor-szerkesztő	5
2717 Szakképzett edző, sportszervező, -irányító	3
2725 Rendező, operatőr	3
3115 Vegyésztechnikus	1
3116 Gépésztechnikus	4
3117 Építő- és építésztechnikus	3
3135 Minőségbiztosítási technikus	2
3141 Informatikai és kommunikációs rendszereket kezelő technikus	2
3155 Fémgyártási berendezés vezérlője	2
3161 Munka- és termelésszervező	11
3190 Egyéb műszaki foglalkozású	17
3311 Ápoló, szakápoló	5
3326 Gyógyszertári és gyógyszerellátási asszisztens	1
3332 Fizioterápiás asszisztens, masszőr	2
3511 Szociális segítő	2
3513 Szociális gondozó, szakgondozó	1
3611 Pénzügyi ügyintéző (a pénzügyintézetű ügyintéző kivételével)	3
3614 Számviteli ügyintéző	2
3622 Kereskedelmi ügyintéző	15
3623 Anyaggazdálkodó, felvásárló	3
3624 Ügynök (a biztosítási ügynök kivételével)	17
3631 Konferencia- és rendezvényszervező	1
3910 Egyéb ügyintéző	19
4 IRODAI ÉS ÜGYVITELI (ÜGYFÉLKAPCSOLATI) FOGLALKOZÁSOK	143
4112 Általános irodai adminisztrátor	83
4114 Adatrögzítő, kódoló	4
4121 Könyvelő (analitikus)	3
4122 Bérelszámoló	1
4129 Egyéb számviteli foglalkozású	2

Új bejelentett álláshelyek megnevezése	Száma
4131 Készlet- és anyagnyilvántartó	1
4134 Humánpolitikai adminisztrátor	6
4136 Iratkezelő, irattáros	7
4190 Egyéb, máshova nem sorolható irodai, ügyviteli foglalkozású	19
4222 Recepció	10
4227 Postai ügyfélkapcsolati foglalkozású	1
4229 Egyéb ügyfélkapcsolati foglalkozású	6
5 KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÁSI FOGLALKOZÁSOK	251
5111 Kereskedő	24
5113 Bolti eladó	81
5115 Piaci, utcai árus	1
5116 Piaci, utcai étel- és italárus	2
5117 Bolti pénztáros, jegypénztáros	5
5121 Üzemanyagtöltő állomás kezelője	2
5132 Pincér	9
5133 Pultos	46
5134 Szakács	23
5135 Cukrász	13
5211 Fodrász	3
5212 Kozmetikus	2
5213 Manikűrös, pedikűrös	4
5219 Egyéb személyi szolgáltatási foglalkozású	7
5221 Gyermekfelügyelő, dajka	2
5222 Segédápoló, műtősség	6
5243 Épületgondnok	6
5254 Vagyonőr, testőr	6
5259 Egyéb személy- és vagyonvédelmi foglalkozású	6
5292 Hobbiallat-gondozó, -kozmetikus	3
6 MEZŐGAZDASÁGI ÉS ERDŐGAZDÁLKODÁSI FOGLALKOZÁSOK	33
6111 Szántóföldinövény-termesztő	21
6113 Zöltségtermesztő	1
6115 Dísznövény-, virág- és faiskolai kertész, csemetenevelő	5
6121 Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő	4
6211 Erdészeti foglalkozású	1
6220 Vadgazdálkodási foglalkozású	1
7 IPARI ÉS ÉPÍTŐIPARI FOGLALKOZÁSOK	291
7111 Húsfeldolgozó	10

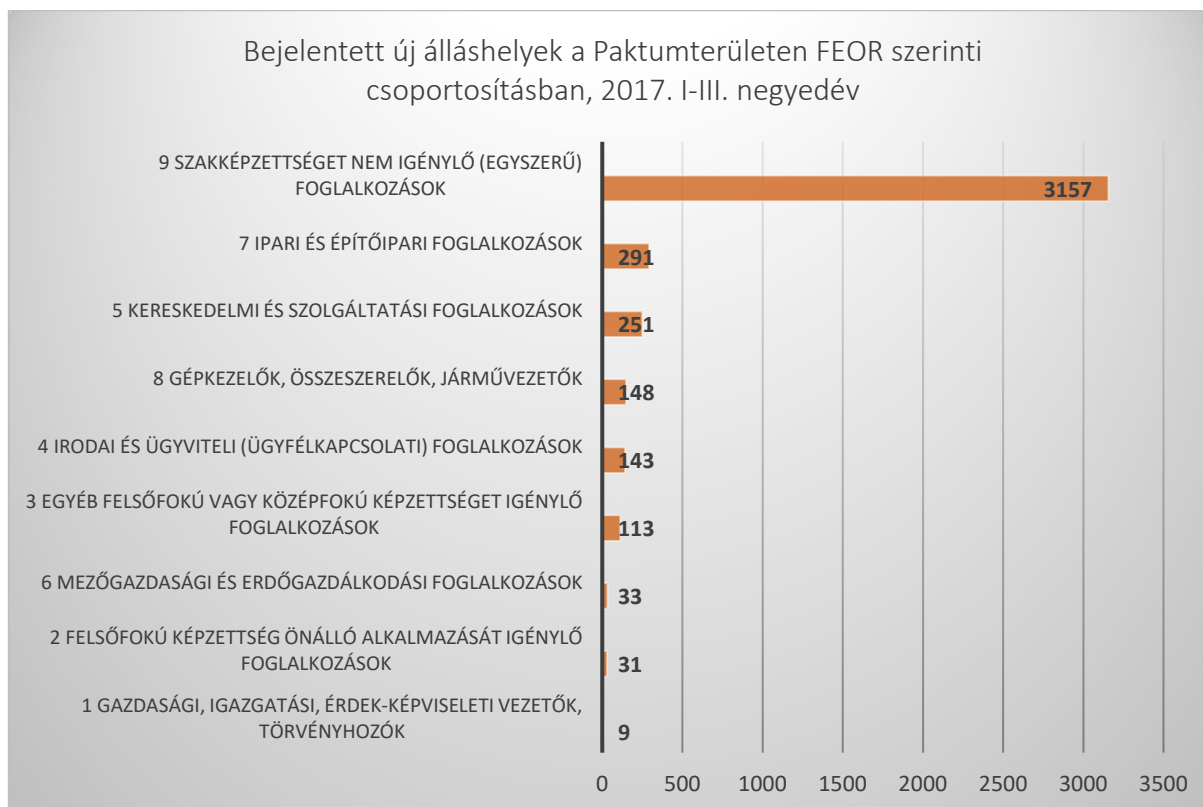
Új bejelentett álláshelyek megnevezése	Száma
7112 Gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, -tartósító	2
7114 Pék, édesipari termék-gyártó	8
7212 Szabó, varró	2
7217 Cipész, cipőkészítő, -javító	4
7221 Famegmunkáló	1
7222 Faesztergályos	1
7223 Bútorasztalos	9
7321 Lakatos	64
7322 Szerszámkészítő	2
7323 Forgácsoló	11
7324 Fémcsiszoló, köszörűs, szerszámköszörűs	17
7325 Hegesztő, lángvágó	17
7327 Festékszóró, fényező	5
7331 Gépjármű- és motorkarbantartó, -javító	13
7333 Mezőgazdasági és ipari gép (motor) karbantartója, javítója	13
7334 Mechanikaigép-karbantartó, -javító (műszerész)	1
7341 Villamos gépek és készülékek műszerésze, javítója	5
7342 Informatikai és telekommunikációs berendezések műszerésze, javítója	3
7412 Ékszerkészítő, ötvös, drágakőcsiszoló	1
7511 Kőműves	31
7513 Ács	2
7514 Épületasztalos	4
7519 Egyéb építőmesteri foglalkozású	2
7521 Vezeték- és csőhálózat-szerelő (víz, gáz, fűtés)	15
7524 Épületvillamossági szerelő, villanszerelő	12
7529 Egyéb építési, szerelési foglalkozású	5
7534 Burkoló	4
7535 Festő és mázoló	13
7539 Egyéb építési szakipari foglalkozású	13
7919 Egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	1
8 GÉPKEZELŐK, ÖSSZESZERELŐK, JÁRMŰVEZETŐK	148
8111 Élelmiszer-, italgyártó gép kezelője	3
8121 Textilipari gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	2
8125 Fafeldolgozó gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	11
8135 Műanyagtermék-gyártó gép kezelője	4
8136 Gumi termékgyártó gép kezelője	5
8137 Fotó- és mozgófilmlaboráns	1

Új bejelentett álláshelyek megnevezése	Száma
8151 Fémfeldolgozó gép kezelője	7
8152 Fémmegmunkáló, felületkezelő gép kezelője	13
8190 Egyéb, máshova nem sorolható feldolgozóipari gép kezelője	6
8211 Mechanikaigép-összeszerelő	3
8322 Vízgazdálkodási gép kezelője	2
8326 Mozigépész, vetítógépész	1
8327 Mosodai gép kezelője	1
8329 Egyéb, máshova nem sorolható, helyhez kötött gép kezelője	2
8416 Személygépkocsi-vezető	1
8417 Tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr	40
8421 Mezőgazdasági, erdőgazdasági, növényvédő gép kezelője	20
8422 Földmunkagép és hasonló könnyű- és nehézgép kezelője	15
8425 Targoncavezető	11
9 SZAKKÉPZETTSÉGET NEM IGÉNYLŐ (EGYSZERŰ) FOGLALKOZÁSOK	3157
9111 Háztartási takarító és kisegítő	2
9112 Intézményi takarító és kisegítő	126
9113 Kézi mosó, vasaló	2
9119 Egyéb takarító és kisegítő	127
9211 Szemétgyűjtő, utcaseprő	42
9223 Rakodómunkás	72
9224 Pultfeltöltő, árufeltöltő	3
9225 Kézi csomagoló	20
9231 Portás, telepőr, egyszerű őr	7
9233 Hivatalsegéd, kézbesítő	15
9234 Hordár, csomagkihordó	2
9235 Gyorséttermi eladó	4
9236 Konyhai kisegítő	41
9239 Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	2243
9310 Egyszerű ipari foglalkozású	63
9329 Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	253
9331 Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	131
9332 Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	4

15. táblázat Új bejelentett álláshelyek FEOR szerinti besorolásban a Paktumterületen, 2017. I-III. negyedév

Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály, saját szerkesztés

Ahogy a táblázatból is láthatjuk, a bejelentett új álláshelyek több mint ¾-e szakképzettséget nem igénylő foglalkozási körbe tartozott. 6% feletti arányt képviselnek a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások, valamint az ipari és építőipari foglalkozások. A legkevesebb bejelentett új álláshelyet a gazdasági, igazgatási, érdekképviselési vezetők, törvényhozók kategóriában találhatjuk.

21. ábra Bejelentett új álláshelyek a Paktumterületen FEOR szerinti csoportosításban, 2017. I-III. negyedév
 Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály, saját szerkesztés

A Paktumterületen 2017. I-III. negyedévben a bejelentett új álláshelyek több mint $\frac{3}{4}$ -e szakképzettséget nem igénylő foglalkozási körbe tartozott. 6% feletti arányt képviseltek a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások, valamint az ipari és építőipari foglalkozások. A legkevesebb bejelentett új álláshelyet a gazdasági, igazgatási, érdekképviselési vezetők, törvényhozók kategóriában találhatjuk.

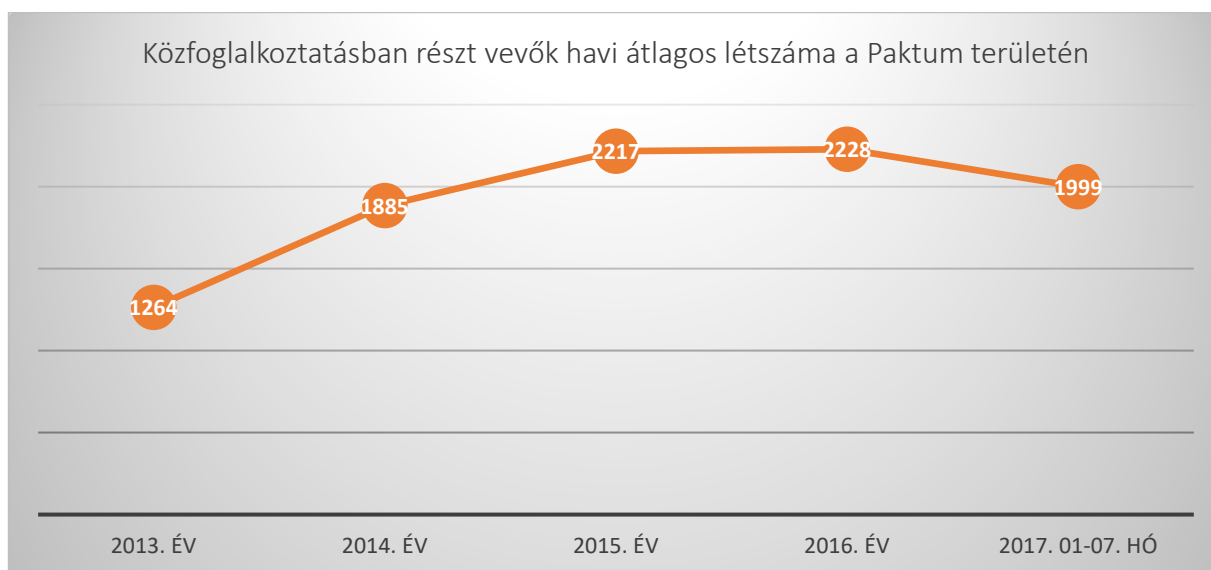
Hasonlóan a megyei mutató értékéhez, a Paktumterületen is legmagasabb arányban (közel 67%) a legfeljebb általános iskolai végzettséget igénylő új álláshelyet jelentettek be.

2.4.4. Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás elsősorban azokat juttatja munkajövedelemhez, akik szociális ellátásban, azon belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek. Ezeknek a személyeknek hosszabb ideje nincs lehetőségük egyéb munkaviszony létesítésére munkalehetőség hiánya, esetleg alacsony iskolai végzettségük miatt, vagy azért, mert már kiestek a munkagyakorlatból. A közfoglalkoztatás keretében végzett munka olyan tevékenységekre irányul, amely javítja többek között a települések szociális, egészség megőrzési, nevelési, kulturális, közrend, közlekedésének helyzetét, közösségi tereinek használhatóságát, illetve a települések gazdasági, foglalkoztatási helyzetét. A közfoglalkoztatás társadalombiztosítási ellátást, nyugdíjra és álláskeresői ellátásra való jogosultságot biztosít, valamint segíti az elsődleges munkaerőpiacra történő be-, illetve visszajutást. A közfoglalkoztatás nem azonos a közérdekű munkával.

2013. év óta a Paktum területén elhelyezkedő 24 település közfoglalkoztatással kapcsolatos mutatói a következőképpen alakultak:

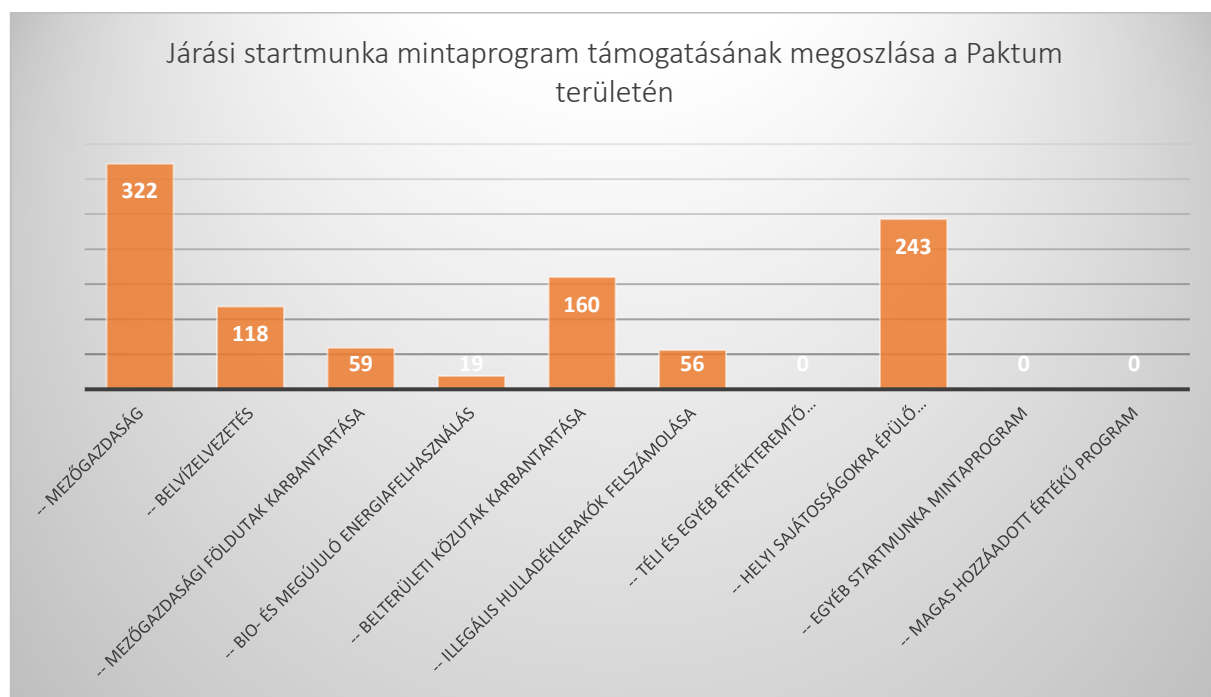
A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma (hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása + Országos közfoglalkoztatási program támogatása + Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen):

22. ábra A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma a Paktum területén

Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámának megoszlása területenként:

23. ábra Járási startmunka mintaprogram támogatásának megoszlása

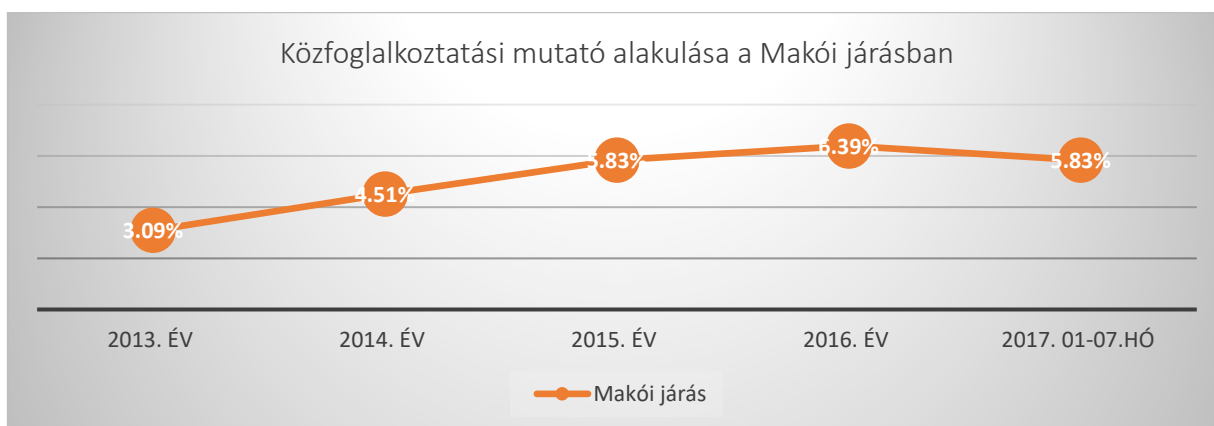
Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

Ahogy a grafikonon is láthatjuk, a legtöbb közfoglalkoztatott a Paktum területén a mezőgazdaságban, illetve a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatásban dolgozott 2017. január-július hónapokban.

A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszámának arányát a munkavállaló korú népességhez viszonyítva a közfoglalkoztatási mutató ismerteti, mely a közfoglalkoztatás, mint aktív munkaerő-piaci eszköz súlyát mutatja meg.

A közfoglalkoztatási mutató alakulása a Paktum településein:

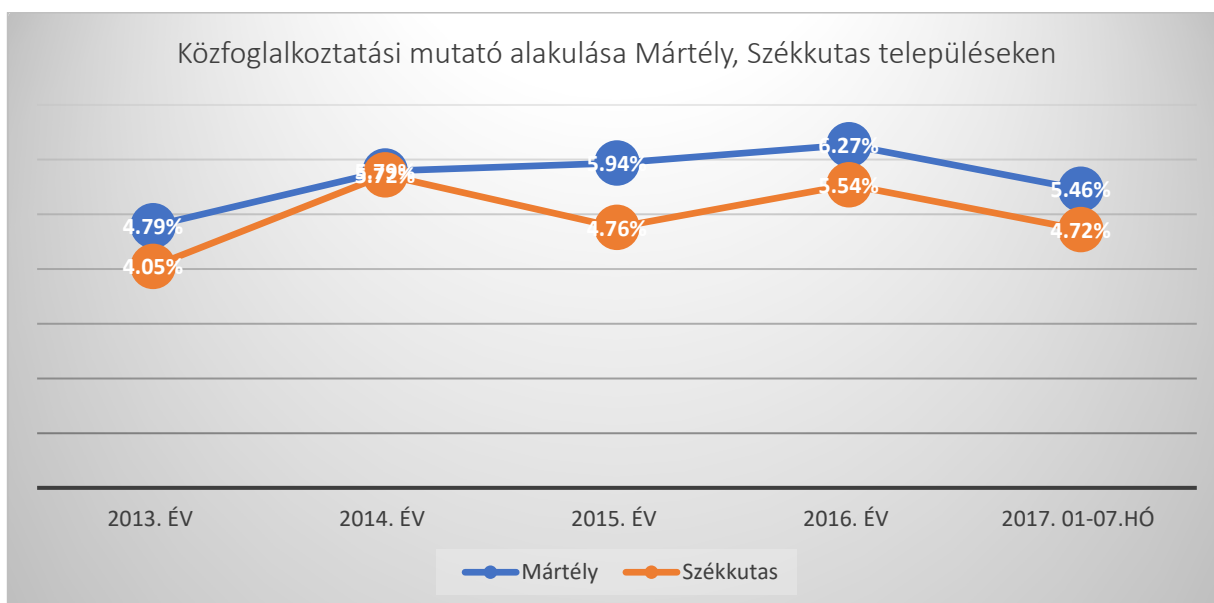
A Makói járásban 2013-2016. év között folyamatosan emelkedett a közfoglalkoztatási mutató, majd 2017. év első félévében a 2015-ös szintre esett vissza:

24. ábra Közfoglalkoztatási mutató alakulása a Makói járásban

Forrás: <http://kozfoglalkoztatasi.bm.hu/>

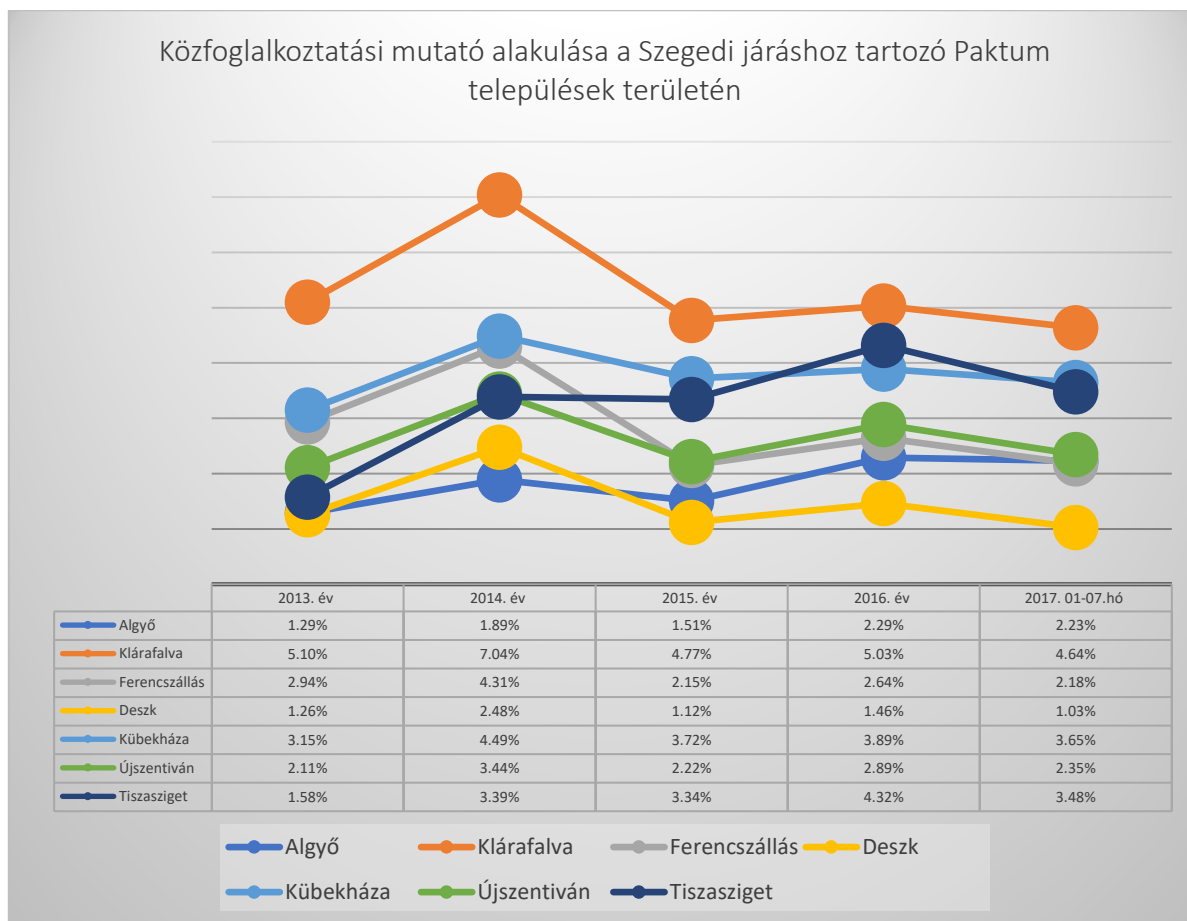
A Hódmezővásárhelyi járás 2 településén, melyek a Paktumterületen helyezkednek el:

25. ábra Közfoglalkoztatási mutató alakulása Mártély, Székkutas településeken

Forrás: <http://kozfoglalkoztatasi.bm.hu/>

A Szegedi járás Paktumhoz tartozó településein:

26. ábra Közfoglalkoztatási mutató alakulása a Szegedi járás területén elhelyezkedő településeken
 Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>

Ahogy a fenti ábrán láthatjuk, mindegyik településre jellemző, hogy 2017. év első felére visszaesett a közfoglalkoztatási mutató értéke. Ennek egyik oka, hogy a közfoglalkoztatottakból sokan léptek át a munkaerő-piacra.

A közfoglalkoztatás célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A Paktum hozzá kíván járulni ennek a célnak az eléréséhez, hiszen közvetlen célja a térség munkaerő-piacának bővítése, a térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek és inaktívak elhelyezkedésének támogatása, valamint a helyi szereplőknek a térségre kialakított, a térség gazdasági növekedését támogató közös stratégiája és foglalkoztatási együttműködése révén a vállalkozások versenyképességének növelése.

2.4.5. A térség releváns munkaerő-piaci szereplői

Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara feladatának tekinti a gazdaság fejlődésének és önszerveződésének előmozdítását, az üzleti forgalom biztonságának megteremtését és fenntartását. Emellett kiemelt kérdésként kezeli a piaci magatartás tisztességének megőrzését, valamint a gazdasági élet szereplőinek együttes érdekérvényesülését.

Céljai között szerepel a jogszabály szerinti köztestületi célokon túl az is, hogy tagjai között olyan együttműködési lehetőségeket teremtsen meg és tartson fel, amelyek támogatják a vállalkozások közötti közvetlen gazdasági és társadalmi kapcsolatokat, valamint a kölcsönös érdeken alapuló együttműködést.

A Kamara jelentős szerepet játszik a megyei szakképzés piaci igényekhez alkalmazkodó átalakításában, és annak minél eredményesebb működtetésében. Mindezt a gyakorlati oktatás felügyeletével, szervezésével, vizsgáztatásban való részvétellel, kiterjedt pályaaorientációs tevékenységükkel, valamint egyebek mellett mesterképzések szervezésével igyekeznek elérni.

Az országban egyedülálló módon közel 20 éve nyújt folyamatos kamatmentes támogatást tagjainak. Évente tesz közzé pályázatokat gazdaság- és kereskedelemfejlesztési, valamint innovációs alapjából a vállalkozások gazdaság- és kereskedelemfejlesztéséhez, bel- és külföldi piacra jutásához, üzleti kapcsolatainak fejlesztéséhez, valamint innovációs elképzeléseinek megvalósításához.

Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság hatásköre kiterjed minden olyan kérdéskörre, amely befolyásolja a megye szakképzésének alakulását. A beiskolázás arányaira és irányaira, valamint a hiány szakképesítésekre vonatkozóan javaslattevési jogkörrel rendelkezik. Javaslatát alapját képezi a kormány szakmaszerkezeti döntésének. A 317/2016. (X. 25.) kormányrendelet a 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntést rögzíti az induló képzésekre és a Szabóky Adolf tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítésekre.

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság javaslatának megalapozásához sokféle adatforrásra (korábbi adatokra, beiskolázási, munkaügyi statisztikákra, kutatási eredményekre, felmérésekre, a megyét érintő gazdasági előrejelzésekre) épít, széleskörű kapcsolatokat ápol vállalkozásokkal, fenntartókkal, szakképző intézményekkel, a szakképzésben szerepet játszó hatóságokkal, érdekképviselletekkel.

A bizottság feladata munkájának irányelveit, a beiskolázási arányok rövid és középtávú tervét tartalmazó szakképzés fejlesztési koncepció kidolgozása, amely a megye munkaerő-piaci helyzetéhez kapcsolódva fogalmazza meg, hogy milyen szakképzést lát hatékonnak a jövőben.

Az MFKB tárgyal minden olyan ügyet, amelyet a vonatkozó jogszabályok véleményezésre, állásfoglalásra, javaslattevésre, valamint döntésre a hatáskörébe utalnak.

A bizottság működéséhez szükséges feltételek biztosításáért a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter a kamara útján gondoskodik.

A bizottság létszáma 5 fő.

2.4.6. A térség munkaerő-piaci szempontból összetartozó területi egységei

A projekt által érintett térség a megyei megvalósíthatósági tanulmányban foglaltak szerint a makói járást és a szegedi járás Tiszától keletre eső településeit (Algyő, Klárafalva, Ferencszállás, Deszk, Kübekháza, Újszentiván, Tiszasziget) foglalja magába; de ezen paktumhoz csatlakozott a hódmezővásárhelyi járás két települése, Mártély és Székkutas is.

A paktumok a következőképpen kerültek lehatárolásra:

- Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata

- Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Móraalmi járás, Kisteleki járás, Dóc, Sándorfalva, Szatymaz, Domaszék, Rösze.
- Makói járás, Algyő, Klárafalva, Ferencszállás, Deszk, Kübekháza, Újszentiván, Tiszasziget, Mártély, Székkutas.
- Csongrádi járás, Szentesi járás, Mindszent.

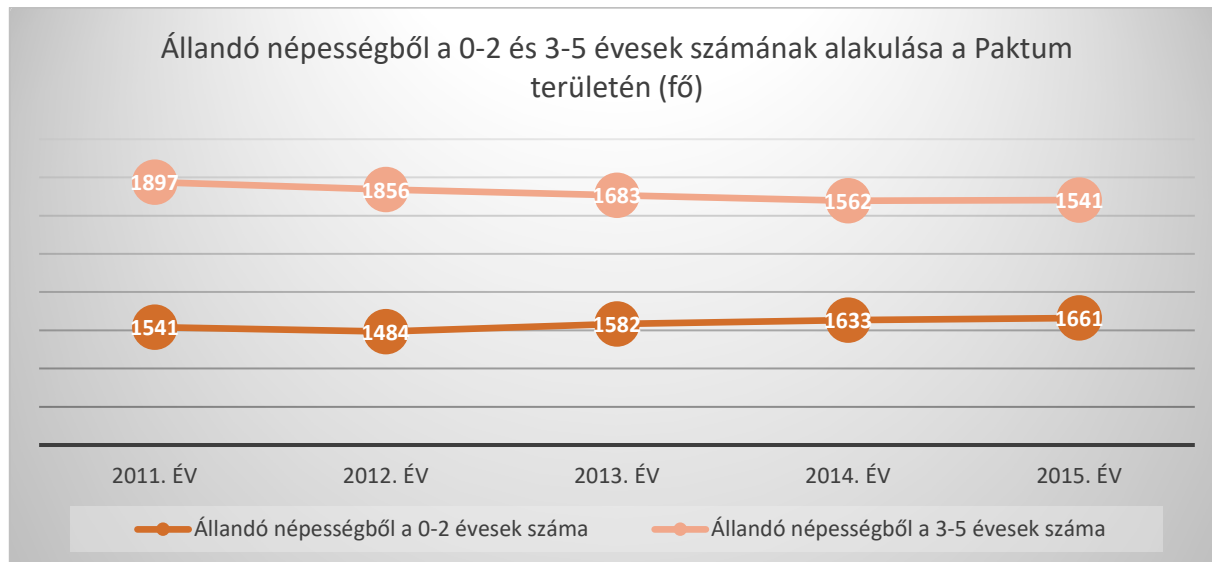
A Paktumba bevont települések munkaerő-piaci szempontból összetartozó területi egységek, homogén csoportot alkotnak. Bár méretük és gazdasági erejük különböző (kiemelkedő Makó szerepe), azonban a településeken élők szociális-, jövedelmi helyzete hasonló, a munkaerő-piacon ugyanazon problémákkal szembesülnek – ahogy az a helyzetelemzésben bemutatásra került.

2.5. Gyermekellátási szolgáltatások helyzete

A nők munkaerő-piacra történő visszatérését, a gyermekes munkavállalók mobilitását nagy mértékben befolyásolja, hogy milyen szolgáltatások érhetők el az adott településen. Kiemelten fontos a bölcsődék szerepe, illetve a gyermekjóléti ellátást biztosító intézmények elérhetősége.

A 0-5 éves korosztály

A Paktum területén 2011. év óta folyamatosan csökken a 3-5 éves gyermekek száma; a 0-2 éves gyermekek száma 2013. év óta emelkedik. A korosztály létszáma azonban összességében csökken. Míg 2011-ben a 0-5 éves gyermekek száma 3.438 fő volt, addig 2015-ben közel 7%-kal kevesebb: 3.202 fő.

27. ábra Állandó népességből a 0-2 és 3-5 évesek számának alakulása a Paktum területén (fő)
Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Az állandó népességből a 0-5 éves korosztály részesedése 2011-2012. évben 5% feletti volt, 2013-2015. évek között csökkent: 5% alatt maradt a részesedésük.

Az állandó népesség és ezen belül a 0-5 éves korosztály számának alakulása a Paktum területén			
Időszak	Állandó népesség száma (fő)	Állandó népességből a 0-5 éves gyermekek száma (fő)	A 0-5 éves korosztály részesedése az állandó népességből

2011. év	65886	3438	5,22%
2012. év	65592	3340	5,09%
2013. év	65483	3265	4,99%
2014. év	65057	3195	4,91%
2015. év	64743	3202	4,95%

16. táblázat Az állandó népesség és ezen belül a 0-5 éves korosztály számának alakulása a Paktum területén

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

2.5.1. Bölcsődei ellátás

Minden család életében az egyik legfontosabb kérdés a bölcsődei elhelyezés megoldása, hiszen az anyukák többsége minél előbb szeretne újra elhelyezkedni, vagy visszatérni régi munkahelyére. Manapság nem a legkönnyebb feladatok közé tartozik olyan bölcsődét találni, amely megbízhatónak bizonyul és az otthonunkhoz is közel esik.

A többgyerekes családoknak nagy segítséget jelent, hogy a bölcsődei ellátás már a gyed mellett is igényelhető, így a szülőnek elég hamar lehetősége nyílik visszatérni a munka világába. Minden 3 éves kor alatti gyermek járhat bölcsődébe, kivételek persze léteznek, erről jogszabály rendelkezik.

A fenntartó megállapítása szerinti bölcsődei ellátási díjat kell a szülőknek minden hónapban kifizetniük és ezt minden évben április 1-ig közlik az egyes intézmények. Az ellátási díj magába foglalja a gyerek étkeztetését és a gondozását.

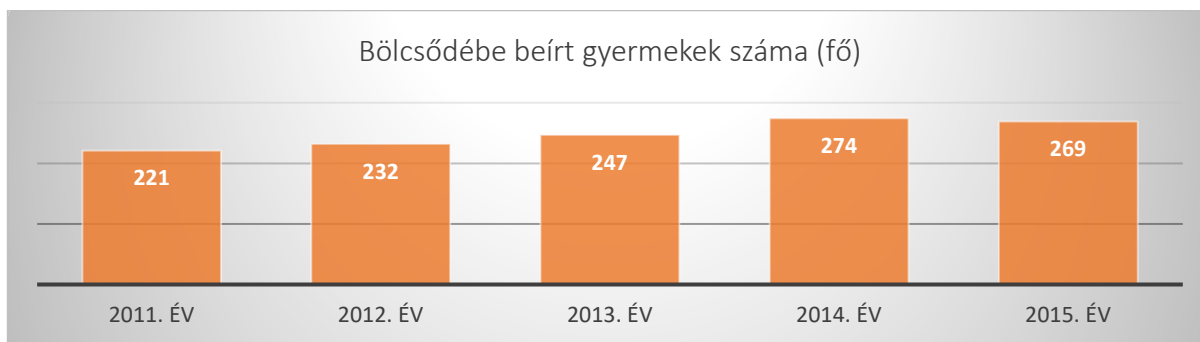
Bölcsődei térítési díj megfizetése alól mentesülnek azok a szülők, ahol a kisgyerek után gyermekvédelmi kedvezményt kapnak, illetve a tartósan beteg és a fogyatékos gyermek esetében is. Ilyenkor teljesen ingyenes az ellátása a gyereknek. Ez az ingyenesség vonatkozik azokra a családokra is, ahol 3 vagy esetleg annál több gyermeket nevelnek egy adott háztartásban. 3 éves kor felett is igénybe lehet venni a bölcsődét, de ez csak abban az esetben valósulhat meg, ha úgy ítélik meg szakemberek, hogy a gyerek még nem óvoda érett. Ilyenkor általában csúszik egy évet az ovikezdés és a kicsi maradhat még a 4 éves korát betöltve is a bölcsődében egészen szeptember 1-ig.

A konzorcium 24 településén 2015. évben 29%-os volt a bölcsődével való ellátottság aránya: 7 településen működött bölcsőde, 17 településen azonban nem állt rendelkezésre ez a lehetőség.

A 7 településen összesen 9 bölcsőde üzemelt, ebből 3 Makón. A bölcsődék 80%-a önkormányzati fenntartásban üzemelt. A működő bölcsődei férőhelyek száma 272 volt, a bölcsődébe beírt gyermekek száma 269, ami közel 99%-os kihasználtságot jelent. A gyermekekre 50,5 bölcsődei kisgyermeknevelő jutott, mindegyikük szakképzett. A betöltött védőnői álláshelyek száma 32,1 volt.

A bölcsődék mellett 6 családi napközi működött, ahol az engedélyezett férőhelyek száma 34 volt. A 34 helyre 42 gyermek jutott, azaz a kihasználtság 123,5% volt.

2011-2014. év között folyamatosan emelkedett a bölcsődébe beírt gyermekek száma, 2015. évben 5 fővel csökkent az előző évhez képest a számuk.

28. ábra Bölcsődébe beírt gyermekek száma a konzorcium területén 2011-2015.
 Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

2.5.2. Családi napközi

A családi napközi a gyermekjóléti alapellátás része, a gyermekek napközbeni ellátásának családias körülmények között biztosított formája. Az ellátás elsősorban a munkát vállaló szülők számára ad lehetőséget kisgyermekük ellenőrzött körülmények között történő napközbeni elhelyezésére.

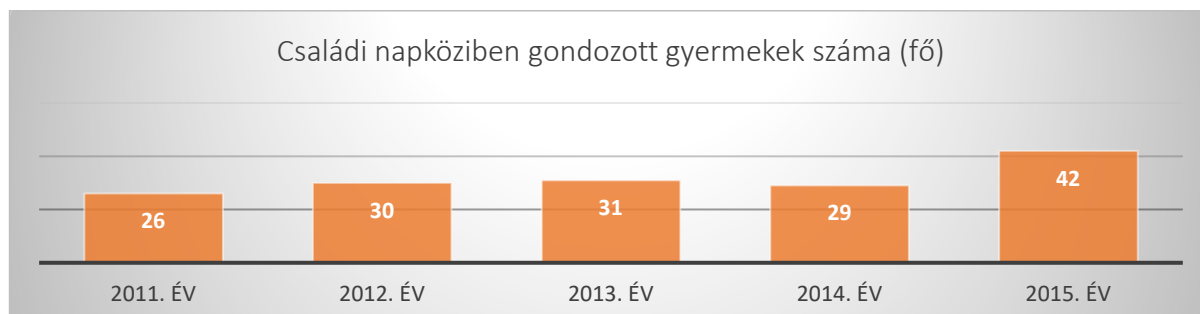
A családi napközi - a bölcsőde, az óvoda és az iskolai napközi mellett - a gyermekek napközbeni ellátásának egy olyan formája, amely az intézményes ellátási formák szakmai/intézményi keretekhez kötött funkcióit nem vállalja fel.

Családi napközit működtethet – azaz az 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt) 5.§. alapján fenntartó lehet:

- az állam fenntartói feladatainak ellátására kijelölt szerv, a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása (a továbbiakban együtt: állami fenntartó),
- az egyházi jogi személy (a továbbiakban együtt: egyházi fenntartó),
- az egyéni vállalkozó,

A fentiekben nem említett, magyarországi székhelyű jogi személy és egyéni cég, / együtt: nem állami fenntartó; ha az a törvényben és más jogszabályokban meghatározott feltételek szerint szociális szolgáltatót, illetve szociális intézményt létesít és működtet.

A családi napköziben gondozott gyermekek száma 2014-2015. évben emelkedett kiugróan:

29. ábra Családi napköziben gondozott gyermekek száma
 Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

2.5.3. Óvodai ellátás

Abból a célból, hogy a gyermekek minél előbb bekapcsolódjanak az intézményes nevelésbe, a korábbi öt éves kortól történő kötelező óvodáztatást a hároméves kortól kötelező óvodai nevelésben való részvétel váltotta fel: 2014. szeptember 01-jétől 3 éves kortól kötelező óvodába járást ír elő a Nemzeti köznevelési törvény.

NKt. 8. §

(2) „A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.”

2015. évben a KSH adatai szerint a paktumterület településein 31 óvodai feladatellátási hely működött. Az óvodai férőhelyek száma 2.442 volt, mely helyekre 1870 gyermek került beíratásra. Az óvodai férőhelyek kihasználtsága így 76,57% volt.

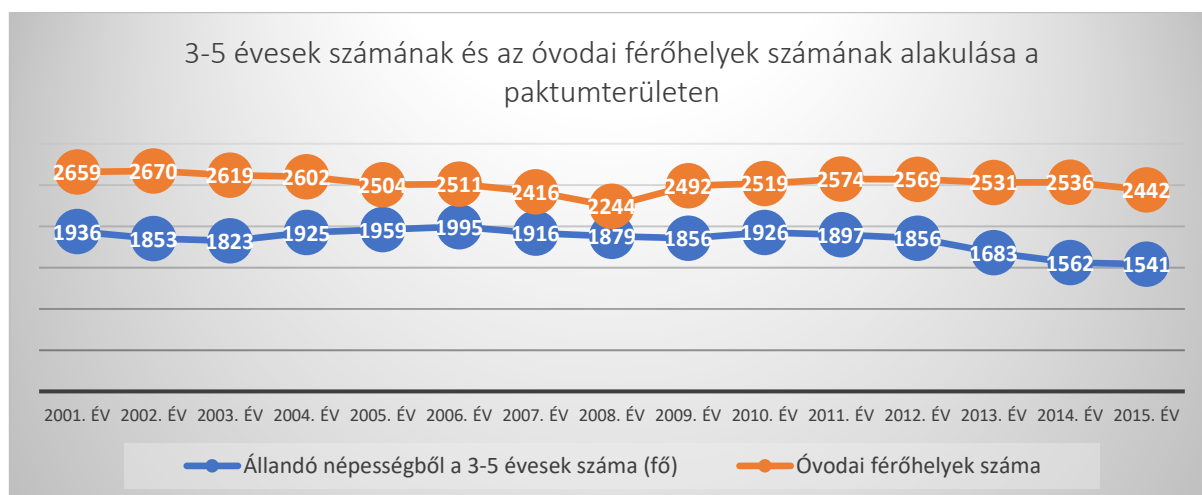
Kövegy községben, Nagylakon, Óföldreákon és Klárafalván nincsen óvodai feladatellátási hely. A 4 településen összesen 38 3-5 év közötti gyermek élt.

Terület	Óvodai feladatellátási helyek száma	Óvodai férőhelyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Állandó népességből a 3-5 évesek száma (fő)
Mártély	1	50	38	36
Székkutas	1	50	35	38
Ambrózfalva	1	30	19	16
Apátfalva	3	130	108	76
Csanádalberti	1	30	15	12
Csanádpalota	1	120	83	66
Földeák	1	130	103	59
Királyhegyes	1	30	26	22
Kiszombor	1	175	91	84
Magyarcsanak	1	70	60	36
Makó	8	886	731	550
Maroslele	1	90	62	53
Nagyér	1	39	19	21
Pitvaros	1	52	40	35
Algyő	1	196	177	144
Deszk	3	135	114	105
Ferencszállás	1	24	20	13
Kübekháza	1	70	44	46
Tiszasziget	1	75	33	39
Újszentiván	1	60	52	52

17. táblázat Óvodai feladatellátási helyek és férőhelyek száma a gyógypedagógiai neveléssel együtt a Paktumterületen

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Az óvodai férőhelyek számának csökkenése ellenére a Paktumterületen nem alakult ki férőhelyhiány, az óvodás korú gyermekek számának csökkenése okán.

30. ábra Óvodai férőhelyek és a 3-5 évesek számának változása a paktumterületen
 Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Az egy óvodapedagógusra jutó gyermekek számának átlaga a Paktumterület településein 9,68.

Terület	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)	Óvodapedagógusok száma (gyógypedagógia neveléssel együtt) (fő)	Egy óvodapedagógusra jutó gyermekek száma
Mártély	38	3	12,67
Székkutas	35	4	8,75
Ambrózfalva	19	2	9,50
Apátfalva	108	13	8,31
Csanádalberti	15	2	7,50
Csanádpalota	83	8	10,38
Földeák	103	10	10,30
Királyhegyes	26	3	8,67
Kiszombor	91	10	9,10
Magyarcsanád	60	6	10,00
Makó	731	68	10,75
Maroslele	62	6	10,33
Nagyér	19	2	9,50
Pitvaros	40	5	8,00
Algyő	177	18	9,83
Deszk	114	12	9,50
Ferencszállás	20	2	10,00
Kübekháza	44	4	11,00
Tiszasziget	33	5	6,60
Újszentiván	52	4	13,00

18. táblázat: Egy óvodapedagógusra jutó gyermekek száma a Paktumterületen
 Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Az Oktatási Hivatal adatai szerint a következő óvodák működnek a Paktumterületen:

Óvoda neve	Óvoda címe	Férő- helyek száma	Óvodai csoport- szobák száma	Fenntartó
Makói Óvoda	6900 Makó, Erdélyi püspök utca 8.	150	6	Makó Város Önkormányzata
Makói Óvoda Kálvin Téri Tagintézmény	6900 Makó, Kálvin tér 6	275	10	
Makói Óvoda Kassai Utcai Tagintézménye	6900 Makó, Kassai utca 3	75	3	
Sziksza György Református Óvoda és Általános Iskola	6900 Makó, Vásárhelyi utca 53.	140		Makó-Újvárosi Református Egyházközség
Bárka Református Óvoda	6900 Makó, Kálvin utca 7/a.	150	5	Makó-Belvárosi Református Egyházközség
Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda Tulipán Utcai Óvodája	6900 Makó, Tulipán utca 40. B	75	3	Szeged-Csanádi Egyházmegye
Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda Zrínyi Utcai Óvodája	6900 Makó, Zrínyi utca 57	75	3	
Algyői Szivárvány Óvoda	6750 Algyő, Kastélykert utca 17.	196	8	Algyő Nagyközség Önkormányzat
Földeáki Gyermekmosoly Óvoda	6922 Földeák, Zárda utca 22.	130	5	Földeák Község Önkormányzata
Kiszombori Karátson Emília Óvoda	6775 Kiszombor, József Attila utca 19.	175	7	Kiszombor Község Önkormányzata
Apátfalvi Bábcs Egységes Óvoda-Bölcsőde	6931 Apátfalva, Maros utca 43.	47	3	Apátfalva Község Önkormányzata
Apátfalvi Bábcs Egységes Óvoda-Bölcsőde Dózsa György Utcai Telephelye	6931 Apátfalva, Dózsa György utca 9.	32	2	
Apátfalvi Bábcs Egységes Óvoda-Bölcsőde Rákóczi Utcai Telephelye	6931 Apátfalva, Rákóczi utca 23	51	3	
Szent Antal Katolikus Általános Iskola és Óvoda Tiszasziget Szabadság utcai telephelye	6756 Tiszasziget, Szabadság utca 3	75	3	Szeged-Csanádi Egyházmegye
Szent Antal Katolikus Általános Iskola és Óvoda Kübekháza Petőfi tér 45. telephelye	6755 Kübekháza, Petőfi tér 45	70	3	
Hétszínvirág Református Óvoda és Egységes Óvoda-bölcsőde	6932 Magyarcsanak, Petőfi Sándor utca 18.	70	3	Makó-Belvárosi Református Egyházközség
Tücsök Óvoda	6772 Deszk, Kossuth utca 1.	15	1	Tisza-Maros Pedagógiai Egyesület
Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Óvodái	6772 Deszk, Móra Ferenc utca 2	90	3	Szegedi Kistérség Többcélú Társulása

SZKTT Óvodái Móra Ferenc Csicsergő Óvoda, Deszk, Széchenyi utcai telephelye	6772 Deszk, Széchenyi utca 41	30	1	
SZKTT Óvodái Ferencszállási Óvoda	6774 Ferencszállás, Iskola utca 6	30	2	
SZKTT Óvodái Újszentiváni Óvoda	6754 Újszentiván, Felszabadulás utca 23.	73	3	
Maroslelei Zengő Óvoda	6921 Maroslele, Árpád utca 19	90	3	Maroslele Község Önkormányzata
Székkutasi Líbor Ilona Óvoda	6821 Székkutas, Murgács Kálmán utca 20.	55	2	Székkutas Községi Önkormányzat
Mártélyi Általános Művelődési Központ	6636 Mártély, Petőfi utca 1.	50	2	Mártély Községi Önkormányzat
Pitvaros Térségi Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsőde	6914 Pitvaros, Petőfi tér 1.	52	2	Pitvaros Térségi Óvodai, Egységes Óvoda-Bölcsődei Nevelési Intézményi Társulás
Pitvaros Térségi Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsőde Csanádalberti Egységes Óvoda-Bölcsődei Tagintézménye	6915 Csanádalberti, Fő út 38/a	25	2	
Pitvaros Térségi Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsőde Ambrózfalvai Egységes Óvoda-Bölcsődei Tagintézménye	6916 Ambrózfalva, Luther u. 2. sz.	25	2	
Pitvaros Térségi Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsőde Nagyéri Egységes Óvoda-Bölcsődei Tagintézménye	6917 Nagyér, Petőfi Sándor u. 26.	27	1	
Csanádpalota Térségi Napsugár Óvoda és Bölcsőde Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény Napsugár Óvodai Tagintézménye	6913 Csanádpalota, Sirály utca 6.	120		Csanádpalota Térségi Köznevelési Önkormányzati Társulás
Csanádpalota Térségi Napsugár Óvoda és Bölcsőde Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény Királyhegyesi Óvodai Tagintézménye	6911 Királyhegyes, Kossuth u. 41.	25		

19. táblázat A Paktumterületen működő óvodák

Forrás. Oktatási Hivatal

2.5.4. Fejlesztések, fejlesztési elképzelések

2016. januárjában jelent meg „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” című felhívás.

A gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítását és a szolgáltatások minőségének fejlesztését szolgáló felhívás fő célja a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatása, a családok segítése, különösen a leghátrányosabb helyzetű térségekben lévő gyermekek minél korábbi életkorban történő megsegítése. A felhívás a 3 éves kor alatti

gyermek napközbeni elhelyezését és a 3-6 éves gyerekek óvodai elhelyezését támogatta. A felhívás lehetőséget biztosított arra is, hogy az intézményes fejlesztéseken túlmenően (bölcsőde, mini bölcsőde, óvoda-bölcsőde, mint többcélú intézmény) támogatja a rugalmasabb és egyszerűbb működési feltételekkel létrehozható bölcsődei ellátási formákat, így a családi bölcsődét is, annak érdekében, hogy a helyi igényeken alapuló leghatékonyabb megoldást lehessen kialakítani az adott térségben, illetve a településen.

A Felhívásra a Paktumterület számos önkormányzata nyújtotta be támogatási kérelmét.

Földeák Község Önkormányzata bölcsődéjének infrastruktúráját kívánja fejleszteni, Kiszombor Nagyközség Önkormányzata férőhelybővítést kíván megvalósítani, Kübekháza Községi Önkormányzat bölcsődét szeretne kialakítani, Tiszasziget mini bölcsődét kíván kialakítani, illetve fejleszteni óvodáját, csakúgy, mint Újszentiván Községi Önkormányzat és Ferencszállás Községi Önkormányzat.

2017. május 1-én a következő önkormányzatok vehették át Támogatási döntésüket:

Pályázati kiírás megnevezése	TOP-1.4.1-15-CS1 - A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
Támogatási döntés dátuma	2017.05.01
Pályázó neve	FÖLDEÁK KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	Bölcsőde infrastrukturális fejlesztése Földeákon
Projekt összefoglalása	A projekt célja a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatása, a családok segítése a gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése által, különösen mivel a beruházás Földeákon, a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet által besorolt kedvezményezett településen valósul meg és a 3 éves kor alatti gyermekek napközbeni elhelyezését támogatja. Földeák közigazgatási területén egyetlen bölcsőde működik, a fejlesztendő intézmény látja el a 3 éves kor alatti gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkozást és étkezést azon gyermekek számára, akiknek szülei munkavégzésük vagy egyéb okok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában fennálló területi különbségek leküzdése a projekt egyik fő célkitűzése.
Pályázó neve	KISZOMBOR NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Projekt megnevezése	A foglalkoztatás és az életminőség javítása a kiszombori bölcsőde férőhelybővítésével
Projekt összefoglalása	Kiszombor Község Önkormányzata a Rákóczi utca 8. (hrs.: 670/3) számú telken meglévő épület átalakításával és bővítésével kialakítandó 3 gyermekszobás bölcsőde létrehozását tervezi. A meglévő épület nincs használatban, korábban a CSM Mentál Gondozó Alapítvány által működtetett szociális időszotthonnak adott helyet. A meglévő épületben a bölcsőde működéséhez szükséges kiszolgáló funkciók és főzőkonyha, a bővítés épületrészében a gondozási egységek kapnak helyet. A bölcsőde jelenlegi 26 férőhelyes, 2 csoportos, melyekben a gyermekek szakszerű gondozása és nevelése folyik. A 96%-os kihasználtsággal működő bölcsőde kapacitásbővítésére az elvégzett igényfelmérés alapján nagy szükség lenne.
Pályázó neve	FERENCSZÁLLÁS KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	Ferencszállás, Iskola utca 6. sz. alatti óvoda épület felújítása

Projekt összefoglalása	A fejlesztési célhoz illeszkedően önállóan támogatható tevékenységként az óvoda épületének felújítását (3.1.1.A.a) és c) pont), energetikai fejlesztését (3.2.1.o) pont) tervezi az önkormányzat. A projekt célja a 6774 Ferencszállás, Iskola u. 8 szám alatti 179 helyrajzi számú ingatlanon (1213 m2) lévő 258 m2 bruttó alapterületű földszintes óvoda épület felújítása, mely lévén megvalósul az épület külső hőszigetelése (nyílászárók cseréje nélkül), megtörténik az épület akadálymentesítése, a belső válaszfalak minimális elbontása és kiépítése mellett az épület belső tereinek felújítása is. Mindezek mellett az épület környezetét tekintve a telek utca felőli oldalon megemelésre kerül – utcaszintig –, az épület körüli épületvédelmi járda és a telken belüli közlekedést szolgáló járda kerül kiépítésre.
Pályázó neve	KÜBEKHÁZA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	XXI.század bölcsődéje Kübekházán
Projekt összefoglalása	a) cél: A projektben Kübekházán 12 férőhelyes bölcsőde kerülne kialakításra, mellyel a projekt hozzájárul a felhívás 1.1. fejezetében foglalt célokhoz. Megteremti a lehetőséget arra, hogy a 3 éven aluli gyermekek ellátása elérhető legyen településünkön. A projekt hozzájárul a nevelő szülők (anyák) munkaerőpiacra történő visszatéréséhez, és közvetve a foglalkoztatás növeléséhez. A 2015. évi CCXXIII. számú törvény 29. § A Gyvt. 94. §-a értelmében kötelező bölcsődét működtetni mindenhol, ahol legalább 5 gyereknek lenne igénye erre, és ott is, ahol 40-nél több 2 éven aluli gyerek él. Ennek a jogszabályi változásnak eleget téve döntött úgy az önkormányzat, hogy az előzetes felmérésekre, bölcsőde kialakítását célozza meg. b) Szakmai műszaki tartalom: A tervezett bölcsőde teljesen új építés lesz Önkormányzat tulajdonában levő területen. Az óvodai férőhelyek jelenleg 80% körüli kihasználtsággal működnek, ugyanakkor a településen a bölcsődei ellátás hiánya okoz problémát. A fejlesztés célja a bölcsődei ellátás hiányának megszüntetése.
Pályázó neve	ÚJSZENTIVÁN KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	Újszentiváni Óvoda fejlesztése
Projekt összefoglalása	A projekt célja, hogy a most jelenleg az Újszentiván, Árpád utca 16. szám alatt működő 2*25 fős csoporttal működő Óvodánkat áttelepítsük az Emberi Erőforrások Minisztériuma által az ÓFB-14-006 azonosító számon nyilvántartott projektjéből finanszírozott 3*25 fős csoportlétszámú, újonnan épített Óvodánkba. Az újonnan épített Óvoda az Újszentiván, Felszabadulás utca 23. számú önkormányzati tulajdonú ingatlanon került megvalósításra. A pályázati felhívás meghívásos alapon történt, miszerint a Minisztérium a születési számok vizsgálata során megállapította, hogy Újszentiván település nem rendelkezik megfelelő férőhely számmal. A pályázatunkat 2014. évben nyújtottuk be, a támogatási szerződés megkötése után 2015. évben az épület felépítése megtörtént, a műszaki átadás 2015. december 15.-e volt. Jelenleg az épület használatbavételi engedélyezése van folyamatban. A projekt csak és kizárólag építési költségeket tartalmazott, így eszközbeszerzésre már nem volt lehetőségünk. Ezért döntött úgy a Képviselő-testület, hogy a TOP-1.4.1 projekt keretén belül kívánja beszerezni az Óvoda működéséhez szükséges teljes eszközfelszerelést.
Pályázó neve	TISZASZIGET KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	Óvoda fejlesztés és mini bölcsőde kialakítása Tiszaszigeten
Projekt összefoglalása	a) cél: A projektben a Tiszaszigeti Szent Antal Katolikus Óvoda fejlesztése, valamint az önkormányzati tulajdonban levő korábbi művelődési ház átalakításával 7 férőhelyet biztosító mini bölcsődei intézmény kerülne kialakításra, mellyel a projekt hozzájárul a felhívás 1.1. fejezetében foglalt célokhoz. Megteremti a lehetőséget arra, hogy a 3 éven aluli gyermekek ellátása elérhető legyen településünkön. A projekt hozzájárul a nevelő szülők (anyák) munkaerőpiacra történő visszatéréséhez, és közvetve a foglalkoztatás növeléséhez. A 2015. évi CCXXIII. számú törvény 29. § A Gyvt. 94. §-a értelmében kötelező bölcsődét működtetni mindenhol, ahol legalább 5 gyereknek lenne igénye erre, és ott is, ahol 40-nél több 2 éven aluli gyerek él. Ennek a jogszabályi változásnak eleget téve döntött úgy az önkormányzat, hogy az előzetes felmérésekre, mini bölcsőde kialakítását célozza meg.

20. táblázat TOP-1.4.1-15 projekt kedvezményezettjei a Paktumterületen

Forrás: palyazat.gov.hu; Támogatott projekt kereső

Szintén 2016. január hónapban jelent meg a Széchenyi 2020 keretében a „Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése” című (TOP-4.2.1-15 kódszámú) felhívás.

A felhívás célja, a Szociális törvényben és Gyermekvédelmi törvényben nevesített szolgáltatások elérhetővé tétele a szolgáltatáshiányos településeken élők számára új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtésével, új férőhelyek kialakításával és már működő ellátások infrastrukturális fejlesztésével. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, feltétele annak, hogy elsősorban a társadalmi leszakadással veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására irányuló programok végrehajtásához biztosított legyen a megfelelő intézményi háttér, másrésről a foglalkoztatottsági szint növeléséhez csökkenthetők legyenek a családi terhek, és az életminőséget javító új szolgáltatások induljanak.

A Paktumterületen elhelyezkedő önkormányzatok közül 4 kapta meg a Támogatói döntést 2017. május 1-én. Az önkormányzatok a házi segítségnyújtás, étkeztetés, idősek nappali ellátása/ a család-és gyermekjóléti szolgálat infrastrukturális fejlesztését valósítja meg.

Pályázati kiírás megnevezése	TOP-4.2.1-15-CS1 - Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
Támogatási döntés dátuma	2017.05.01
Pályázó neve	FÖLDEÁK KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	Szociális alapszolgáltatások infrastrukturális fejlesztése Földeákon
Projekt összefoglalása	A projekt keretében az Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény keretén belül működő házi segítségnyújtás, étkeztetés, idősek nappali ellátása és család- és gyermekjóléti szolgálat infrastrukturális fejlesztése valósul meg. A település jellegéből adódó megélhetési problémák, foglalkoztatással, munkavégzéssel, lakhatással kapcsolatos problémák, kapcsolati problémák –mentálhigiénés problémák kezelése érdekében mindinkább szükségesség teszik a szociális alapszolgáltatások biztosítását, fejlesztését. Az épületek jelenlegi állapota indokoltá teszik a felújítást, valamint az eszközbeszerzést.
Pályázó neve	MAGYARCSANÁD KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	A Család és Gyermekjóléti Szolgálat infrastrukturális fejlesztése Magyarcsanádon
Projekt összefoglalása	Jelen projekt keretében a család- és gyermekjóléti szolgálat fejlesztése történik. 3.1.1 Önállóan támogatható tevékenységek Önállóan támogatható tevékenységek: A) A szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése, ezen belül támogatható: b) bővítés, átalakítás, felújítás (beleértve az épületgépészetet is), f) az alapszolgáltatásokhoz kapcsolódó IKT infrastruktúra fejlesztése, hálózati rendszerek kiépítése, g) az épülethez tartozó, telekhatáron belüli külső terek (udvar, zöld terület) kialakítása, átalakítása, felújítása. B) Eszközbeszerzés, ezen belül támogatható: a) eszközök, bútorok és berendezési, felszerelési tárgyak beszerzése (beleértve az IKT-hez kapcsolódó eszközöket is), b) külső terekhez kapcsolódó tárgyi eszközök beszerzése. Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek: A felhívás 3.1.1. fejezetben felsorolt tevékenységekkel együtt támogathatók az alábbi tevékenységek: a) a megvalósuló tevékenységek részeként családbarát funkciók elhelyezése, kialakítása történik - akadálymentesítés - pl. babakocsik és kerekesszékes közlekedés segítése rámpákkal, pelenkázó kialakítása az akadálymentes mosdóban. b) a hatályos jogszabályokban minimálisan előírt számú parkoló-férőhely és akadálymentes parkoló-férőhely fejlesztése.
Pályázó neve	KÖVEGY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Projekt megnevezése	Családsegítő-és gyermekjóléti szolgálat infrastruktúrájának bővítése Kövegyen

Projekt összefoglalása	Kövegy község lakosságának körében a legnagyobb szociális problémát a munkanélküliség, a rossz anyagi helyzet és az ebből fakadó kilátástalanság okozza. Magas a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek száma. A településen 2015. óta a Térségi Szociális és Gyermekjóléti Önkormányzati Társulás fenntartásában álló Csanádpalota Térségi Alapszolgáltatási Központ és Gyermekjóléti Szolgálat keretein belül biztosított a család-és gyermekjóléti szolgálat. A TOP-4.2.1 felhívásra benyújtott projekt keretében a család-és gyermekjóléti szolgálat fejlesztése tervezett a település háziorvosi rendelőjének bővítésével. Az új épületrész a szolgálat minőségi ellátásához szükséges fogadóhelyiséget, várakozó helyiséget és akadálymentes mellékhelyiséget biztosítja. Elsődleges célcsoport a település azon lakosai, akik közvetlenül igénybe veszik a család-és gyermekjóléti szolgálatot, valamint a hetente rendszeresen kiérkező 1 fő családsegítő és a havonta kiérkező jogász és pszichológus.
Pályázó neve	CSANÁDPALOTA VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	Családsegítő Központ és Gyermekjóléti szolgálat infrastrukturális fejlesztése Csanádpalotán
Projekt összefoglalása	A kedvezményezett, Csanádpalota Város Önkormányzata 2005-ben megalapította az önálló jogi személyiséggel rendelkező Csanádpalota Térségi Alapszolgáltatási Központ és Gyermekjóléti Szolgálatot, amelynek feladata többek között a szociális alapszolgáltatások biztosítása. A Szolgálat a Csanádpalota Térségi Szociális és Gyermekjóléti Önkormányzati Társulás fenntartásában áll. A projekt keretében a család-és gyermekjóléti szolgálat egy funkcióját veszített épületbe történő költöztetését, az épület felújítását, átalakítását kívánjuk megvalósítani. A fejlesztendő épületben közvetlenül a csanádpalotai ügyfelek veszik igénybe a szolgáltatást, ugyanakkor innen koordinálják, ebben az épületben végzik az összes ellátandó település (Nagyér, Nagylak, Királyhegyes, Pitvaros, Csanádalberti, Ambrózfalva, Kövegy) tekintetében az adminisztrációs munkát.

21. táblázat A TOP-4.2.1-15 projekt kedvezményezettjei a Paktumterületen

Forrás: palyazat.gov.hu; Támogatott projekt kereső

2016. márciusban a Széchenyi 2020 keretében jelent meg az „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című (TOP-3.2.1-15 kódszámú) felhívás.

A felhívás célja a megyei, települési, illetve nemzetiségi önkormányzatok épületállományának energetikai szempontú fejlesztése és a megújuló energiaforrások használatának elterjesztése ebben a szektorban. A fejlesztések esetében a cél az önkormányzati tulajdonú épületek hőszigetelésének korszerűsítése, épületgépészetének fejlesztése, valamint a megújuló energiaforrások fokozottabb kihasználása, egyszerre csökkentve az önkormányzatok energiaköltség-jellegű kiadásait, a fosszilis energiahordozóktól való függésüket, valamint Magyarország üvegházhatású gáz kibocsátásait.

Kiszomborban a bölcsőde; Deszken, Ambrózfalván, Apátfalván és Pitvaroson az óvodák energetikai korszerűsítése valósul meg.

Pályázati kiírás megnevezése	TOP-3.2.1-15-CS1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
Támogatási döntés dátuma	2017.05.01
Pályázó neve	KISZOMBOR NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Projekt megnevezése	Energetikai beruházások Kiszomboron
Projekt összefoglalása	Kiszombor Nagyközség Önkormányzata a Rákóczi u. 8. sz alatt található bölcsőde és a Szegedi u. 2. sz alatt található fogorvosi rendelő épületét kívánja felújítani, energetikailag korszerűsíteni. Célok: Közvetlen cél az önkormányzat primerenergia fogyasztásának csökkentése révén a rezsiköltségek csökkentése az intézmények energiahatékonyságának

	javítása. Közvetett cél az intézmények ÜHG kibocsátásának csökkentése, magasabb minőségű közszolgáltatás megvalósulása, az önkormányzati intézmények hatékonyabb energiahasználatának elősegítése, a megújuló energiaforrások használatának ösztönzése.
Pályázó neve	DESZK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Projekt megnevezése	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Deszken.
Projekt összefoglalása	Központi óvoda épülete - Deszk, Móra u. 2. Hrsz.: 1102. - Az épület világításrendszerének teljes cseréje készül a legkorszerűbb LED-es technológiáját alkalmazó fényforrásokkal és lámpatestekkel. A világításrendszer kiépítéséhez kazettás álmennyezeti rendszer kerül felszerelésre. - a fűtésrendszer felújítása új, energiatakarékos kondenzációs gázkazán telepítésével, és thermo-fejekkel szerelt korszerű radiátorok beépítésével; - az épület elektromos energia termelését fedező napelem rendszer kiépítése Előzmények: Az épület 2015-ben, korábbi pályázatból teljes homlokzati hőszigetelésen, külső nyílászáró cserén és földem hőszigetelésen esett át.
Pályázó neve	AMBRÓZFALVA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Projekt megnevezése	Ambrózfalva Község Önkormányzati épületek, óvoda és községháza energetikai korszerűsítése.
Projekt összefoglalása	A projekt keretében fejlesztésre szánt épületek Ambrózfalva Luther Márton utca 2. (106 Hrsz.) – óvoda, és Dózsa György utca 1. (64 Hrsz.) -Községháza alatt találhatóak. Mindkét épület az önkormányzat tulajdonában van, az óvoda fenntartója a Pitvaros Térségi Petőfi Sándor Napközi Otthonos Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsőde Ambrózfalvai Egységes Óvoda-Bölcsődei Tagintézménye. A pályázatban résztvevő épületek minimális korszerűsítésen estek át. Úgy a Községháza, mint az Óvoda épülete energetikai szempontból elavultnak számít. Energetikai korszerűsítésük révén a község számára jelentős megtakarítást jelent, a pályázati felhíváshoz teljes mértékben igazodik. A fejlesztés során az épületek energiahatékonyságot célzó felújítása valósul meg, a tervezett fejlesztések többek között a fosszilis energiahordozókból származó üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését szolgálják, továbbá hozzájárulnak a megújuló energiaforrások elérhetőbbé tételéhez, népszerűsítéséhez. A tervezett korszerűsítések megvalósulása esetén, a megtakarítás mellett új, igényes külsőt is kapnának az épületek.
Pályázó neve	APÁTFALVA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Projekt megnevezése	Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése Apátfalván
Projekt összefoglalása	Önkormányzati tulajdonú épületek energiahatékonyság-központú fejlesztése, külső határoló szerkezeteik korszerűsítése által. Homlokzati hőszigetelés, földem hőszigetelés: Sportpálya öltöző, Dózsa György u-i Óvoda, Polgármesteri Hivatal, Maros u-i Óvoda, Rákóczi u-i Óvoda épületeken. Maximum háztartási méretű kiserőmű (HMKE) fotovillamos rendszer kialakítása saját villamosenergia-igény kielégítése céljából: mind az öt épületen napelemes rendszer telepítése történik. Fűtéskorszerűsítés történik mind az öt épületben. Akadálymentesítés – Mind az öt épületben az előírásoknak megfelelően megvalósul.
Pályázó neve	PITVAROS KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
Projekt megnevezése	Önkormányzati intézmények energetikai fejlesztése
Projekt összefoglalása	a) Önkormányzati tulajdonú épületek energiahatékonyság-központú fejlesztése, külső határoló szerkezeteik korszerűsítése által: Homlokzati hőszigetelés és Homlokzati nyílászáró cseréjének formájában az Óvoda épületén. 3.1.2 Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek: h) Fosszilis energiahordozó alapú hőtermelő berendezések korszerűsítése, cseréje, és/vagy a kapcsolódó fűtési és HMV rendszerek korszerűsítése: Fűtés korszerűsítése megtörténik az Óvoda épületében. 3.1.3 Önállóan nem támogatható, kötelezően megvalósítandó tevékenységek: a) Akadálymentesítés: A projekt keretein belül, a kötelező akadálymentesítés az előírásoknak megfelelően megtörténik

22. táblázat A TOP-3.2.1-15 projekt kedvezményezettjei a Paktumterületen

Forrás: palyazat.gov.hu; Támogatott projekt kereső

2015. decemberében jelent meg a Széchenyi 2020 keretében az „Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése” című (TOP-4.1.1-15 kódszámú) felhívás.

A Felhívás célja az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése az egészségügyi alapellátást biztosító intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése által. Az egészségügyi alapellátás (háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás és alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, védőnői ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) fejlesztésének fontosságát az adja, hogy ez a szint képes leginkább elvégezni az alapvető szűrővizsgálatokat és egészségügyi állapotfelméréseket, ezáltal kiemelt szerepe van a prevencióban, a lakosság közvetlen környezetében.

Királyhegyes Község Önkormányzata 2017. május 1-én kapta meg a Támogatási döntést, mely szerint védőnői szolgálatuk infrastrukturális felújítása, eszközök beszerzése, valamint a védőnői szolgálati lakás felújítása támogatást nyert.

Pályázati kiírás megnevezése	TOP-4.1.1-15-CS1 - Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
Támogatási döntés dátuma	2017.05.01
Pályázó neve	KIRÁLYHEGYES KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Projekt megnevezése	Védőnői tanácsadó és védőnői szolgálati lakás fejlesztése Királyhegyesen.
Projekt összefoglalása	A) Projekt céljai: Átfogó cél a település egészségügyi helyzetének javítása, ezáltal a lakosság romló egészségi állapotának mérséklése, prevenciók tevékenységek erősítése. Jelen projekt révén célunk az esélyegyenlőség elveinek érvényesítése különös tekintettel a kisgyermekes anyukákra, várandósokra és fogyatékossgal élő emberekre. A projekt specifikus céljai között szerepel a Királyhegyes és Makó-Rákos védőnői ellátásának helyet biztosító épület infrastrukturális felújítása és eszközök beszerzése a helyben is elvégezhető vizsgálatok, a prevenciók tevékenységek magasabb színvonalon történő ellátása érdekében. Továbbá célunk a szolgálati lakás felújítása - védőnő számára-, az épület projektarányos akadálymentesítése és a védőnői egészségügyi szolgáltatás üzemeltetési költségeinek csökkentése energiahatékonysági tevékenységek végrehajtásával.

23. táblázat A TOP-4.1.1-15 projekt kedvezményezettjei a Paktumterületen

Forrás: palyazat.gov.hu; Támogatott projekt kereső

2.6. Szakképzési helyzetkép

A Foglalkoztatási Stratégia elkészítésének fontos eleme az oktatási, szakképzési helyzet vizsgálata.

2.6.1. Szakképzésről szóló szabályozás

A szakképzés szabályozásánál mind a szakképzési, mind pedig a felnőttképzési törvény esetében többszöri jogszabály módosítás történt. A legutóbbi módosítás a 2017. évi CXII. törvény egyes oktatási, szakképzési és felnőttképzési törvények és az azokkal összefüggő tárgyú törvények módosításáról szól.

A törvénymódosításokat megelőzően került kihirdetésre a 1040/2015. (II. 10.) kormányhatározat, amely a „Szakképzés a gazdaság szolgálatában” című koncepció elfogadásáról szólt. A koncepció a szakképzés legfontosabb szerkezeti és tartalmi szabályozását érintő változásokat mutatja be.

Az intézményi struktúrában, illetve a szakmai képzésben bekövetkező változások 2016. szeptember 1-jén léptek hatályba.

2.6.2. Csongrád megye szakképzés-fejlesztési koncepciója

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság 2012. októberében kezdte meg működését. Az új szervezet megalakulásával a megye gazdasági – társadalmi – oktatási kérdéseire rálátó szakemberek kaptak javaslattevési jogkört: ennek értelmében kimondottan a Csongrád megyében mutatkozó gazdasági igényeket és munkaerő-piaci keresletet közvetítik a döntéshozók felé a szakképzésben indított, állami költségvetési hozzájárulásban részesíthető és a nem támogatható szakképesítésekre vonatkozóan.

A gazdasági fejlesztések, a betelepülő cégek beruházásainak munkaerő keresletre gyakorolt hatása megjelenik, számszerűsödik, ismertté válik a térségben működő önkormányzatok, projekteket működtető szervezetek számára. A Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság feladata a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő szakképzések állami támogatására, indítására irányuló javaslattevés. A térségi lehetőségek ismeretében az MFKB törvényben rögzített módon, ágazatokra, szakképesítésekre, az állami támogatási formákra, a hiány-szakképesítésekre tesz javaslatot a jogalkotó számára. Ésszerű a megyei gazdasági fejlesztési-beruházási lehetőségeket, információkat – mivel a szakképzés kibocsátása csak 4-6 év távlatában értelmezhető az objektív időtényező miatt – jelezni a térségi beruházások már az indulás időszakában az MFKB számára.

Az iskolarendszerű képzésekben (nappali és felnőttoktatás) résztvevők - életkorukat tekintve jellemzően fiatalok - mellett a felnőttképzés biztosította lehetőségeket igénybe vevők együttesen hozzájárulhatnak a megyei foglalkoztatottsági szint növekedéséhez a Makói Foglalkoztatási Paktum működési területén.

Jövőkép

A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság azt támogatja, hogy olyan képzéseknek, szakképesítéseknek kell bekerülnie az iskolák profiljába, amelyek képesek kiszolgálni a permanensen változó gazdasági igényeket -, kibocsátásukkal hozzájárulva a versenyképesség növeléséhez. Tartósan magas a termelés és a szolgáltatás csak ott lehet, ahol felkészült, munkát végezni akaró és tudó kvalifikált munkaerő áll rendelkezésre. Komplex ismereteket alkalmazó szakemberekre van szükség minden szektorban. Olyan új szakképesítésekben kell gondolkodnia a képzéseknek, melyeknek magas fokú a kreativitás igénye, így magukban hordozzák a hozzáadott értékteremtő képességet.²⁷

SWOT elemzés Csongrád megye szakképzési környezetére vonatkozóan

Csongrád Megye Szakképzés-fejlesztési Koncepciójának 26. melléklete foglalja össze a megyei szakképzési környezet erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit, melyek a következők:

Erősségek

- A gazdaság által igényelt szakképesítések oktatásának megvannak az intézményi és gyakorlóhelyi feltételei.
- A szakmaszerkezeti javaslattevési jogkörrel rendelkező Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság elkötelezettsége a szakképzés munkaerő-piaci igényeit szolgáló szakmaszerkezet alakításában.
- Partnerség érvényesülése a szakképzési szereplők között a megyében.
- A szakmaszerzés államilag támogatott közegben lehetséges (a második szakképesítés iskolarendszerben történő megszerzése).

²⁷ Csongrád megye szakképzés-fejlesztési koncepciója; 2016.

- Az egyházi fenntartású iskolák szakképzésbe való bekapcsolódása.
- Nemzetközi tapasztalatok épülnek be a szakképzésbe (pályázatok, diák és pedagóguscseré).
- A hiány-szakképesítések számának megnövelése nagyobb motiváció a szakmaválasztásnál.
- A gyakorlati képzésben nagy tapasztalatot felhalmozó vállalati/szervezeti, a záróvizsgát követően foglalkoztatói háttér áll rendelkezésre.

Gyengeségek

- Változatlanul nehezen határozhatók meg a gazdaság jelenlegi helyzetében a legalább középtávra vetíthető munkaerő-piaci igények (folyamatosan változó jogszabályi környezet, üzleti kockázatok).
- A beruházások volumene és szerkezete nehezen prognosztizálható.
- Még mindig nagy a lemorzsolódás a szakképző évfolyamokon.
- Kontraszelekció (maradékely) a beiskolázásban.
- Az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák hiánya a tanulóképzésben (idegen nyelvismeret-, digitális technikák, munkavállalói kompetenciák).
- Divatszakmák iránti tanulói/szülői igény az elhelyezkedési lehetőség mérlegelése nélkül.
- Lassú alkalmazkodás a technikai-technológiai változásokhoz. Avuló tananyag.

Lehetőségek

- A fenntartóváltás az állami szakképző iskolák esetében (KLIK NGM, FM) hatékonyabb erőforrás elosztást, kapacitáskihasználást, a helyi igényekhez rugalmasabb alkalmazkodást, a duális képzés megerősítését jelenti.
- A határ menti együttműködések jövőbeli beruházási lehetőségeket hordoznak.
- Komplex és kreativitást igénylő szakmák indítása.
- A kétkezi munka felértékelődése.
- Kiépült, együttműködésen alapuló pályaaorientációs rendszer működtetése.
- Többszörös források az oktatásba.
- Nagyobb PR a képzők, gyakorlóhelyek, szakmák, eredmények megismertetésére.
- A tanulószerveződéses rendszer további kiszélesítése szocializációs lehetőség a munkavállaláshoz.
- A mezőgazdaság és élelmiszeripar szerepének növekedése felértékeli az agrárképzéseket.

Veszélyek

- Kedvezőtlen demográfiai változások
- A jelenlegi szakképzési beiskolázási szerkezet ésszerűsítése települési érdekeket sérthet.
- Az államilag nem támogatott szakképesítések hiányt képezhetnek a munkaerő-piacon.
- Gyenge mobilitási szándék.
- A magasabb hozzáadott értéket termelő ágazatoknak a kívánatosnál alacsonyabb aránya a gazdaságban.

Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara pályaaorientációt segítő tevékenysége

A Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Képzési Igazgatósága pályaválasztást elősegítő programot működtet általános és középiskolás tanulók számára. A program célja, hogy a tanulók, pedagógusok és szülők minél szélesebb rálátást nyerjenek a szakképzés egészére és a különböző szakmákra.

A pályaválasztást elősegítő program az alábbi elemekből épül fel:

1) Pályaaorientációt segítő csoportos tanácsadás

A Kamara megfelelő szakmai tudással és tapasztalattal rendelkező szakemberei osztályfőnöki órák keretében segítenek a gyerekeknek önismeretük, egyéni adottságaik, képességeik fejlesztésében, a reális önismeret kialakításában. A foglalkozásokon a tanulók személyes elképzeléseinek, lehetőségeinek helyes megítélésében segítenek a tanácsadók. A tanácsadók szeretnék felkelteni az általános iskolások szakképzés iránti érdeklődését, bemutatni számukra a pályák, szakmák világát, segíteni őket abban, hogy több információval rendelkezzenek, és talán könnyebben és helyesebben tudják pályaválasztási döntésüket meghozni.

2) Üzemlátogatások, céglátogatások

A pályaválasztás előtt álló tanulók lehetőséget kapnak az üzemekben, gyárakban, hogy megnézhessék, hogyan készülnek az alapanyagokból késztermékek, milyen munkafolyamatokon mennek keresztül addig, amíg eljutnak a csomagolásig, fogyasztásig. Betekintést nyerhetnek az üzemek mindennapi életébe, láthatják a termelési technológiákat, a folyamatos munkamenetet, a biztonságos munkavégzés feltételeit, eszközeit. Lehetőség szerint a tanulók megtekinthetik az alapanyagokat, és megkóstolhatják a késztermékeket is.

3) Iskolai tanműhely látogatások

Az iskolai látogatások során a tanulók megismerhetik az egyes oktatási intézmények komplett szakmakínálatát, és az oktatás tanműhelyi körülményeit. A tanműhelyekben olyan szakképesítéseket is meg tudnak nézni a tanulók, amelyeket, veszélyességük miatt csak ilyen módon van lehetőség bemutatni számukra. Egyes tanműhelyekben egy második látogatás alkalmával lehetőség van kisebb létszámú (5-6 fős csoportok) „szakkör” jellegű szakmai foglalkozásokra, ahol a pályaválasztás előtt álló gyerekek szakoktatók felügyelete mellett alapfogásokat, alap munkaműveleteket tudnak megismerni.

4) Szülői értekezletek

A szülőknek információt nyújt a Kamara a középfokú iskolai szakképzésről, tájékoztatást adnak a hiányszakmákról, a kapcsolódó plusz-juttatásokról, e szakmák választásának előnyeiről, munkaerő-piaci szerepükről. Ismertetik a gyakorlati szakképzés rendszerét, a szakképzést érintő változásokat. Céljuk, hogy eloszlassák a szülőknél gyakran fellelhető, a kétkezi szakmákhoz kapcsolódó sztereotípiákat. Bemutatják a szakmai tovább fejlődés lehetőségeit, - a „fordított” életutakat - a szakma megszerzésétől a diplomáig.

2.6.3. Szakmaszerkezeti javaslattevél

A MKFB és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal minden évben közzéteszi szakmaszerkezeti javaslatát az

- iskolai rendszerű képzés szakképesítéseire

- az iskolarendszeren kívüli képzésben megszerezhető, felnőttképzési törvény alapján támogatható szakképesítésekre
- a szakközépiskolai képzés ágazataira.

Az iskolai rendszerű képzés szakképesítéseire tett javaslatok (2017/2018. tanév)

A 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntéshez tett javaslatok		
Csongrád megye		
Korlátozás nélkül támogatott szakképesítések		
Szakképesítés OKJ megnevezése		
Ács	Épület- és szerkezetlakatos	Ipari gumitermék előállító
Ápoló	Épületgépész technikus	Kőműves
Asztalos	Festő, mázoló, tapétázó	Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő
Autóelektronikai műszerész	Gépgyártástechnológiai technikus	Mechatronikai technikus
Burkoló	Gépi forgácsoló	Mechatronikus-karbantartó
CAD-CAM informatikus	Gyakorló csecsemő- és gyermekápoló	Női szabó
Elektronikai műszerész	Hegesztő	Szerszámkészítő
Elektronikai technikus	Ipari gépész	Víz-, csatorna- és közmű- rendszerszerelő
Villanyszerelő		

24. táblázat Az iskolarendszerű képzés szakképesítéseire tett javaslatok; Csongrád megye

Forrás: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal 2017/2018. tanév

Az iskolarendszeren kívüli képzés szakképesítéseire tett javaslatok (2017/2018. tanév)

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 81. § (3) és (4) bekezdésének megfelelően a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok az iskolarendszeren kívül megvalósuló, állam által elismert szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzések vonatkozásában a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény alapján támogatható szakképesítések az alábbi táblázatban összefoglalt javaslatokat tették. A javaslatok a 2016. június 1-től kezdődően egy évig terjedő időszakra vonatkoznak, azonban a bizottságok jogosultak ezen időszakon belül is megváltoztatni javaslataikat.

A 2016. június 1-től kezdődően egy évig terjedő időszakra, az iskolarendszeren kívüli képzésben megszerezhető, felnőttképzési törvény alapján támogatható szakképesítések vonatkozóan tett javaslatok		
Csongrád megye		
Támogatásra javasolt szakképesítések		
Szakképesítés OKJ megnevezése		
Ács	Gyakorló mentőápoló	Műtárgyvédelmi asszisztens
Államháztartási mérlegképes könyvelő	Gyakorló szövettani asszisztens	Műtárgyvédelmi munkatárs
Állatgondozó	Gyártásvezető	Műtési szakasszisztens
Állattartó szakmunkás	Gyártósori gépbeállító	Műtősségéd-gipszmester
Aneszteziológiai szakasszisztens	Gyártósori gépész	Művészeti és médiafotográfus
Animációrakozó	Gyermekek- és ifjúsági felügyelő	Múzeumi gyűjtemény- és raktárkezelő
Aranykalászos gazda	Gyermekek intenzív szakápoló	Múzeumi preparátor
Asztalos	Gyógy- és fűszernövénytermesztő	Nefrológiai szakápoló
Asztalosipari szerelő	Gyógymasszőr	Népi játék és kismesterségek oktatója

Audiológiai asszisztens és hallásakusztikus	Gyógyszertári asszisztens	Nevelőszülő
Autóbuszvezető	Habilitációs kutya kiképzője	Női szabó
Bábkészítő	Hanglemmez-bemutató	Növényvédelmi szaktechnikus
Bádogos	Hangosító	Nukleáris medicina szakasszisztens
Bérügyintéző	Hangtárvezető	Onkológiai szakápoló
Betonszerkezet-készítő, betonelem gyártó	Házi időszakos gyermekgondozó	Orvosi elektronikai technikus
Bevontelektródás kézi ívhegesztő	Háztartási gépszerelő	Óvodai dajka
Biogazdálkodó	Hegesztő	Pantomimes
Bolti hentes	Hematológiai és transfuziológiai szakasszisztens	Parkgondozó
Boltvezető	Hulladékgazdálkodó szaktechnikus	Pék
Burkoló	Hulladékgyűjtő és -szállító	Pénzügyi ügyintéző
CAD-CAM informatikus	Hulladéktelepkezelő	Pénzügyi-számviteli ügyintéző
Citológiai szakasszisztens	Hulladékválogató és -feldolgozó	Perioperatív asszisztens
CNC gépkezelő	Húsiipari termékgyártó	Pincér
CT/MR szakasszisztens	Húskészítmény gyártó	Produkciós asszisztens
Cukrász	Hűtő- és légtechnikai rendszerszerelő	Radiográfiai asszisztens
Családellátó	Hűtő-, klíma- és hőszivattyú berendezés-szerelő	Raktáros
Családi gazdálkodó	Immunhisztokémiai, hisztokémiai és molekuláris biológiai szakasszisztens	Rendezvénytechnikus
Csőhálózatszerelő	Informatikai rendszerüzemeltető	Rögzítésvezető
Csontozó munkás	Intézménytakarító	Savanyító
Demencia gondozó	Ipari gépész	Segédkönyvtáros
Diabetológiai szakápoló és edukátor	Ipari gumitermék előállító	Segédlevéltáros és ügykezelő
Díszműkovács	Irodai informatikus	Segédrestaurátor (a szakmairány megjelölésével)
Dísznövénykertész	Jármű- és gépszerelő	Sportmasszőr
Drog- és toxikológiai technikus	Jegyzivizsgáló	Stúdióvezető
Egészségügyi gyakorlatvezető	Kardiológiai és angiológiai asszisztens	Sugárterápiás szakasszisztens
Eladó	Karosszérialakatos	Sürgősségi szakápoló
Elektromechanikai műszerész	Kaszádőr (a tevékenység megjelölésével)	Sütőipari és gyorspékségi munkás
Elektromos gép- és készülékszerelő	Kazángépész (12 t/h felett)	Szakács
Elektronikai műszerész	Kazánkezelő (2-12 t/h között)	Számviteli ügyintéző
Élelmiszer-, vegyiáru eladó	Kémiai laboratóriumi szakasszisztens	Szárazépítő

Előadóművészeti jegypénztáros	Kereskedő	Szerkesztő műsorvezető
Előadóművészeti közönség kezelő	Kertépítő és -fenntartó	Szerszámkészítő
Előadóművészeti program- és projektszervező	Kertész	Színháztechnikus, scenikus
Előadóművészeti szervező	Kerti munkás	Színpadi alsógépezet kezelő
Endoszkópos szakasszisztens	Kisgyermekgondozó, -nevelő	Színpadi díszítő, berendező
Epidemiológiai szakápoló	Kisteljesítményű kazánfűtő (max. 2 t/h)	Színpadi fénytervező
Építő- és anyagmozgató gép kezelője (a szakmairány megjelölésével)	Kistermelői élelmiszerelőállító, falusi vendéglátó	Színpadi hangtechnikus
Építő- szállító- és munkagép-szerelő	Klinikai laboratóriumi szakasszisztens	Színpadi segéd díszítő
Épület- és szerkezetlakatos	Klinikai neurofiziológiai asszisztens	Színpadmester
Épületgépész technikus	Kőműves	Szobafestő
Erdészeti szakmunkás	Konyhai kisegítő	Szociális gondozó és ápoló
Erdőművelő	Kosárfonó	Szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi ügyintéző
Ergoterapeuta	Kötöttáru-összeállító	Szőlész-borász
Erősáramú elektrotechnikus	Közbeszerzési referens	Szövettani szakasszisztens
Faipari gépkezelő	Közlekedésautomatikai műszerész	Társadalombiztosítási ügyintéző
Fakitermelő	Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (a szakmairány megnevezésével)	Tehergépkocsi-vezető
Falusi vendéglátó	Közművelődési szakember I.	Tejipari szakmunkás
Fehérnemű-készítő	Közönségforgalmi felügyelő	Tejtermékgyártó
Fehérnemű-készítő és kötöttáru összeállító	Közösségfejlesztő animátor	Televíziós kameraman
Felnőtt intenzív szakápoló	Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő	Textiltermék-összeállító
Felvonó karbantartó-szerelő	Közüti közlekedésüzemvitel-ellátó	Tisztítás-technológiai szakmunkás
Felvonószerelő	Kulturális rendezvényszervező	Útfenntartó
Férfiszabó	Lakott-területi fakitermelő	Utómunka asszisztens
Fertőtlenítő-steriliző	Légzőszervi szakápoló	Utómunka szakasszisztens
Festő, mázoló, tapétázó	Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző	Vágóhídi munkás
Finommechanikai műszerész	Mechatronikai technikus	Vállalkozási és bérügyintéző
Fizioterápiás asszisztens	Mechatronikus-karbantartó	Vállalkozási mérlegképes könyvelő
Fluidumkitermelő technikus	Mentálhigiénés asszisztens	Vállalkozási ügyintéző
Fogyóelektrodás védőgázos ívhegesztő	Mentőápoló	Vegyész technikus
Fővilágosító	Mezőgazdasági gépész	Vendéglátó eladó
Gát- és csatornaőr	Mezőgazdasági gépjavító	Világítástechnikus

Gazda	Mezőgazdasági munkás	Villanyszerelő
Gázhegesztő	Migrációs ügyintéző	Virágkötő
Gépgyártástechnológiai technikus	Mikrobiológiai szakasszisztens	Víz-, csatorna- és közmű-rendszer-szerelő
Gépi forgácsoló	Motorfűrészek-kezelő	Vízkárelhárító
Gépjármű mechatronikus	Mozgóképfelvételek készítője és animációkészítő	Volfrámelektrodás védőgázas ívhegesztő
Geriátriai és krónikus beteg szakápoló	Mozgóképgyártó	Vulkanizáló gépkezelő
Gerontológiai gondozó	Mozgóképgyártó hangtechnikus	Zöldség- és gyümölcsfeldolgozó
Gumiipari technikus	Mozgóképfelvételek készítője és -üzemeltető	Zöldség- és gyümölcstermesztő
Gumikeverék-készítő	Mozgógépész	Zsaluzóács
Gyakorló klinikai laboratóriumi asszisztens	Munkaruha- és védőruha-készítő	Zsinórpadlás-kezelő
Műszaki cikkek-eladó	Munkavédelmi technikus	

25. táblázat Az iskolarendszeren kívüli képzés szakképesítéseire tett javaslatok; Csongrád megye
Forrás: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal 2017/2018. tanév

A szakközépiskolai képzés ágazataira tett javaslatok (2017/2018. tanév)

A 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntéshez tett javaslatok	
Aktuális terület: Csongrád megye	
Korlátozás nélkül támogatott ágazatok	
Ágazat száma	Ágazat megnevezése
I.	Egészségügy
VIII.	Épületgépészet
IX.	Gépészet
XI.	Villamosipar és elektronika
XVI.	Építőipar

26. táblázat A szakközépiskolai képzés ágazataira tett javaslatok (Csongrád megye)
Forrás: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal 2017/2018. tanév

2.6.4. Hiány-szakképesítések

A Csongrád Megyei Képzési és Fejlesztési Bizottság ajánlása alapján a 2017-2018. tanévben a hiány-szakképesítések a következők:

Hiány-szakképesítés megnevezése kormányrendeletben	
Állattartó szakmunkás	Kőműves
Elektronikai technikus	Központifűtés- és gázhálózat rendszer-szerelő
Épület- és szerkezetlakatos	Mechatronikai technikus
Gépgyártástechnológiai technikus	Mechatronikus-karbantartó
Gépi forgácsoló	Mezőgazdasági gépész
Gyakorló ápoló	Női szabó

Gyakorló csecsemő- és gyermekápoló	Pék
Hegesztő	Szociális gondozó és ápoló
Ipari gépész	Villanyszerelő
Kertész	Vízügyi szakmunkás

27. táblázat Hiány-szakképesítések

Forrás: http://www.csmpsz.hu/bejelentkezes/menu_pavkotet17-18#hiányszakmák

2.6.5. A paktumterületen működő, szakképzést nyújtó intézmények

A Paktumterületen Makón a következő középfokú köznevelési intézmények működnek:

- Makói József Attila Gimnázium
- Juhász Gyula Református Gimnázium és Szakképző Iskola
- HSZC Náray Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma
- Galamb József Mezőgazdasági Szakképző Iskola
- Kozmutza Flóra Általános Iskola, Szakiskola Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és EGYMI
- Budakalász Gimnázium

Az intézmények a következő képzéseket kínálják a diákoknak:

Intézmény megnevezése	Képzés megnevezése	OKJ száma	Képzési forma	Képzés időtartama
Juhász Gyula Református Gimnázium és Szakképző Iskola	Emelt óraszámú általános gimnázium	K:0001	nappali	4
	Rendvédelmi orientáció	K:0002	nappali	4
	Ált.tantervű gimn.	K:0006	nappali	4
	Rendészet és közs.	K:0003	nappali	4+1
	Egészségügy	K:0004	nappali	4+1
	Szociális szolgáltatás	K:0005	nappali	4+1
	Szociális gondozó és ápoló	3476201	esti	2
	Gyakorló ápoló	5472302	nappali/esti	2
	Gyógymasszőr	5472604	nappali/esti	2
	Kisgyermek gondozó, nevelő	5476102	nappali/esti	2
	Közszolgálati ügyintéző	5434501	nappali	2
	Gyakorló ápoló után Ápoló	5572301	nappali/esti	2
Budakalász Gimnázium	Ált.tantervű gimn.	OM032680	esti	1,2,3
Makói József Attila Gimnázium	Általános	K:0040	nappali	4
	Angol	K:0041	nappali	4
	Biológia	K:0043	nappali	4
	Humán	K:0044	nappali	4
	Matematika-Informatika	K:0046	nappali	4
	Média	K:0047	nappali	4

Intézmény megnevezése	Képzés megnevezése	OKJ száma	Képzési forma	Képzés időtartama
HSZC Návay L. Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma	Pénzügyi és számviteli ügyintéző	5434401	nappali/esti	4+1
	Mechatronikai technikus	5452304	nappali	4+1
	Kereskedő	5434101	nappali/esti	4+1
	Logisztikai és szállítási ügyintéző	5484111	nappali/esti	4+1
	Informatikai rendszer üzemeltető	5448106	nappali	4+1
	Gazdasági informatikus	5448102	nappali	4+1
	Karosszéria lakatos	3452506	nappali	3
	Kőműves és hidegburkoló	3458208	nappali	3
	Gépi forgácsoló	3452103	nappali	3
	Eladó	3434101	nappali	3
	Hegesztő	3452106	nappali/esti	3
	Festő, mázoló, tapétázó	3458204	nappali	3
	Női szabó	3454206	nappali/esti	3
	Mérlegképes könyvelő	5534407	esti	2
	Kereskedő érettségi után	5434101	nappali	2
	Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző érettségi után	5484111	nappali	2
Galamb József Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola	Mezőgazdasági technikus	5462102	nappali/esti	1 és 2 év
	Mezőgazdasági gépésztechnikus	5452105	nappali/esti	1 és 2 év
	Mezőgazdasági gépész	3452108	nappali/esti	3 és 2 év
	Dísznövénykertész	3462201	nappali/esti	3 és 2 év
	Kertész	3462202	nappali/esti	3 és 2 év

28. táblázat A Makón található középfokú köznevelési intézmények által kínált képzések

2.6.6. Gyakorlati képzőhelyek

A tanulószereződéses gyakorlati képzőhelyek nyilvántartását a tanuló gyakorlati képzését vállaló kérelmező telephelye szerinti területileg illetékes gazdasági kamara vezeti.

A nyilvántartásba kérelmére az a gyakorlati képzést szervező gazdálkodó szervezet vagy egyéb olyan szerv, szervezet vehető fel, amely rendelkezik a szakképzési törvényben, továbbá a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről szóló kormányrendeletben a gyakorlati képzés folytatására meghatározott személyi és tárgyi feltételekkel és vállalja, hogy kötelezően alkalmazza az adott szakképzésre kiadott szakképzési kerettantervet.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer adatai szerint a Paktumterületen a következő településeken találhatóak gyakorlati képzésre jogosult szervezetek:

Makó	Csanádpalota	Mártély
Ferencszállás	Kiszombor	Székkutas

Deszk	Klárafalva	Algyő
Kübekháza	Apátfalva	Maroslele
Újszentiván	Földeák	Pitvaros
Tiszasziget	Magyarcsanak	

29. táblázat Gyakorlati képzőhelyek a Paktumterületen

Forrás: Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer; saját szerkesztés

Klárafalva, Csanádalberti, Királyhegyes, Kövegy, Nagyér, Nagylak és Óföldeák településeken nincsenek gyakorlati képzésre jogosult szervezetek.

A Paktumterületen működő gyakorlati képzésre jogosult szervezetek a következő szakképesítések gyakorlati képzéseiben működnek közre:

A Paktumterületen működő gyakorlati képzésre jogosult szervezetek által bejelentett képzések		
Ács	Gépi forgácsoló	Magasépítő technikus
Ápoló	Gumiipari technikus	Mechatronikai technikus
Asztalos	Gyakorló ápoló	Mélyépítő technikus
Asztalosipari szerelő	Gyakorló csecsemő- és gyermekápoló	Mentőápoló
Autóelektronikai műszerész	Gyakorló fodrász	Motorkerékpár-szerelő
Automatikai technikus	Gyakorló gyógyszerértékesítő asszisztens	Pénzügyi-számviteli ügyintéző
Autószerelő	Gyakorló klinikai laboratóriumi asszisztens	Pincér
Autótechnikus	Gyakorló kozmetikus	Radiográfiai asszisztens
Burkoló	Gyakorló mentőápoló	Szakács
CAD-CAM informatikus	Gyakorló szövettani asszisztens	Szerszámkészítő
CNC gépkészítő	Gyógymasszőr	Szociális gondozó és ápoló
Cukrász	Gyógyszerértékesítő asszisztens	Turisztikai szervező, értékesítő
Csecsemő és gyermekápoló	Hegesztő	Vendéglátásszervező-vendéglős
Egészségügyi asszisztens	Ipari gépész	Vendéglátó eladó
Eladó	Járműfényező	Villanyszerelő
Elektronikai műszerész	Karosszerialakatos	Víz-, csatorna- és közmű-rendszer-szerelő
Épület- és szerkezetlakatos	Kereskedő	
Faipari technikus	Kisgyermek-gondozó, nevelő	
Festő, mázó és tapétázó	Kozmetikus	
Fodrász	Kőműves	
Formacikk-gyártó	Kőműves és hidegburkoló	
Gáz- és hőtermelő berendezés-szerelő	Központifűtés- és gázhálózat-rendszer-szerelő	
Gépgyártástechnológiai technikus	Logisztikai és szállítványozási ügyintéző	

30. táblázat A Paktumterületen működő gyakorlati képzésre jogosult szervezetek a következő szakképesítések gyakorlati képzőhelyei

A gyakorlati képzésre jogosult szervezetek összesen 62 különböző szakmában nyújtanak gyakorlati képzési lehetőséget. A legtöbb képzőhely kereskedő, szakács, eladó, pincér, cukrász, gépi forgácsoló, hegesztő, autószerelő és logisztikai ügyintéző kínál gyakorlati képzési lehetőséget.

Szakképesítés megnevezése	Gyakorlati képzőhelyek száma
Eladó	24
Kereskedő	22
Szakács	10
Gépi forgácsoló	9
Pincér	9
Cukrász	7
Hegesztő	7
Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző	5
Autószerelő	4

31. táblázat Gyakorlati képzőhelyek által kínált legnépszerűbb szakképesítések

Forrás: Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer; saját szerkesztés

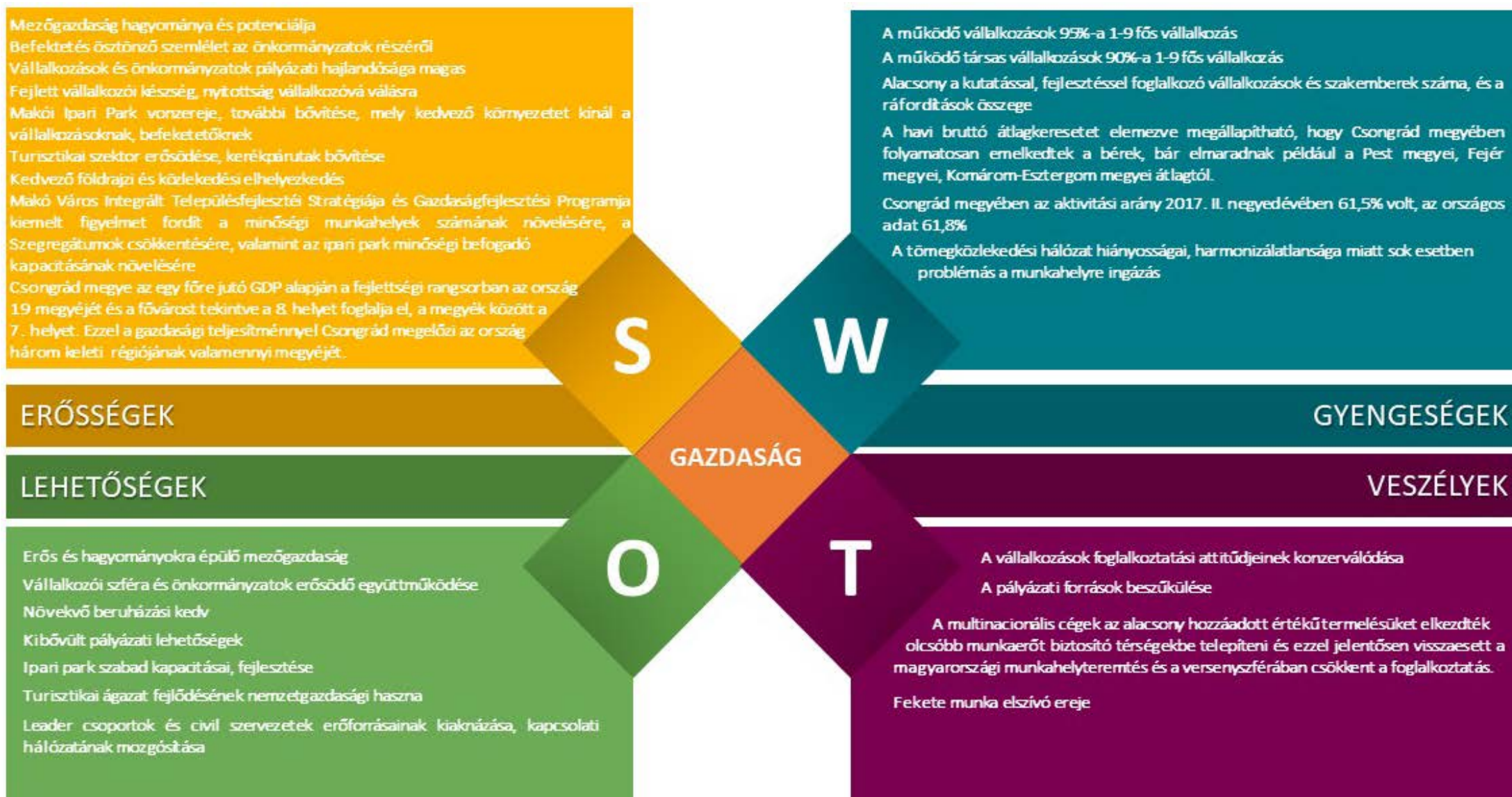
3. Helyzetértékelés

A Helyzetelemzésben feltártakat SWOT analízisben foglaljuk össze, szakterületek szerint:

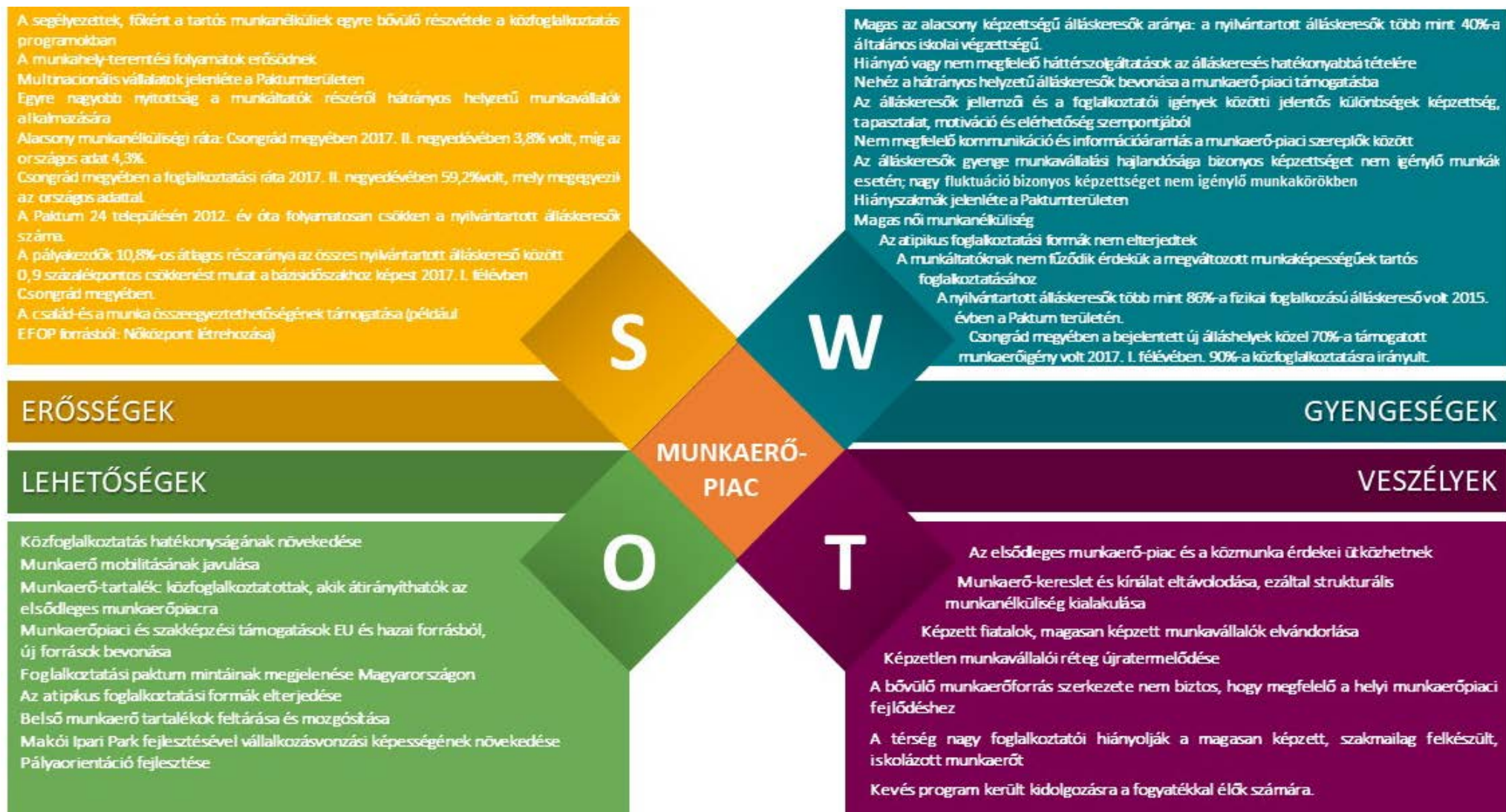
- Társadalom
- Gazdaság
- Munkerő-piac
- Képzés

31. ábra Társadalom - SWOT elemzés

32. ábra Gazdaság - SWOT elemzés

33. ábra Munkaerőpiac - SWOT elemzés

34. ábra Képzés - SWOT elemzés

4. Célok és célcsoportok

4.1. Célok

A projekt közvetlen célja helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok) képzési és foglalkoztatási programjainak támogatása, tevékenységi körük, eredményességük, hatékonyságuk növelése, továbbá a foglalkoztatás helyi szintű akciótervek megvalósításával való bővítése, az álláskereső munkához juttatása.

A projekt specifikus céljai: a munkaerő-kínálat bővítése, a munkahelyek számának növelése, valamint a foglalkoztatási együttműködések erősítése.

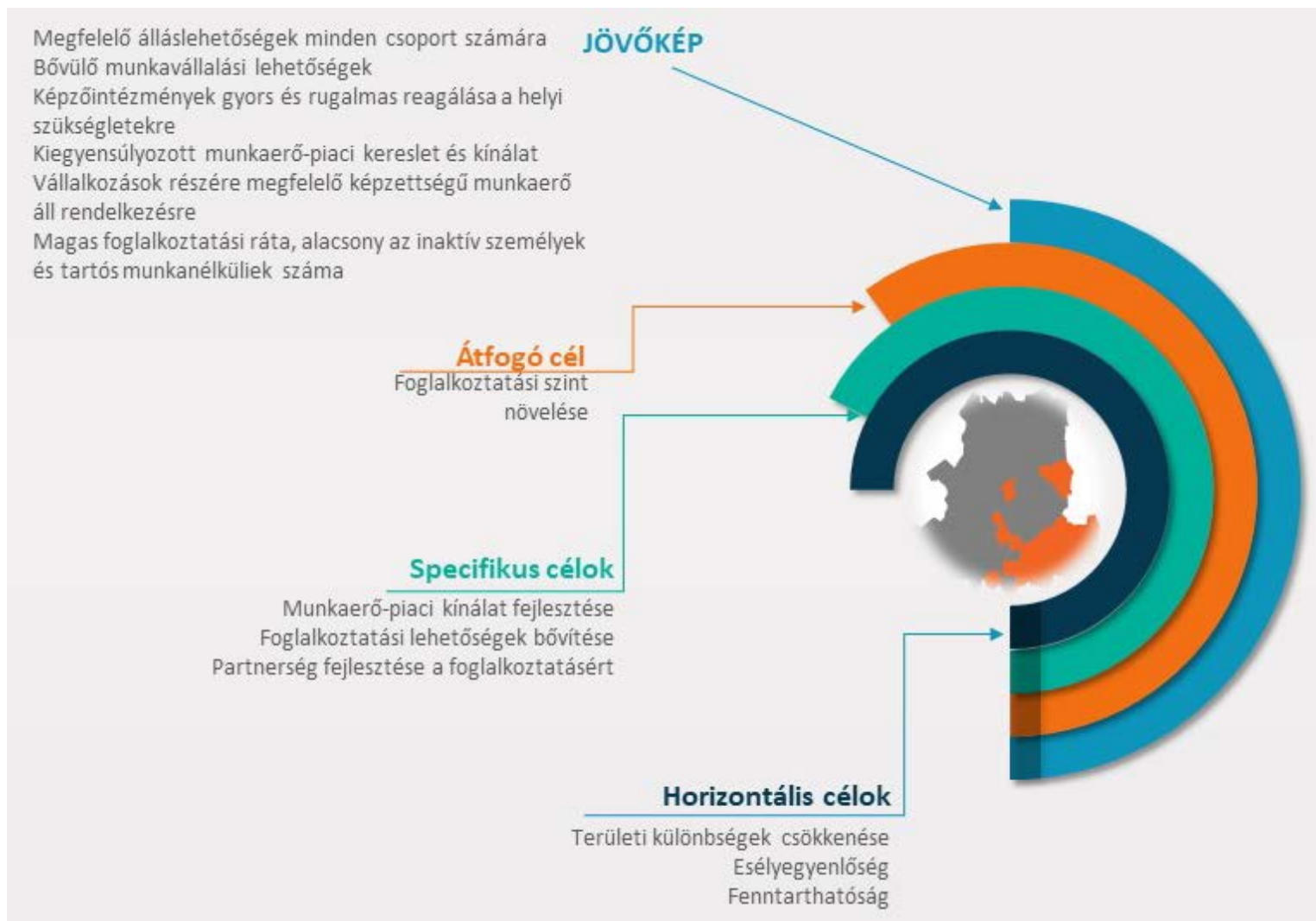
A projekt átfogó célja a foglalkoztatottsági szint növelése a Makói Foglalkoztatási Paktum területén.

A partnerség célja, hogy a Makó Város Önkormányzata által feltárt munkaerő-piaci problémák a projekt tevékenységei révén enyhüljenek, a Csongrád Megyei Kormányhivatal által megvalósított munkaerő-piaci szolgáltatásokon, képzéseken, foglalkoztatási támogatásokon keresztül.

Helyzetelemzésben feltárt állapot		SPECIFIKUS CÉLOK	KAPCSOLÓDÓ TOP CÉLOK
TÁRSADALMI HELYZETKÉP	Népesség, népmozgalom	1. MUNKAERŐ-KÍNÁLAT BŐVÍTÉSE 2. MUNKAHELYEK SZÁMÁNAK NÖVELÉSE 3. FOGLALKOZTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ERŐSÍTÉSE	Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növekedéséhez szükséges helyi feltételek biztosítása Vállalkozásbarát és népességmegtartó városfejlesztés, a szükséges helyi feltételek biztosítása Helyi szolgáltatások biztosítása a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatás segítésére Helyi közösségek és együttműködés erősítése a helyi és térségi gazdasági és közösségi aktivitás ösztönzése
	Paktum területén népesség természetes fogyásának fokozódása Magas elvándorlási ráta		
	Korösszetétel		
	A Paktum területén elhelyezkedő 24 településen magasabb a 65 évesek aránya, mint az országos átlag, a munkaképes korú lakosság aránya azonban alacsonyabb.		
	Képzettség és oktatási helyzetkép		
	A felsőfokú végzettségűek aránya 15,28%, ami közel 4%-kal alacsonyabb, mint az országos átlag.		
	A megyében elérhető szakképzések és a munkaadók által keresett szakmák nincsenek összhangban		
	Gyermekekellátási szolgáltatások helyzete		
	A konzorcium 24 településén 2015. évben 29%-os volt a bölcsődével való ellátottság aránya: 7 településen működött bölcsőde, 17 településen azonban nem állt rendelkezésre ez a lehetőség.		
	A működő bölcsődei férőhelyek száma 272 volt, a bölcsődébe beírt gyermekek száma 269, ami közel 99%-os kihasználtságot jelent		
GAZDASÁGI HELYZETKÉP	A Paktum területén elhelyezkedő 24 település esetében a regisztrált vállalkozások számát tekintve a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban működött a legtöbb cég: közel 60%-uk.		
	Csongrád megyében az előző év azonos időszakához képest 2017. I. negyedévében a legnagyobb növekedés az építőipar, majd a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban volt megfigyelhető.		

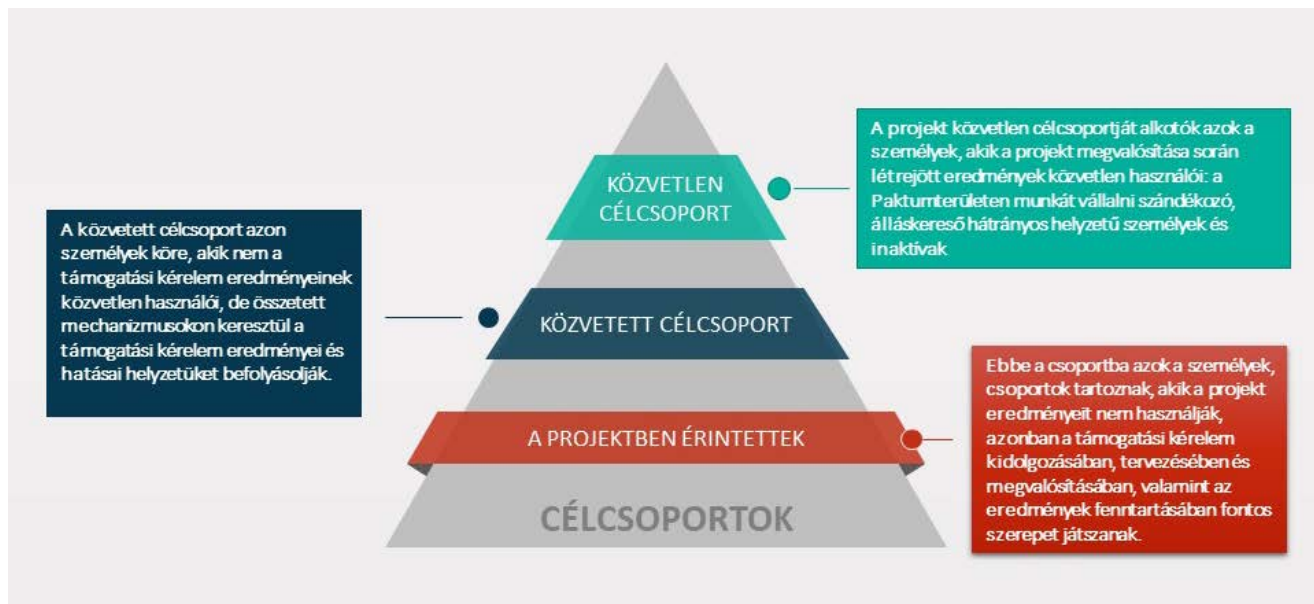
FOGLALKOZTATÁSI HELYZETKÉP	A nyilvántartott álláskeresők között magasabb a nők száma.		
	A nyilvántartott álláskeresők több mint 40%-a általános iskolai végzettségű		
	A legmagasabb az 56-60 év közöttiek száma. 10% feletti a 21-25 éves, a 46-50 éves, a 41-45 éves, valamint a 36-40 éves álláskeresők aránya		
	A nyilvántartott álláskeresők több mint 86%-a fizikai foglalkozású álláskereső		
	Pályakezdő álláskeresők		
	Csongrád megyében a pályakezdők aránya 10,8%-os.		
	A pályakezdők több mint fele 21-25 év közötti.		
	Minden 3. pályakezdő álláskereső általános iskolai végzettséggel rendelkezik, de magas a szakközépiskolai végzettségűek aránya is.		
Munkaerő-piaci HELYZETKÉP	Csongrád megyében 2017. első felében csökkent a bejelentett álláshelyek száma.		
	A bejelentett álláshelyek közel 70%-a támogatott munkaerőigény.		
	Az új állásbejelentések 44%-a közfoglalkoztatás, 20% ipari ágazatból, 6% kereskedelem, 5% adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység.		
	A munkaerő-igények 62%-hoz legfeljebb általános iskolai végzettség, 22%-hoz szakmunkás végzettség kellett.		
	Közfoglalkoztatás		
	A közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma 2013-2016. évek között folyamatosan emelkedett, 2017. év I. félévében csökkent 29 fővel		
	A legtöbb közfoglalkoztatott a Paktum területén a mezőgazdaságban, illetve a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatásban dolgozott.		

32. táblázat A projekt céljainak kapcsolódása a Helyzetelemzésben feltártakhoz

35. ábra A Paktumterület jövőképe és céljai

4.2. Célcsoportok

36. ábra A projekt célcsoportjai

4.2.1. A projekt közvetlen célcsoportjai

A projekt közvetlen célcsoportját alkotók azok a személyek, akik a projekt megvalósítása során létrejött eredmények közvetlen használói.

A projekt közvetlen célcsoportját a Felhívás a következőképpen határozza meg:

A Felhívásban meghatározott munkaerőpiaci tevékenységekbe az adott térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső **hátrányos helyzetű személyek és inaktívak** vonhatóak be.

A programba vonás szempontjából hátrányos helyzetűnek minősülnek:

- Alacsony iskolai végzettségűek (Legfeljebb általános iskolai végzettség, ISCED 0-2 szakképzés nélkül)
- 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső
- 50 év felettiek
- GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők
- Közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők
- Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek
- Megváltozott munkaképességű személyek
- Roma nemzetiséghez tartozó személyek

Inaktívak

A program célcsoportjába tartoznak az inaktív személyek, akik a programba való bevonás előtt nem dolgoztak, illetve nem volt rendszeres jövedelmet biztosító munkájuk, és nem is kerestek munkát, vagy kerestek, de nem tudtak volna munkába állni. Ők jellemzően nem regisztrált álláskereső, de az aktivitás erősítésével és támogatásokkal a program esetükben is hozzájárul a munkaerő-piaci beilleszkedéshez. (pl. rehabilitációs járadékban, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesülő vagy gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesülő személyek esetén).

A projekt közvetlen célcsoportját tehát Algyő, Ambrózfalva, Apátfalva, Csanádalberti, Csanádpalota, Deszk, Ferencszállás, Földeák, Királyhegyes, Kiszombor, Klárafalva, Kövegy, Kübekháza, Magyarcsanak, Makó, Maroslele, Mártély, Nagyér, Nagylak, Óföldeák, Pitvaros, Székkutas, Tiszasziget és Újszentiván álláskereső hátrányos helyzetű-, valamint inaktív lakosai alkotják.

Hátrányos helyzetű személyek

Alacsony iskolai végzettségűek

A KSH „Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben” adatai alapján a Paktum területén elhelyezkedő településeken az alacsony iskolai végzettségűek száma a következőképpen alakult:

Terület	Általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
Mártély	11
Székkutas	8
Ambrózfalva	7
Apátfalva	121
Csanádalberti	9
Csanádpalota	40
Földeák	24
Királyhegyes	17
Kiszombor	62
Kövegy	7
Magyarcsanak	80
Makó	322
Maroslele	26
Nagyér	3
Nagylak	7
Óföldeák	6
Pitvaros	13

Terület	Általános iskolai végzettségű nyilvántartott állás keresők száma (fő)
Algyő	15
Deszk	7
Ferencszállás	2
Klárafalva	8
Kübekháza	22
Tiszasziget	21
Újszentiván	8

33. táblázat Általános iskolai végzettségű nyilvántartott állás keresők száma (fő)

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A Paktumterületen összesen 846 általános iskolai végzettségű állás kereső regisztrált. Ez több, mint 40%-a a nyilvántartott állás keresőknek.

25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő állás keresők

Terület	A 0-18 éves nyilvántartott állás keresők száma (fő)	A 19-20 éves nyilvántartott állás keresők száma (fő)	A 21-25 éves nyilvántartott állás keresők száma (fő)
Mártély	2		4
Székkutas			7
Ambrózfalva		1	3
Apátfalva	6	9	23
Csanádalberti	1		1
Csanádpalota	4	9	19
Földeák	2	10	12
Királyhegyes		1	4
Kiszombor		6	22
Kövegy		1	2
Magyarcsanak		8	15
Makó	12	42	103
Maroslele			10
Nagyér			3
Nagylak			
Óföldeák	1		1
Pitvaros			8
Algyő		7	14
Deszk	1	2	9
Ferencszállás			

Terület	A 0-18 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	A 19-20 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	A 21-25 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
Klárafalva		1	
Kübekháza			9
Tiszasziget		4	13
Újszentiván	1	1	1

34. táblázat 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

2015. évben 415 fő 25 év alatti álláskeresőt tartottak nyilván a Paktum területén.

Pályakezdő álláskeresők

Pályakezdő álláskeresők az álláskeresők közül azok a 25. életévüket – felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetén 30. életévüket – be nem töltött fiatalok, akik tanulmányaik befejezését követően munkanélküli ellátásra nem szereztek jogosultságot.

Terület	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya az összes nyilvántartott álláskeresők közül
Mártély	3	0,00%
Székkutas	4	0,00%
Ambrózfalva	1	0,00%
Apátfalva	17	0,00%
Csanádalberti	1	5,56%
Csanádpalota	17	5,56%
Földeák	20	6,25%
Királyhegyes	4	6,25%
Kiszombor	20	6,97%
Kövegy		10,00%
Magyarcsanád	15	10,34%
Makó	102	10,71%
Maroslele	7	11,11%
Nagyér	2	11,38%
Nagylak		11,43%
Óföldeák	1	12,03%
Pitvaros	2	12,28%
Algyő	14	12,90%
Deszk	9	13,39%

Terület	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya az összes nyilvántartott álláskeresők közül
Ferencszállás		15,25%
Klárafalva		15,45%
Kübekháza	6	18,00%
Tiszasziget	9	20,00%
Újszentiván	3	21,98%

35. táblázat Pályakezdő nyilvántartott álláskeresők a Paktumterületen
Forrás: KSH Éves településstatisztikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A Paktumterületen 2015. évben 257 fő pályakezdőt tartottak nyilván.

2017. első felére vonatkozóan megyei adatok állnak rendelkezésre, melyek szerint:

Csongrád megyében, a regisztrációban szereplő pályakezdő álláskeresők száma 2017 I. félévében a januári nyitó 1.037 főről március végére 1.134 főre emelkedett. A félév végén 958 fő pályakezdő szerepelt a járások nyilvántartásában, amikor 139 fővel, azaz 13%-kal volt kevesebb pályakezdő a regisztrációban, mint 1 évvel korábban.

2017. első 6 hónapjában átlagosan 1.026 fő fiatal szerepelt a térségek nyilvántartásában. Az átlaglétszám 342 fővel, egynegyedével maradt el az 1 évvel korábbtól.

A pályakezdők 10,8%-os átlagos részaránya az összes nyilvántartott álláskereső között 0,9 százalékpontos csökkenést mutat a bázisidőszakhoz képest.

A pályakezdő fiatalok között a nők havi átlaglétszáma 116 fővel tért el a férfiak létszámától. A pályakezdő nők száma 571 fő, a férfiaké 455 fő volt 2017. év I. felében. A nők aránya alig változott, az előző évi 55,2%-ról 55,7%-ra módosult.²⁸

A pályakezdő álláskeresők között minden 3. általános iskolai végzettséggel rendelkezik, de magas (26%) a szakközépiskolai végzettségűek aránya is.

A térségi adatokat tekintve a pályakezdők havi átlaglétszáma Szegeden 454 fő, itt került regisztrálásra a megyei pályakezdő álláskeresők 44%-a. Makón 170 fő, Hódmezővásárhelyen 106 fő volt a pályakezdő havi átlaglétszám. Legmagasabb a pályakezdő fiatalok részaránya az összes regisztrált között Csongrádon 13,3%-kal, legalacsonyabb Mórahalmon 9,2%-kal.

²⁸ Forrás: Csongrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály: Munkaerőpiaci helyzetkép Csongrád megye 2017. I. félév

50 év felettek

Terület	A 51-55 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	A 56-60 éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	A 61-X éves nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
Mártély	2	6	4
Székkutas	6	3	2
Ambrózfalva		3	1
Apátfalva	19	33	11
Csanádalberti	3	3	2
Csanádpalota	7	6	6
Földeák	10	8	11
Királyhegyes	3	10	2
Kiszombor	12	25	16
Kövegy	1	4	
Magyarcsanád	11	14	4
Makó	78	119	76
Maroslele	5	3	2
Nagyér		2	
Nagylak	2	1	
Óföldeák		3	4
Pitvaros	1	4	2
Algyő	11	10	12
Deszk	6	5	2
Ferencszállás	3	3	
Klárafalva	1	2	2
Kübekháza	5	10	2
Tiszasziget	5	8	3
Újszentiván	2	6	2

36. táblázat 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők száma (fő)

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A KSH adatai szerint a Paktumterületen 2015. évben 650 fő 50 év feletti álláskeresőt regisztráltak. Ez a szám az összes regisztrált álláskereső közel 30%-át jelenti.

GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek

A nyilvántartott álláskeresőkről nem áll rendelkezésre olyan adat, melyből megtudhatnánk az ebbe a csoportba tartozók számát.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az a személy jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, amennyiben az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás megállapításához szükséges feltételekkel nem rendelkezik. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

Terület	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma 2015. márc. 1-től	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra felhasznált összeg 2015. ... (1 000 Ft)	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma 2015. márc. 1-től
Mártély	7,4	1676	19
Székkutas	8,7	1980	21
Ambrózfalva	2,8	631	18
Apátfalva	50,5	11517	224
Csanádalberti	5,4	1241	45
Csanádpalota	29,2	6653	69
Földeák	13,6	3104	70
Királyhegyes	13	2960	21
Kiszombor	27,7	6316	102
Kövegy	6,5	1489	19
Magyarcsanak	44	10039	166
Makó	146,9	33502	386
Maroslele	13,1	2986	56
Nagyér	3,6	811	18
Nagylak	3,7	836	23
Óföldeák	4,6	1059	21
Pitvaros	5,4	1227	49
Algyő	29,8	6798	23
Deszk	11,2	2549	17
Ferencszállás	3,9	899	3
Klárafalva	4,2	949	7
Kübekháza	30,8	7019	28
Tiszasziget	17,7	4040	23
Újszentiván	0,7	159	10

37. táblázat Foglalkoztatást helyettesítő támogatás a Paktumterületen
 Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek

Terület	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők aránya
Mártély	29	16	55,17%
Székkutas	40	13	32,50%
Ambrózfalva	18	7	38,89%
Apátfalva	244	59	24,18%
Csanádalberti	16	13	81,25%
Csanádpalota	110	34	30,91%
Földeák	91	28	30,77%
Királyhegyes	35	19	54,29%
Kiszombor	155	49	31,61%
Kövegy	17	5	29,41%
Magyarcsanád	112	34	30,36%
Makó	848	338	39,86%
Maroslele	57	13	22,81%
Nagyér	10	7	70,00%
Nagylak	13	4	30,77%
Óföldeák	18	7	38,89%
Pitvaros	32	8	25,00%
Algyő	123	41	33,33%
Deszk	50	20	40,00%
Ferencszállás	15	11	73,33%
Klárafalva	15	7	46,67%
Kübekháza	54	23	42,59%
Tiszasziget	59	19	32,20%
Újszentiván	28	9	32,14%

38. táblázat 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők a Paktumterületen
 Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Ahogy a táblázat is mutatja, a Paktum területén 2015. évben 784 fő volt 180 napon túli nyilvántartott álláskereső. A települések átlaga – a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők aránya az összes nyilvántartott álláskeresőhöz viszonyítva mutatott tekintve – 40,29%.

Terület	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma, férfi (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma, nő (fő)
Mártély	16	5	11

Terület	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma, férfi (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma, nő (fő)
Székkutas	13	9	4
Ambrózfalva	7	3	4
Apátfalva	59	27	32
Csanádalberti	13	4	9
Csanádpalota	34	13	21
Földeák	28	4	24
Királyhegyes	19	9	10
Kiszombor	49	16	33
Kövegy	5	2	3
Magyarcsanak	34	11	23
Makó	338	114	224
Maroslele	13	4	9
Nagyér	7	4	3
Nagylak	4	3	1
Óföldeák	7	4	3
Pitvaros	8	4	4
Algyő	41	16	25
Deszk	20	9	11
Ferencszállás	11	6	5
Klárafalva	7	2	5
Kübekháza	23	9	14
Tiszasziget	19	7	12
Újszentiván	9	1	8

39. táblázat 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők nem szerinti megoszlása a Paktumterületen

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

A Paktumterületen elhelyezkedő települések nagy részén magasabb a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők között a nők aránya, mint a férfiaké. (kivéve Székkutas, Nagyér, Nagylak, Óföldeák és Ferencszállás településeken).

Megváltozott munkaképességű személyek

2015. évben a Paktumterületen 98 megváltozott munkaképességű álláskereső személy volt nyilvántartásba véve. Ez az összes nyilvántartásba vett álláskereső 4,48%-a.

4 olyan település volt, ahol 10% feletti a megváltozott munkaképességűek aránya:

Ambrózfalva (11,11%), Csanádalberti (12,50%), Kövegy (11,76%) és Kübekháza (11,11%).

Terület	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	Nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők száma (fő)	Nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők aránya
Mártély	29	1	3,45%
Székkutas	40	3	7,50%
Ambrózfalva	18	2	11,11%
Apátfalva	244	12	4,92%
Csanádalberti	16	2	12,50%
Csanádpalota	110	3	2,73%
Földeák	91	8	8,79%
Királyhegyes	35		0,00%
Kiszombor	155	8	5,16%
Kövegy	17	2	11,76%
Magyarcsanád	112	4	3,57%
Makó	848	36	4,25%
Maroslele	57	2	3,51%
Nagyér	10		0,00%
Nagylak	13		0,00%
Óföldeák	18		0,00%
Pitvaros	32		0,00%
Algyő	123	3	2,44%
Deszk	50	1	2,00%
Ferencszállás	15		0,00%
Klárafalva	15	1	6,67%
Kübekháza	54	6	11,11%
Tiszasziget	59	2	3,39%
Újszentiván	28	2	7,14%

40. táblázat Megváltozott munkaképességű személyek száma és aránya a Paktumterületen

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Roma nemzetiséghez tartozó személyek

A statisztikák nem térnek ki ezen munkanélküli részcsoporth létszámára.

Inaktívak

A program célcsoportjába tartoznak az inaktív személyek, akik a programba való bevonás előtt nem dolgoztak, illetve nem volt rendszeres jövedelmet biztosító munkájuk, vagy kerestek, de nem tudtak volna munkába állni. Ők jellemzően nem regisztrált álláskeresők, de az aktivitás erősítésével és támogatásokkal a program esetükben is hozzájárul a munkaerő-piaci beilleszkedéshez.

Az inaktívak számára vonatkozóan nem állnak rendelkezésre statisztikai adatok települési szinten.

A KSH 2017. júniusában megjelent Statisztikai tükör – Munkaerőpiaci folyamatok, 2017. I. negyedév tájékoztatás szerint:

Részben demográfiai, részben munkaerőpiaci okokból a munkavállalási korúnak tekintett (15–64 éves) inaktívak száma folyamatosan csökken. 2017 I. negyedévében az előző év azonos időszakánál 4,2%-kal kevesebben, 1 millió 914 ezren tartoztak ebbe a kategóriába. A két legnagyobb csoport létszáma – a nyugdíjasoké, illetve a tanulóké – egyaránt elmaradt a tavalyitól. Előbbiek esetében ez a nyugdíjkorhatár folyamatos emelésével, aminek hatását a nőknél a 40 éves munkaviszony utáni nyugdíjba vonulás lehetősége némileg tompítja, az utóbbiaknál pedig az érintett korosztályba tartozók létszámának csökkenésével függ össze.

Viszonylag állandó az ún. egyéb inaktívak létszáma, azoké, akik nem tanulnak és állandó (szociális típusú) jövedelemmel sem rendelkeznek. Az idetartozó 146 ezer nő többsége klasszikus háztartásbeli, aki családi kötelezettségei miatt nem lép be a munkaerőpiacra, míg 17 ezren egészségi állapotukkal indokolták távolmaradásukat. Ez utóbbi tényezőre a mintegy 92 ezer 15–64 éves egyéb inaktív kategóriába tartozó férfi mintegy 12%-a hivatkozott. 2017 I. negyedévében az egyéb inaktív kategóriába tartozók közül 38 ezer nő és 40 ezer férfi felelt meg a munkaerő-tartalék fogalom kritériumának (azaz szeretett volna dolgozni, de ennek érdekében nem tett lépéseket).

Az egyes csoportok munkaerő-piaci jellemzői

Csoport neve	Csoport jellemzői
Alacsony iskolai végzettségűek	Az alacsony iskolai végzettségűek a munkaerőpiacon egy speciális, hátrányokkal küzdő tömegnek tekinthető. Sajátosságaikból adódóan speciális, komplex kezelési módra, hatékony fejlesztési technikákra van szükség ahhoz, hogy munkapiaci esélyük növelhető legyen. A magasabb iskolai végzettség, vagy piacképes szakma elsajátítása csökkenti a munkanélküliség esélyét.
25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső	Ahogy az bemutatásra került, a Paktum fontos feladatának tekinti a fiatalok helyben tartását. Fontos programelem a számukra is igénybe vehető tanácsadás, illetve a program segíti elhelyezkedésüket, ami munkatapasztalatukat is növeli, ezáltal segítve munkába állásukat.
50 év feletti	Az 50 év feletti munkaerő-piacon tartása, illetve arra való visszavezetésük fontos feladata a Paktumnak: a demográfiai mutatók megerősítik, hogy az idősebb korosztálynak fontos a szerepe a munkaerő-piacon.
GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek	A GYES-ről, GYED-ről való visszatérés nagy nehézséget jelent a nőknek a munkaerő-piacon. Egyrészt az otthon töltött évek alatt csökken a versenyképességük a szaktudásuk elavulása miatt, másrészt nem megoldott gyermekük elhelyezése a munkaidő alatt.

Csoport neve	Csoport jellemzői
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők	Aktív korúak ellátására jogosult az a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú személy, akinek megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat. Az aktív korúak ellátása egy keretjellegű ellátás, amelynek keretében foglalkoztatást helyettesítő támogatás biztosítható a foglalkoztatható aktív korú személyek számára.
Közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők	A program célja, hogy minél több, a közfoglalkoztatásból kilépett egyén váljon alkalmassá a tartós piaci munkavégzésre.
Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek	A tartós munkanélküliség súlyos következményekkel jár egyrészt társadalmi, másrészt egyéni-gazdasági szinten is.
Megváltozott munkaképességű személyek	A Paktum céljának tekinti a megváltozott munkaképességű, fogyatékossgal élő, inaktív személyek foglalkoztatásának elősegítését, valamint a munkáltatók szemléletváltásának ösztönzését.
Roma nemzetiséghez tartozó személyek	A roma nemzetiséghez tartozó személyek foglalkoztatási esélyei alacsonyak, melynek oka, hogy az országos átlagnál lényegesen iskolázatlanabbak. A KSH adatai alapján 2015-ben a sikeres érettségihez majd 7-szer, a felsőfokú végzettség megszerzéséhez pedig 16-szor kevesebb esélyük volt, mint a nem roma személyeknek.
Inaktívak	A program célcsoportjába tartoznak az inaktív személyek, akik a programba való bevonás előtt nem dolgoztak, illetve nem volt rendszeres jövedelmet biztosító munkájuk, vagy kerestek, de nem tudtak volna munkába állni. Ők jellemzően nem regisztrált álláskereső, de az aktivitás erősítésével és támogatásokkal a Paktum az ő esetükben is hozzájárul a munkaerő-piaci beilleszkedéshez.

41. táblázat A projektbe bevont csoportok munkaerő-piaci jellemzői

4.2.2. Egyéb közvetlen célcsoport

A közvetlen célcsoportba kell még sorolni azokat a munkáltatókat is, akik számára a projekt megvalósítása egyértelmű előnyökkel jár.

4.2.3. A projekt közvetett célcsoportja

A közvetett célcsoport azon személyek köre, akik nem a támogatási kérelem eredményeinek közvetlen használói, de összetett mechanizmusokon keresztül a támogatási kérelem eredményei és hatásai helyzetüket befolyásolják.

Többek között:

- a közvetlen célcsoportba tartozó személyek családtagjai, akik velük szoros anyagi függőségben élnek (elhelyezkedés pozitív anyagi és mentális hatása)
- települések lakossága – a sikeres munkaerő-piaci program eredményeit élvezők

- munkáltatók, akiknél a Paktum ösztönzi a közvetlen célcsoport elhelyezkedését
- szervezetek, melyek munkáját szakmai kiadványokkal segíti a Paktum (például a Befektetés-ösztönző kiadvány)

4.2.4. A projektben érintettek

Ebbe a csoportba azok a személyek, csoportok tartoznak, akik a projekt eredményeit nem használják, azonban a támogatási kérelem kidolgozásában, tervezésében és megvalósításában, valamint az eredmények fenntartásában fontos szerepet játszanak.

Azaz:

- a projektmenedzsment szervezet tagjai
- a Paktumiroda munkatársai
- Makó Város Önkormányzatának munkatársai
- a Csongrád Megyei Kormányhivatal munkatársai
- Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Magyar Államkincstár Csongrád Megyei Igazgatósága
- Magyar Államkincstár központi szervezeti egysége
- külső szakértők
- média képviselői

5. Stratégiai környezet

5.1. Kormányzati gazdaságfejlesztési programok

5.1.1. A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása című szakpolitikai stratégiához való kapcsolódás

A Makói Foglalkoztatási Paktum a Foglalkoztatási Stratégia alábbi intézkedéscsoportok céljainak eléréséhez járul hozzá:

Aktív munkaerő-piaci eszközök

Kiemelten fontos a folyamatos szakmai és pénzügyi monitoring, a szélesebb szabályozó rendszer kellő rugalmasságának biztosítása, a központi koordináció és az előfinanszírozási mechanizmus megtartása, több éves programok tervezése, a célzás javítása, a végrehajtás rugalmasságának megteremtése, dedikált program megvalósítói kapacitások biztosítása.

Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztésének főbb irányai: ügyfél-szegmentációs modell (profiling) bevezetése, személyre szabott egyéni cselekvési terv és aktiválási politika bevezetése, mobilitáshoz kapcsolódó fejlesztések (EURES), munkaerő-piaci előrejelzések, valamint partnerségek kialakítása és működtetése helyi szinten. Makó Város Önkormányzata a szakképzés fejlesztését célzó helyi program révén hozzájárul a szakképzés fejlesztéséhez.

Célzott foglalkoztatási kedvezmények

Újabb uniós finanszírozású célzott foglalkoztatási kedvezményeket a Munkahelyvédelmi Akcióterv által le nem fedett célcsoportok esetében vagy meglévő kedvezmények hatásosságának növelése érdekében lehet bevezetni. A lehetséges hátrányos helyzetű csoportok kapcsán az alábbi alternatívák merülnek fel egy lehetséges új program bevezetésével kapcsolatban: egyes képesítés nélküli munkakörben dolgozó munkavállalók, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők és a közfoglalkoztatásból kikerülők, 25-30 év közötti pályakezdők, speciális munkakörmegosztásban résztvevő fiatalok és idősek, illetve 55 év feletti alacsony iskolai végzettségű álláskereső kedvezményének növelése.

Ifjúsági Garancia Rendszer

Az Ifjúsági Garancia lényege, hogy azon 25 év alatti (15-24 év közötti) fiatalok számára, akik se nem tanulnak, se nem dolgoznak, a foglalkoztatási szolgálatnak 6 hónapon (illetve később már 4 hónapon) belül valamilyen konkrét lehetőséget kell felajánlani az elhelyezkedésre, a munkatapasztalat-szerzésre, vagy a tanulásra. A Kormány az Európai Unióval kötött Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki a fiatalok foglalkoztatásának növelését. A cél az, hogy a nem foglalkoztatott fiatalok minél rövidebb időt

töltsenek munkanélküliségben, illetve, hogy személyre szabott segítséget kapjanak a munkaerő- piaci helyzetük javításához.

A program több lépcsőben valósul meg. Első lépésben a már legalább 6 hónapja munkanélküli fiataloknak kell lehetőséget kínálni, ezt követően lépcsőről lépésre megoldást találva valamennyi 25 év alatti, tanulmányait befejező vagy félbehagyó, elhelyezkedni nem tudó vagy állását veszítő és segítséget kérő fiatal számára. 2018-ig fokozatosan kiterjed a program minden 25 évesnél fiatalabb nem tanuló és nem dolgozó fiatalra.

A szakképzés fejlesztése

A szakképzés fejlesztése keretében folytatni szükséges a duális képzés elterjesztéséhez kapcsolódóan megkezdett munkát. Ennek keretében a következő fejlesztési irányok azonosíthatók:

- Szakiskolák intézményfejlesztési támogatása a megváltozott körülményekhez való adaptáció segítése érdekében,
- Gyakornoki és ösztöndíjprogramok a munkába állás segítése érdekében,
- A nem fizikai foglalkozásokra képező szakképzés dualizálása,
- Munkahelyi körülmények között megvalósuló gyakorlati képzést lehetővé tevő és tanműhelyi kapacitások fejlesztése a gazdálkodó szervezeteknél a gazdaságfejlesztési programokhoz kapcsolódóan,
- Munkaerő-piaci előrejelző modell továbbfejlesztése,
- A duális képzés minőségbiztosítása.

A szakképzés minőségének javítása érdekében tervezett fejlesztések magukban foglalják a szakképzésben részt vevő szakemberek továbbképzését, a gyakorlati oktatók és az iskolai szakoktatók szakmai együttműködésének támogatását, illetve tananyagok, taneszközök, módszertani újítások fejlesztését. A szakképzés hatékonyságának növelését az alábbi fejlesztések célozzák:

- A lemorzsolódás csökkentését, a társadalmi hátrányok mérséklését célzó programok,
- A munkatapasztalat-szerzést, az idegen nyelvi kompetenciákat és a külföldi gyakornoki képzésben való részvételt erősítő mobilitási programok,
- Hatékony és korszerű szakképzést szolgáló infrastrukturális fejlesztések megvalósítása,
- Pályaorientáció erősítése, korai pályaválasztás segítése.

A felnőttképzés fejlesztése

A felnőttképzési források döntő többségét koncentráltan kell felhasználni azokra a célcsoportokra, amelyek nem rendelkeznek a munkaerőpiacon versenyképes szaktudással, illetve kompetenciákkal, illetve támogatás nélkül nem vennének részt felnőttképzésben. Az így képzett rétegprogramok célcsoportjai lehetnek az alacsonyan képzettek, elavult szakképesítéssel rendelkezők, élethelyzettől függően a kisgyermeknevelést követően visszatérők, valamint az idősek (50 év felettiek).

Munkaerő-piaci alkalmazkodóképesség fejlesztése

A munkaerő-piaci alkalmazkodóképesség javítását célzó tervezett fejlesztések a munkaerő-piaci rugalmasság növelésére, a be nem jelentett munkavállalás visszaszorítására, a munkaegészségügy és munkabiztonság fejlesztésére, valamint a szociális partnerek programjainak támogatására irányulnak.

A szociális gazdaság és nonprofit foglalkoztatási programok támogatása

Cél, hogy a szociális gazdaság hosszabb távon átvezessen a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatásba, és minél nagyobb számban juttassa fenntartható munkalehetőséghez a korábban segélyezett, ill. a közfoglalkoztatásból kikerülő embereket, vagy más hátrányos helyzetű munkanélkülieket.

5.1.2. Nemzeti Reform Programhoz való kapcsolódás

Az Európa 2020 megvalósításához kapcsolódóan minden tagállam bemutatja az Európa 2020 Stratégia végrehajtása érdekében megfogalmazott, kiemelt célkitűzések megvalósítását szolgáló intézkedéseiket, illetve a legfontosabb gazdasági kihívásokat és azok leküzdésére tett erőfeszítéseket. Magyarországon e dokumentum a Nemzeti Reform Program.

A 2017-es NRP részletesen bemutatja az elmúlt időszak fő kormányzati intézkedéseit, amelyek a támogatási kérelem szempontjából az alábbi releváns célokat szolgálják:

- foglalkoztatás bővítése,
- béremelés,
- adó és járulékcsökkentés,
- közfoglalkoztatás átalakítása,
- a különböző iparfejlesztési és digitalizáció támogató programok,
- a versenyképességi esélyeket megerősítő, szakmai képességeket fejlesztő oktatás és képzés.

A foglalkoztatáspolitikai fő kihívásai jelenleg a munkaerő-hiány, valamint a keresleti és kínálati oldal egyensúlytalanságai, amelyek részben a munkaerő-piaci igények és a munkát keresők képzettségi szerkezetének különbségeiből, részben pedig a területi egyenlőtlenségekből fakadnak. E kihívásokat a Kormány a nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedést elősegítő aktív munkaerőpiaci eszközök erősítésével, a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való kivezetés előmozdításával és a közfoglalkoztatás rendszerének átalakításával, a munkavállalók mobilitásának javításával, valamint a vállalatok munkahely-teremtő képességének növelésével kívánja kezelni.

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek a 2017-es Nemzeti Reform Programban megfogalmazott, a Makói Foglalkoztatási Paktum céljait pozitívan befolyásoló konkrét intézkedések.

Munkahelyvédelmi Akcióterv

A kormány egyik legfontosabb átfogó programja, a Munkahelyvédelmi Akció, amelynek célja a foglalkoztatás bővítése azon csoportoknál, amelyek aktivitási rátája a leginkább elmarad az EU más tagállamaitól, azaz célzottan a munkaerő-piaci szempontból leghátrányosabb helyzetű munkavállalókat támogatja munkáltatói oldalról. Ennek részeként 2015-től a részmunkaidőben dolgozó kisgyermekes munkavállalók is teljes egészében igénybe vehetik a munkáltatói szociális

hozzájárulási adó- és szakképzési hozzájárulás kedvezményt. 2015 júliusától a mezőgazdasági munkakörben dolgozókra is kiterjesztésre került a Munkahelyvédelmi Akció, elősegítve egyúttal a mezőgazdaság kifehérítését. 2013-2015 során a kedvezmények igénybevétele folyamatosan emelkedett. A Munkahelyvédelmi Akció az általános munkaerő-piaci adókedvezmények alkalmazásával összehasonlítva az effektív munkaerő-kínálat, valamint a GDP növelésének jóval költséghatékonyabb eszköze. 2015-ben közel 880 ezer ember versenyszférabeli elhelyezkedéséhez és munkahelymegtartásához járult hozzá a program, a foglalkoztatás adóterheinek csökkentésén keresztül. A Munkahelyvédelmi Akció révén 2015-ben több mint 135,5 milliárd forinttal, a program 2013-as indulása óta 2016 januárjáig pedig már 368 milliárd forinttal csökkentek a munkáltatók terhei.

„Út a munkaerőpiacra” program

Az aktív munkaerőpiaci politikák megerősítése érdekében 2016-ban hozott döntés alapján 2017-ben 230 milliárd forintra emelkedik, azaz megduplázódik a 25 év feletti álláskereső és inaktív, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését, valamint a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítését szolgáló, 2015 őszén elindult „Út a munkaerőpiacra” (39.) program pénzügyi kerete.

A program így 2021 végéig várhatóan több mint 188 ezer álláskereső vagy inaktív támogatásával járul hozzá a munkanélküliek és regisztrált álláskereső számának csökkenéséhez, illetve a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás bővítéséhez képzésekkel, bértámogatással és személyre szabott munkaerőpiaci szolgáltatásokkal. 2017. március 31-ig közel 57 ezer fő bevonására került sor.

Ifjúsági Garancia Rendszer

Az Ifjúsági Garancia Rendszer az 1.3.5.1. fejezetben már bemutatásra került. Ezt a rendszert kiegészítik olyan 2016-ban indult intézkedések, mint a Fiatalok vállalkozóvá válását támogató program vagy a munkatapasztalat-szerzést segítő Gyakornoki program.

Profiling rendszer

Hazánkban 2016 elejétől működik országos szinten a profiling rendszer, amely egy ügyfél-kategorizálási struktúra. A rendszer célja, hogy az álláskeresők mielőbbi elhelyezkedését célirányos, személyre szabott aktív munkaerő-piaci eszközök meghatározásával segítse. Az álláskeresők belépési pontjai továbbra is a foglalkoztatási szolgálat helyi (megyei, illetve járási) szervezeti egységei maradnak, ez a helyi szint nyújtja a személyre szabott munkaerőpiaci szolgáltatásokat, és alkalmazza a profiling rendszert. A profiling rendszer bevezetése mellett a célzás és a hatékonyság javítása érdekében folytatódik az NFSZ működésének és szolgáltatásainak fejlesztése, beleértve az érintettek közötti együttműködés javítását, a vállalati és helyi igazgatás közötti partnerségek erősítését célzó intézkedéseket.

A Nemzeti Reform Program tartalmazza további munkaerő-piaci eszközökkel kapcsolatos kormányzati elképzeléseket is, így a közfoglalkoztatásból a nyílt munkapiacra való átmenet támogatására (elhelyezkedési juttatás, közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítése), a közfoglalkoztatás képzési programjára, a társadalmi vállalkozásokra és a szociális szövetkezetekre, a közfoglalkoztatás rendszerének fenntartását, aktiváló elemeinek erősítésére, rugalmas foglalkoztatásra vonatkozó elképzeléseit is.

5.2. Megyei stratégiák

5.2.1. Csongrád Megye Területfejlesztési Programja

A projektet érintő gazdaságfejlesztési irányokat megyei szinten elsősorban a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásai alapján készült Csongrád Megye Területfejlesztési Programja határozza meg.

A Program területi stratégiai céljai között szerepel a Tiszántúl felzárkóztatását hivatott előmozdítani az együtt 100ezer főt meghaladó népességű mezőváros-hármas – Hódmezővásárhely, Szentés, Makó – intézményi, gazdasági- foglalkoztatási központ szerepének megerősítése.

A stratégia horizontális célként jelöli az értékteremtő és tartós foglalkoztatás növelését, azon belül pedig kiemelt feladatként határozza meg a szakképzések folyamatos korszerűsítését a munkaerőpiaci elvárások függvényében.

Csongrád megye területfejlesztési célrendszerében helyet kaptak az alábbi tervek:

- vonzó vidéki élettér megteremtése
- a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése
- a mezőgazdasági ágazat versenyképességének javítása
- munkaerő mobilitásának támogatása
- hagyományos helyi termékek fejlesztése, piacra juttatása
- alternatív foglalkoztatás bővítését célzó programok
- megyei, térségi gazdasági és munkaerőpiaci szereplők együttműködésének ösztönzése, foglalkoztatási programok, paktumok létrehozásának támogatása

5.2.2. Csongrád Megye Szakképzés-Fejlesztési Koncepciója

A Koncepció a 2.6.2 pontban került bemutatásra.

5.3. Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Makó Város Önkormányzatának Gazdaságfejlesztési Programja

A Paktumterület kiemelkedő települése Makó, mind a népességszámot, mind a foglalkoztatók számát tekintve, így a város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, illetve Gazdaságfejlesztési Programja hatással van a járásban elhelyezkedő településekre is.

A DAOP - 6.2.1/13/K-2014-0002 pályázat keretében elkészült stratégia a következő fejlesztési célokat határozza meg:

Városi szintű középtávú tematikus célok

T1: A helyi agrárfeldolgozó ipar és az ipari innovációk fejlődése

T2: A minőségi turisztikai fogadókapa­citások – szálláshely, vendéglátás – bővülése

T3: A városi turisztikai és kulturális attrakciók további bővülése

T4: Minőségi munkahelyek számának növekedése az iparban és a szolgáltatásokban

T5: A közösségi infrastruktúra ellátottság és közszolgáltatások minőségi javulása

T6: Az épített és természeti környezet állapotának javulása

T7: A megújuló energiák szerepének növekedése

Városrészi szintű területi célok

V1. Városház központ városrész: A minőségi szállás- és vendéglátóhely kapacitás, a fürdő turisztikai ismertségének növekedése, a belváros kulturális, közösségi funkciójának erősítése.

V2. Vertán városrész: A városrészben a közterületek és közösségi szolgáltatások – beleértve a Kórházat - szintjének növekedése.

V3. Újváros városrész: A Vásárhelyi utca térségében a városrészi központi funkciók megerősödése, közparkok kialakítása

V4-5. Honvéd városrész: Szegregátumok csökkenése, megszűnése, funkcionális városrészi központ kialakulása

V6. Gerizdes városrész: A sport- és rekreációs funkció erősödése.

V7. Bajcsy-Ráday városrész: A funkcionális-városházi városrészi központ kialakulása, megerősödése, a Maros-part fejlesztése

V8. Külterület: Az infrastrukturális ellátottság növekedése.

V9. Az ipari park minőségi befogadó kapacitásának növekedése, ipari innovációk megjelenése az ipari parkban.

Makó Város Önkormányzatának Gazdasági Programja olyan stratégiai jellegű célokat tűz ki, melyek megszabják az önkormányzati döntések irányát, megfogalmazzák azokat az elképzeléseket, amelyek szervesen illeszkednek céljaihoz, és amely célok eléréséhez, megvalósításához a képviselő-testület meg kívánja teremteni a szükséges anyagi forrásokat.

A stratégiai célok

1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés,
2. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés,
3. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése,
4. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése,
5. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése,
6. Leromlott városi területek rehabilitációja,
7. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok,
8. Helyi közösségi programok megvalósítása,
9. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése,

10. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés;
11. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés.

Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának – Gazdaságfejlesztési Programjának – és Csongrád Megye Területfejlesztési Programjának kapcsolódó céljait az alábbi táblázat mutatja be:

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó Gazdasági program stratégiai célok	Kapcsolódó megyei stratégiai célok
T1: A helyi agrárfeldolgozó ipar és az ipari innovációk fejlődése	1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés, 9. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése,	Területi stratégiai célok: T1. Szeged – Hódmezővásárhely – Makó – Arad – Temesvár – Szabadka városhálózati csomópont felépítése T3. Mezőváros-térségek összehangolt, integrált fejlesztésére épülő társadalmi megújulás és több lábon álló gazdaság kibontakoztatása a Tiszántúlon Specifikus stratégiai célok: S1. Az innovációs-kapacitás és -teljesítmény komplex megerősítése, a tudásrégió felépítése S2. A teljes agrárvertikum együttműködésre, innovációra és alkalmazkodásra épülő megerősítése S4. A megye húzóágazatainak vertikális és horizontális együttműködésekre épülő megerősítése, kitörési pontokra építő helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés Horizontális célok: H1. Értékteremtő és tartós foglalkoztatás növelése és társadalmi-intézményi feltételeinek javítása H2. A hármashatár-helyzet előnyeinek kibontakoztatása
T2: A minőségi turisztikai fogadóképességek – szálláshely, vendéglátás – bővülése	10. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés;	Területi stratégiai célok: T1. Szeged – Hódmezővásárhely – Makó – Arad – Temesvár – Szabadka városhálózati csomópont felépítése T3. Mezőváros-térségek összehangolt, integrált fejlesztésére épülő társadalmi megújulás és több lábon álló gazdaság kibontakoztatása a Tiszántúlon Specifikus stratégiai célok: S4. A megye húzóágazatainak vertikális és horizontális együttműködésekre épülő megerősítése, kitörési pontokra építő helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés Horizontális célok: H1. Értékteremtő és tartós foglalkoztatás növelése és társadalmi-intézményi feltételeinek javítása H2. A hármashatár-helyzet előnyeinek kibontakoztatása

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó Gazdasági program stratégiai célok	Kapcsolódó megyei stratégiai célok
T3. A városi turisztikai és kulturális attrakciók további bővülése	1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés, 10. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés;	Területi stratégiai célok: T1. Szeged – Hódmezővásárhely – Makó – Arad – Temesvár – Szabadka városhálózati csomópont felépítése T3. Mezőváros-térségek összehangolt, integrált fejlesztésére épülő társadalmi megújulás és több lábon álló gazdaság kibontakoztatása a Tiszántúlon Specifikus stratégiai célok: S2. A teljes agrárvertikum együttműködésre, innovációra és alkalmazkodásra épülő megerősítése S4. A megye húzóágazatainak vertikális és horizontális együttműködésekre épülő megerősítése, kitörési pontokra építő helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés Horizontális célok: H2. A hármashatár-helyzet előnyeinek kibontakoztatása
T4: Minőségi munkahelyek számának növekedése az iparban és a szolgáltatásokban	1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés, 10. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés; 9. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése,	Területi stratégiai célok: T3. Mezőváros-térségek összehangolt, integrált fejlesztésére épülő társadalmi megújulás és több lábon álló gazdaság kibontakoztatása a Tiszántúlon Specifikus stratégiai célok: S1. Az innovációs-kapacitás és -teljesítmény komplex megerősítése, a tudásrégió felépítése S4. A megye húzóágazatainak vertikális és horizontális együttműködésekre épülő megerősítése, kitörési pontokra építő helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés Horizontális célok: H1. Értékteremtő és tartós foglalkoztatás növelése és társadalmi-intézményi feltételeinek javítása
T5: A közösségi infrastruktúra ellátottság és közszolgáltatások minőségének javulása	3. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése, 4. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése, 5. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése, 6. Leromlott városi területek rehabilitációja, 11. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő	Területi stratégiai célok: T1. Szeged – Hódmezővásárhely – Makó – Arad – Temesvár – Szabadka városhálózati csomópont felépítése T3. Mezőváros-térségek összehangolt, integrált fejlesztésére épülő társadalmi megújulás és több lábon álló gazdaság kibontakoztatása a Tiszántúlon Specifikus stratégiai célok: Horizontális célok: H1. Értékteremtő és tartós foglalkoztatás növelése és társadalmi-intézményi feltételeinek javítása H3. Az esélyegyenlőség, a köz- és környezetbiztonság, valamint a helyi közösségek integrált, összehangolt fejlesztése, a szociális és környezeti érzékenység fokozása

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó Gazdasági program stratégiai célok	Kapcsolódó megyei stratégiai célok
	mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés.	
T6: Az épített és természeti környezet állapotának javulása	2. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés, 3. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése, 6. Leromlott városi területek rehabilitációja, 11. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	Területi stratégiai célok: T3. Mezőváros-térségek összehangolt, integrált fejlesztésére épülő társadalmi megújulás és több lábon álló gazdaság kibontakoztatása a Tiszántúlon Specifikus stratégiai célok: S3. Az alternatív energiavertikum felépítése, a kiemelkedő országos pozíció alapjainak kiszélesítése Horizontális célok: H3. Az esélyegyenlőség, a köz- és környezetbiztonság, valamint a helyi közösségek integrált, összehangolt fejlesztése, a szociális és környezeti érzékenység fokozása
T7: A megújuló energiák szerepének növekedése	3. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése, 10. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés;	Területi stratégiai célok: T1. Szeged – Hódmezővásárhely – Makó – Arad – Temesvár – Szabadka városhálózati csomópont felépítése T3. Mezőváros-térségek összehangolt, integrált fejlesztésére épülő társadalmi megújulás és több lábon álló gazdaság kibontakoztatása a Tiszántúlon Specifikus stratégiai célok: S3. Az alternatív energiavertikum felépítése, a kiemelkedő országos pozíció alapjainak kiszélesítése

42. táblázat Makó ITS és GP kapcsolódása a megyei stratégiai célokhoz

Forrás: Makó ITS

5.4. A paktumterület településeinek gazdasági stratégiái

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 116. § (3) alapján:

„A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.”

5.4.1. Algyő

Algyő hosszú távú településfejlesztési dokumentuma 2004-ben készült el Algyő Településfejlesztési Konceptió és Stratégiai Program (TFK) néven. Algyő jövőképeként a dokumentum főleg a helyi kitermelőiparra, illetve a hozzá kapcsolódó iparágakra és kiszolgálóiparra alapoz.

A település 2015 – 2019. évi Gazdasági Programjában meghatározott célokat a település figyelembe kívánja venni az éves költségvetést érintő döntések előkészítése során.

A program alábbi területek fejlesztésére fókuszál:

- Helyi gazdaság: Törekvés a gazdaságilag megtérülő beruházások megvalósítására, új munkahelyek teremtésére.
- Ipar: Jövedelmező ipari területek kialakítása, új cégek betelepítését segítő intézkedések, munkahelyteremtés, ipari adó szinten tartása. Az önkormányzati szerepvállalás növelése a Jura Ipari Parkban. Logisztikai, szállítmányozási lehetőségek kiaknázása. „Vállalkozóbarát önkormányzat és önkormányzatbarát vállalkozások” ösztönzési program kialakítása.
- Mezőgazdaság: Helyi termékek minél szélesebb körű előállítás és felhasználása a településen.
- Vagyongazdálkodás, településfejlesztés- és üzemeltetés: Önkormányzati tulajdonban lévő ingóságok, ingatlanok fenntartása, használaton kívüli ingatlanok hasznosítása - Társadalmi szervezetek:
- Együttműködések erősítése az önkormányzat, a lakosság, az intézmények és a civilek között.
- Lakosság megtartó intézkedések: Fiatalok helyben tartása, beköltözés elősegítése.

5.4.2. Ambrózfalva

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen fontos feladat, mivel a munkanélküliek aránya magasabb az országos átlagnál. A közfoglalkoztatottak alkalmazásával kapcsolatban az Önkormányzat

- megvizsgálja a foglalkoztatás lehetőségeit,
- kihasználja a közfoglalkoztatással való foglalkoztatás finanszírozási előnyeit,
- értékteremtő programokat tervez a programok önfenntartása érdekében.

Az önkormányzat segíti a helyi gazdaság megerősödését, hogy a vállalkozók számára munkahelybővítési lehetőséget teremtsen, ehhez igyekszik kedvező infrastrukturális háttérrel kiépíteni. Aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít.

5.4.3. Apátfalva

Apátfalva Község Önkormányzat Képviselő-testülete a munkanélküliség magas arányán az alacsonyan iskolázott lakosság számára képzőhelyek felkutatásával kíván javítani, valamint ezen információk

érintettekhez való eljuttatásával. Ezen felül a nemzeti és uniós pályázati kiírások által elnyerhető támogatások segítségével igyekeznek a településen élők életszínvonalának emelését biztosítani.

5.4.4. Csanádalberti

Csanádalberti Közös Önkormányzati Hivatala a jövőben a munkahelyteremtés feltételeit kívánja javítani, amiben fontos jelentőséget tulajdonít a munkaügyi hivatalokkal és azok intézményeivel való rendszeres együttműködésnek. A munkanélkülieket elsősorban releváns információkkal szeretnék támogatni.

5.4.5. Csanádpalota

Csanádpalota gazdasági programjának legfontosabb iránya a munkahelyteremtés, mely a lakosság számának megtartását, növelését eredményezi. A város önkormányzata biztosítani fogja a közmunkaprogramok, illetve a közhasznú foglalkoztatás által kínált lehetőségeket. A település turisztikai lehetőségeivel a jövőben is élni kíván és igyekszik erősíteni a településen a mezőgazdasági szereplők, vállalkozások részvételét a település életében. A 2015-ben forgalomnak átadott M43-as autópálya Csanádpalotáig tart, ahol csatlakozik a romániai A1-es autópályához, így tovább fejlesztve a város nemzetközi kapcsolatait.

5.4.6. Deszk

A deszki önkormányzat egyik legfontosabb célkitűzése az 55 éves feletti korosztály foglalkoztatottságának növelése. Az Idősek Klubjában terv alatt van számítógépek beszerzése, amivel az említett generáció megismerkedhetne az informatika alapjaival, a Faluházban pedig tanfolyam keretében tovább fejleszthetnék ismereteiket.

5.4.7. Ferencszállás

A település számára alapvető jelentőségű, hogy lakosai számára meg legyen teremtvé a munkához jutás esélye. Ehhez elsősorban a közmunkaprogram és a lehetséges pályázati források nyújthatnak segítséget. Az Önkormányzat a munkaügyi hivatalokkal való kapcsolattartástól is a foglalkoztatás közvetett javulását várja.

5.4.8. Földeák

A település gazdasága főleg a mezőgazdaságra épül, illetve mezőgazdasági alapanyag termelést folytat. A lakosság másik része a közeli városokban dolgozik. A munkanélküliség csökkentésében a helyi termelésű mezőgazdasági termékek további feldolgozása, illetve a Makói Ipari Park fejlesztése, valamint a kis- és középvállalkozások megerősödése játszhat szerepet. A munkahelyteremtés területén jelentős segítséget nyújt az M43 autópálya 2015. évi átadása. Földeák Község Önkormányzata a jövőben is informális segítséget kíván nyújtani a helyi kis- és középvállalkozások pályázati lehetőségeinek feltérképezésében.

5.4.9. Királyhegyes

Királyhegyes lakosságának a jövőben is élnie kell a jó termőföld adottságának előnyével, ezért a legfontosabb megélhetést továbbra is a helyi mezőgazdaság biztosítja a vörös hagyma, a fokhagyma, a búza, a kukorica és az árpa termesztésével. Emellett az ipari vállalkozások segítése és a közmunkaprogram folytatása a cél.

5.4.10. Kiszombor

Kiszombor Nagyközség Önkormányzata szerint lényeges, hogy a településfejlesztés egyik eszközévé váljon a pályázati tevékenység. Ehhez kapcsolódóan a pályázatok folyamatos figyelemmel követése és az önerő biztosítása a legfontosabb feladat.

A Kormány által 2013. évtől bevezetett közfoglalkoztatási „Start minta program” az eddigi rövid és hosszú távú közfoglalkoztatási programok mellett lehetőséget biztosít valamennyi munkanélküli lakos foglalkoztatására.

A gazdasági program a külső forrás mértékétől függően a munkahelyteremtést is a kiemelt fejlesztések között említi. A foglalkoztatás mértékének növelését segíti a település környékén hagyományos mezőgazdasági termesztésre alapozott világhíres növénynevelés szellemi tőkéjén alapuló, modern, tudományos eszközöket hasznosító gazdasági tevékenység fejlesztésével a mezőgazdasági termékfeldolgozás illetve vetőmagtermesztés. Az ötéves tervben szerepel a szegedi Gabonakutató Nonprofit Kft. innovációját továbbvivő nem génmódosított, fémzárolt garantált minőséget képviselő vetőmagtermesztés támogatása, kihasználva a logisztika szempontjából a kiszombori határátkelő lehetőségeit is.

Hosszútávú cél az agrárágazatban a foglalkoztatottság, a kvalifikált munkavégzés növelése, a közlekedési, területi logisztikára és szellemi innovációra épülő gazdasági megújulás elérése, valamint a helyi vállalkozások fejlesztésének támogatása.

5.4.11. Klárafalva

A Makó és Szeged között félúton található Klárafalva a logisztika szempontjából remek elhelyezkedésű község. Gazdasági céljai középpontjában ennek az adottságnak az erősítése áll. A klárafalvai lakosok nagy részének szegedi és makói munkahelyeken biztosított a foglalkoztatása. Emellett a terv szerint a helyi ipari park ad jelentős munkalehetőséget.

5.4.12. Kövegy

Csongrád megye legkisebb lakosságszámú településének legfontosabb gazdasági célja a munkahelyteremtés, amelyhez elsősorban a közfoglalkoztatás nyújthat jelentős segítséget. A terv szerint ez három programot ölel fel:

- mezőgazdasági program,
- helyi sajátosságokra épülő program,
- belvízelvezetés program.

5.4.13. Kübekháza

A falu vezetésének célkitűzései a foglalkoztatási ráta javítása érdekében:

- pályázati források felhasználásával való munkahelyteremtés,
- a kihasználatlan önkormányzati ingatlanok átadásával, kiadásával helyi vállalkozások segítése munkahelyteremtése céljából,
- közmunkaprogram folytatása.

5.4.14. Magyarcsanak

A nemzetiségi település jelenleg Csongrád megye legszegényebb települése, így nem csoda, hogy a foglalkoztatás mértékének javítása kiemelt jelentőségű terve Magyarcsanak Községi Önkormányzatának. Célkitűzése továbbá, hogy a nők, a romák és az idősebb generáció is egyenlő lehetőségekkel indulhasson a munkaerőpiacon.

5.4.15. Maroslele

A munkahelyteremtést és ezáltal a rohamosan csökkenő lakosságszám megállítását célozza az önkormányzat tulajdonát képező 9,6 ha méretű szántó ipari területté való minősítési eljárása és majdani fejlesztése. A tervek szerint az M43-as autópálya mellett épülő létesítményben hűtőház, irodák, rakodó terület, szociális blokk és parkoló lenne található.

5.4.16. Mártély

Mártély közel 90 éve ismert üdülőhely, ezért az önkormányzat fejlesztési tervei között is elsősorban a turizmust támogató elképzelések vannak. Ez játszóterek, túraútvonalak és pihenőhelyek fejlesztését jelenti, mivel a jövőben is igyekeznek a Mártélyba látogató családoknak minél tartalmasabb kapcsolódást kínálni. A falu lakosságának életszínvonal emelkedését többek között új munkahelyek teremtésével kívánja segíti.

5.4.17. Nagyér

Nagyér gazdasági programja a helyi lakosság foglalkoztatását elősegítő mezőgazdasági termelés, az élelmiszer-feldolgozás, a fafeldolgozás és a falusi turizmus fenntartásának támogatásával kívánja biztosítani. A település vezetése továbbá a turisztikai attrakciók bővítését és színvonalának emelését kívánja segíteni pályázati támogatások igénybevételeivel.

5.4.18. Nagylak

A nagylaki gazdasági program legjelentősebb fejlesztési pontja a több, mint 110 éve épült, de 2009-ben bezárt kendergyár helyreállítása és termelésbe állítása. Az üzem fénykorában mintegy 500 főt foglalkoztatott, de jelenleg is lényegesen javítana a foglalkoztatási rátán. A kendergyár logisztikai szempontjából nagyon kedvező, hogy mellette fut az M43-as autópálya

5.4.19. Óföldreák

Óföldreák gazdasága szinte kizárólag a mezőgazdaságra épül, illetve mezőgazdasági alapanyag termelésre korlátozódik. Ez várhatóan a jövőben sem változik. A munkanélküliség csökkentésében a közeli városok ipari parkjainak fejlesztése nyújt segítséget, valamint az Európai Unió által nyújtott lehetséges támogatások.

5.4.20. Pitvaros

Az Önkormányzat a jövőben is közreműködik a településen élő magánszemélyek foglalkoztatási problémáinak megoldásában. Települési szinten a leghatékonyabban a közfoglalkoztatás rendszerével lehet jelentős mértékű foglalkoztatást megoldani. Az önkormányzat a lehetőségekhez mérten helyi munkavállalót alkalmaz az intézményeinél. Szükség szerint segíti a helyi munkaerő megfelelő képzését, átképzését és szakmai fejlődését, hogy a későbbiekben településen belül tudják megoldani a munkaerőigényt.

5.4.21. Székkutas

A község 2019-ig szóló gazdasági programjában meghatározásra került, hogy a célok elérése érdekében leginkább a célkitűzések egymásra épülő megvalósítására és a szükséges anyagi források megteremtésére kell koncentrálni.

A program kiköti, hogy a fejlesztéseket a település széles nyilvánosságának bevonásával kell végrehajtani. A kitűzött célok eléréséhez elengedhetetlen az együttműködés a helyi vállalkozásokkal, civil szervezetekkel, iskolákkal, egyházzal és magánszemélyekkel. Székkutas programjának összhangban kell lennie a megyei és a térségi elképzelésekkel.

Fő prioritás a munkahelyteremtés és annak egyik hatásaként a népesség-megtartó erő növelése. Az önkormányzat a munkahelyteremtés megalapozásában eddig is jelentős szerepet vállalt többek közt inkubátorház kialakításával. Reális célkitűzés újabb munkahelyek teremtése a helyi gyógynövény-feldolgozó üzem támogatásával, valamint a közmunka- és startprogramok eredményes folytatása.

5.4.22. Tiszasziget

Csakúgy, mint a környékbeli településeknek, Tiszaszigetnek is az egyik legjelentősebb problémája a népességcsökkenés. A község népességmegtartó képességének biztosítása ezért alapvető stratégiai cél. Az önkormányzat a település infrastruktúra fejlesztése mellett a munkanélküliség csökkentésére törekszik, amihez biztosítja a közmunka- és startprogram lehetőségeit, valamint bővíteni kívánja az állattenyésztést.

5.4.23. Újszentiván

Újszentiván Község Önkormányzatának Képviselő-testületének hosszútávú célja egy közművesített gazdasági-ipari terület kialakítása. A falu a jövőben is folytatja a helyi vállalkozások pályázatkészítő munkatárs segítségével való támogatását. További segítség a vállalkozások felé az önkormányzati

tulajdonban lévő kihasználatlan ingatlanok kiadása. Ennek feltétele a helyi munkaerő alkalmazása, ezáltal is csökkentve a lokális munkanélküliség mértékét.

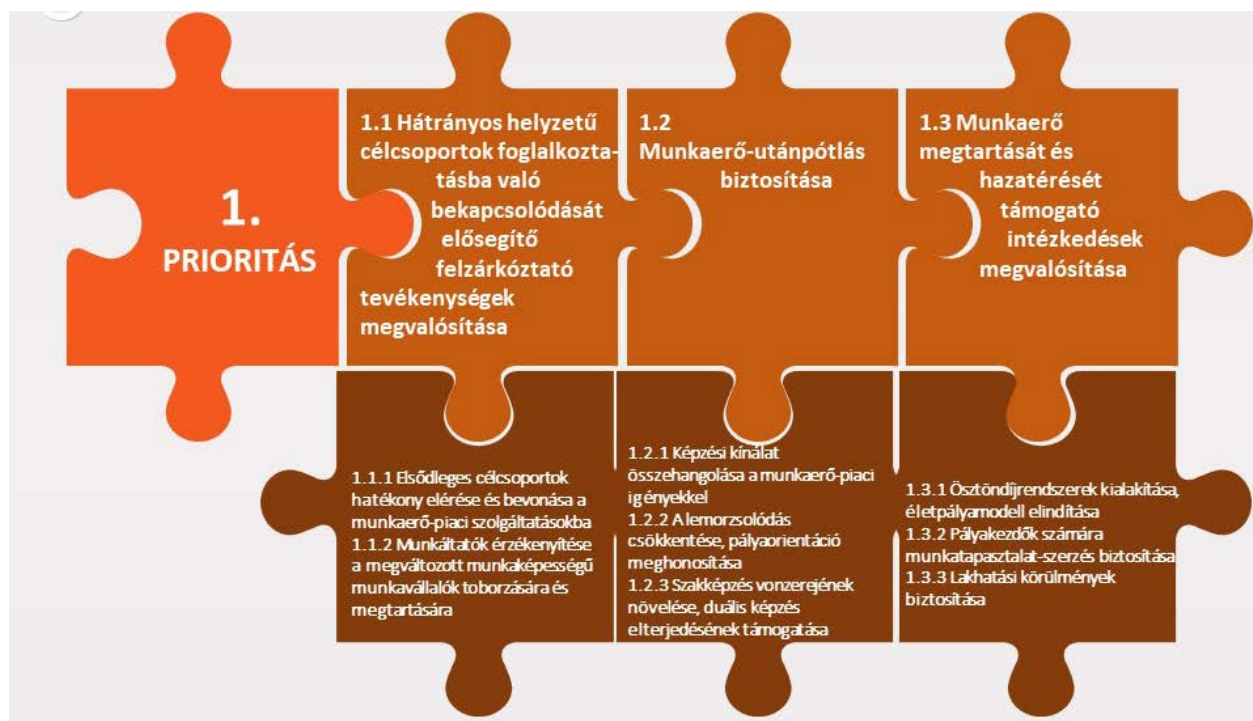
6. Prioritások és intézkedések

A Paktumterület társadalmi, gazdasági, képzési és munkaerő-piaci helyzetképe alapján a Makói Foglalkoztatási Paktum Foglalkoztatási Stratégiája alapvetően 3 prioritást határoz meg:

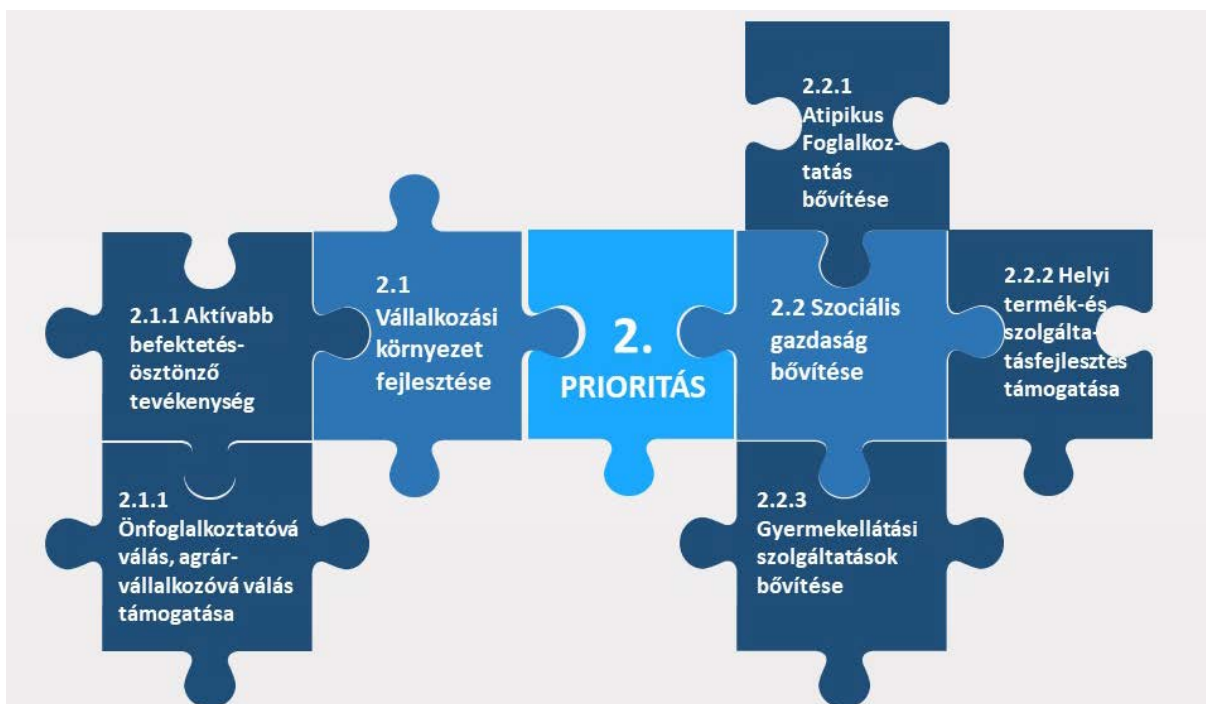

37. ábra A Paktum által megfogalmazott prioritások

Az egyes prioritások megvalósítását célként megfogalmazott intézkedések segítik:

38. ábra 1. prioritás és intézkedései

39. ábra 2. prioritás és intézkedései

40. ábra 3. prioritás és intézkedései

A Foglalkoztatási Stratégia prioritásai rövid- és középtávon valósítják meg a Jövőképből levezetett hosszútávon érvényesülő átfogó és specifikus célokat.

Az egyes prioritások részletes ismertetése az alábbi egységes szerkezetet követik:

- Indoklás: Az adott terület helyzetértékelése, a prioritás szükségességének leírása.
- Általános célok: A prioritást megvalósító általános célok megfogalmazása.
- Intézkedések: A prioritást megvalósító operatív programok leírása
- Az intézkedés általános célja; Az intézkedés rövid leírása, tartalma; Célcsoport; Output mutatók; Lehetőséges projektek

1. PRIORITÁS MUNKAERŐ-PIACI KÍNÁLAT FEJLESZTÉSE	2. PRIORITÁS FOGLALKOZTATÁSI LEHETŐSÉGEK BŐVÍTÉSE	3. PRIORITÁS PARTNERSÉG FEJLESZTÉSE A FOGLALKOZTATÁSÉRT
1.1 Hátrányos helyzetű célcsoportok foglalkoztatásba való bekapcsolódását elősegítő felzárkóztató tevékenységek megvalósítása 2.1 1.1.1 Elsődleges célcsoportok hatékony elérése és bevonása a munkaerő-piaci szolgáltatásokba 2.1.1 1.1.2 Munkáltatók érzékenyítése a megváltozott munkaképességű munkavállalók toborzására és megtartására 2.1.2 1.2 Munkaerő-utánpótlás biztosítása 2.2 1.2.1 Képzési kínálat összehangolása a munkaerő-piaci igényekkel 2.2.1 1.2.2 A lemorzsolódás csökkentése, pályaaorientáció meghonosítása 2.2.2 1.2.3 Szakképzés vonzerejének növelése, duális képzés elterjedésének támogatása 2.2.3 1.3 Munkaerő megtartását és hazatérését támogató intézkedések megvalósítása 1.3.1 Ösztöndíjrendszerek kialakítása, életpályamodell elindítása 1.3.2 Pályakezdők számára munkatapasztalat-szerzés biztosítása 1.3.3 Lakhatási körülmények biztosítása	Vállalkozási környezet fejlesztése Aktívabb befektetés-ösztönző tevékenység, a tevékenység összehangolása a megyei befektetés-ösztönző tevékenységgel 3.2 Önfoglalkoztatóvá válás, agrár-vállalkozóvá válás támogatása Szociális gazdaság bővítése Atipikus foglalkoztatás bővítése Helyi termék-és szolgáltatásfejlesztés támogatása Gyermekeellátási szolgáltatások bővítése	3.1 A helyi és megyei paktum működésének koordinációja Hálózatépítés, partnerségi kapacitásépítés, tudatosítás

41. ábra Prioritások és intézkedések

6.1. 1. Prioritás – munkaerő-piaci kínálat fejlesztése

A 2008. évi gazdasági világválság hatására munkahelyek ezrei szűntek meg. Bár hazánkban sikerült helyreállítani a foglalkoztatás válság előtti szintjét, és 2016. évben a foglalkoztatás tovább bővült, a munkaerő-piac számos új kihívással küzd: a munkaerőpiac demográfiai okokból folyamatosan szűkül, magas a munkavállalási célú migráció, és felerősödött a strukturális munkanélküliség. 2016-ban a foglalkoztatottak száma több mint 250 ezer fővel meghaladta a 2014. évit, ez a növekedés a munkaerő-tartalék könnyebben mobilizálható részét lényegében felszívta. A munkaerő-piaci tartalékot az alulfoglalkoztatottak, a munkanélküliek és a dolgozni szándékozó inaktívak munkát kereső, de rendelkezésre nem álló vagy rendelkezésre álló, de munkát nem kereső csoportjai alkotják.

A potenciális munkaerő-tartaléknak számítók közül – ideértve a közfoglalkoztatottakat is – a kedvezőbb ismérvekkel (szakképzettséggel való rendelkezés, korábbi munkatapasztalat, vonzáscentrum-közi lakóhely stb.) rendelkezők tudtak nagyobb eséllyel munkát találni az elsődleges munkaerőpiacon.

A munkaerőpiactól tartósabban távollévők számára azonban a visszatérés még akkor sem könnyű, ha elvileg piacképes végzettséggel rendelkeznek. A tudás ugyanis időközben elavulhat, a munkahelyi környezethez történő alkalmazkodás képessége romlik.

A tartalékon belül jelentős és növekvő arányban jelenlevő szakképzetlenek esetében létfontosságú az olyan képzés, amelynek elvégzése valóban

álláshoz is juttatja az azt befejezőket. Ennek egyik feltétele, hogy egy adott földrajzi terület képzési struktúrájának kialakításában a képzőhelyek mellett a potenciális munkáltatók is szerepet kapjanak.

Mindezek alapján a Foglalkoztatási Stratégia 1. prioritásának 3 intézkedése a következő:

- 1.1 A hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatásba való bekapcsolódását elősegítő felzárkóztató tevékenységek megvalósítása;
- 1.2 Munkaerő-utánpótlás biztosítása;
- 1.3 Munkaerő megtartását és hazatérését támogató intézkedések megvalósítása.

6.1.1. Hátrányos helyzetű célcsoportok foglalkoztatásba való bekapcsolódását elősegítő felzárkóztató tevékenységek megvalósítása

A piacgazdaságban a munkaerő minőségével szemben új követelmények jelentkeznek. A foglalkoztatottaknak életpályájuk során akár többször is foglalkozást, munkahelyet, szakmát, tevékenységi területet kell váltaniuk. Ez a folyamat az eddiginél jóval nagyobb arányban igényli a mobil, rugalmasan alkalmazkodó, valamint az önálló vállalkozásra és innovációra, jó munkahelyi együttműködésre képes munkaerőt. A minőségi követelmények előtérbe kerülésével leértékelődik a képzetlen munkaerő. Számos felmérés igazolja azt a tényt, hogy a magasabb iskolai végzettségűek között létszamarányukhoz képest jóval kevesebb a munkanélküli. A magasabb végzettség magasabb életszínvonalat prognosztizál. A tartósan munkanélküliek helyzetét tovább rontja, hogy társadalmilag,

szociálisan és kulturálisan elszigetelődnek; pszichológiai és egészségügyi problémákkal szembesülnek; fellép az eladósodás veszélye; mindenek okán gyakran válnak szenvedélybetegekké.

A közfoglalkoztatásban résztvevők esetén a problémát az jelenti, hogy sok esetben gyakran nem képesek vagy nem tudnak kilépni az elsődleges munkaerő-piacra. Megelégednek a közfoglalkoztatásban elérhető munkákkal és bérrel. Ennek oka egyrészt az alacsony iskolai végzettség, másrészt, ha végzettségük van is, az elavult, vagy nem rendelkeznek a munkaerő-piaci kilépéshez szükséges kompetenciákkal.

Elsődleges célcsoportok hatékony elérése és bevonása a munkaerő-piaci szolgáltatásokba

Intézkedés általános célja

Az intézkedés keretében a Paktumterület belső tartalékainak feltárása és bevonása a cél, melyet komplex munkaerő-piaci szolgáltatások: információnyújtás, tanácsadás követ. A hátrányos helyzetű célcsoport munkavállalási kompetenciáinak - többek között a munkavállalási motivációjuk, munkához való hozzáállásuk, helyes önképük - fejlesztése, mentális állapotuk fejlesztése nélkülözhetetlen a sikeres elhelyezkedésükhöz. Egyéni-és csoportos tanácsadások, pszichológiai tanácsadás és mentorálás segítik őket a munkaerő-piacra való be- illetve visszalépésre.

Intézkedés tartalma

Csongrád megyében 2017 első negyedében – az országos folyamatokhoz hasonlóan – fokozódott a népesség természetes fogyása. A Paktumhoz csatlakozott 24 településen is a lakónépesség folyamatos csökkenése figyelhető meg: 2010. évhez képest 2015. évben 3,69%-kal alacsonyabb volt a lakónépesség száma. A lakónépesség számának folyamatos csökkenése, illetve a negatív vándorlási egyenleg jelentős mértékben befolyásolja a Paktum területén lévő településeken elérhető humánerőforrás mennyiségét és minőségét.

A 2016-os iskolai végzettségre vonatkozó adatok ugyan pozitív változást mutatnak a lakosok képzettségi szintjére vonatkozóan a 2011-es népszámlálási adatokhoz viszonyítva, a Paktumterületen még mindig alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya.

A Paktumterületen 2012. év óta folyamatosan csökken a nyilvántartott álláskeresők száma. A nyilvántartott álláskeresők 40%-a azonban általános iskolai végzettségű, 86%-uk pedig fizikai foglalkozású álláskereső.

A pályakezdő álláskeresők száma is csökkent az elmúlt évekhez viszonyítva, azonban minden 3. pályakezdő álláskereső általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

Csongrád megyében 2017. első felében a munkáltatók által bejelentett új állások száma 15.129 darab volt, mely az 1 évvel korábbinál 589 állásbejelentéssel, 4%-kal lett kevesebb. Az új álláshelyek 32% (4.811) általános állásbejelentés, 68%-a (10.318) támogatott munkaerőigény. Az általános, nem támogatott munkaerőigény bejelentések száma 13%-kal haladta meg az egy évvel korábbi, a támogatottaké 10%-kal maradt el attól.

A támogatással igényelt munkaerőigények 90%-a közfoglalkoztatásra irányult a vizsgált időszakban.

Az új állásbejelentések 44%- a közigazgatásból (közfoglalkoztatás), 20%-a az ipari ágazatból (beleértve az építőipart is), 6%-a a kereskedelem, 5% az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, 4,5% az egészségügy területéről érkezett.

A közfoglalkoztatottak száma 2017. első felében a Paktumterületen csökkent az előző évhez viszonyítva. A legtöbb közfoglalkoztatott a Paktum területén a mezőgazdaságban, illetve a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatásban dolgozott 2017. január-július hónapokban.

Az inaktívak jellemzően nem regisztrált álláskereső, de az aktivitás erősítésével és támogatásokkal a program esetükben is hozzájárul a munkaerő-piaci beilleszkedéshez. (pl. rehabilitációs járadékban, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesülő vagy gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesülő személyek esetén). Számukról nincsen pontos adat, mely bevonásukat nehezíti.

Mindezen adatok ismeretében a Paktum legfontosabb célkitűzése:

- a hátrányos helyzetű célcsoporttagok felkészítése a munkavállalásra készség-és kompetenciafejlesztéssel
- a közfoglalkoztatottak kivezetése az elsődleges munkaerő-piacra képzések és kompetenciák fejlesztésével
- inaktívak felkutatása és bevonása
- információk nyújtása ezen célcsoportoknak a Paktum nyújtotta lehetőségekről

A tervezett intézkedések a projektben:

- álláskereső felkutatása, toborzása
- egyéni és csoportos tanácsadások megvalósítása
- álláskereső tanácsadások megvalósítása
- pszichológiai tanácsadás
- egyéni élethelyzetek felmérése, egyéni fejlesztési terv készítése, mentorálás, utánkövetés
- egyéb speciális szolgáltatások biztosítása

A projekt keretében 307 fő részvétele valósul meg munkaerő-piaci programokban.

Célcsoport

Az elhelyezkedéshez segítséget igénylő regisztrált álláskereső és inaktívak:

- Alacsony iskolai végzettségű személyek,
- 25 év alatti fiatalok vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső,
- 50 év felettiek,
- GYED-ről, GYES-ről visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek,
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők,
- Közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők,
- Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek,

- Megváltozott munkaképességű személyek,
- Roma nemzetiséghez tartozó személyek.

Output mutatók

- bevont munkanélküliek száma
- bevont inaktívak száma
- megvalósult tanácsadások száma
- munkaerő-piaci szolgáltatásokon részt vevők száma
- mentorálásba bevont személyek száma
- közfoglalkoztatásból elsődleges munkaerő-piacra kilépett személyek száma

Lehetséges projektek

- munkaerő-tartalék felmérése, munkavállalói adatbázis készítése
- kompetenciafejlesztő tréningek szervezése
- állásbörzék szervezése

Munkáltatók érzékenyítése a megváltozott munkaképességű munkavállalók toborzására és megtartására

Intézkedés általános célja

A fogyatékos és a megváltozott munkaképességű emberek csoportja nagyon sokrétű, eltérő képességekkel, adottságokkal rendelkezik. Nagyon heterogén társadalmi csoportról van szó, akik teljesen más igényekkel, készségekkel és képességekkel rendelkeznek.

Munkavállalásukkal emelhető lenne a foglalkoztatási szint és megvalósulhatna munkaerő-piaci (re)integrációjuk. A fogyatékos és az egészségkárosodás fennállása mellett számos készség, képesség ép marad, a fogyatékos és megváltozott munkaképességű emberek számtalan munkakör betöltésére és feladat ellátására alkalmasak lehetnek. Foglalkoztatásuk nem csak az egyén személyes életére van pozitív hatással, de a szociális ellátó rendszer kiadásait is csökkentheti.

Intézkedés tartalma

A KSH adatai szerint a nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők száma 2010. év óta folyamatosan csökken: míg 2010-ben 531 főt találtunk a Paktumterületen, addig 2015. évre számuk 98-ra csökkent. A nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskeresők aránya az összes nyilvántartott álláskereső számához viszonyítva 2015. évben 4,48% volt.

Számos kezdeményezést láthatunk a sérülékeny csoportok társadalmi integrációjának elősegítésére; például a Csongrád Megyei Kormányhivatal is csatlakozott a Kreatív Formák Alapítvány „Neked munka, nekem álom” elnevezésű kezdeményezéséhez, melynek célja, hogy lehetőséget adjon fogyatékos emberek és a munkáltatók kötetlen találkozására.

Több pályázat is segítette az elmúlt években a megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációját és foglalkoztatását, például a TÁMOP 1.1.1-12 kiemelt projekt, mely hangsúlyosan kezelte a

munkaadók szemléletformálását is. Csongrád megyében támogatott képzésen 183 fő vett részt, támogatott foglalkoztatásban 518 fő volt érintett, a támogatást követően 111 fő került tovább foglalkoztatásra, míg támogatás nélkül elhelyezkedett 77 fő. A projektet az EFOP-1.1.1-15 kiemelt projekt követte, melynek elsődleges célja a megváltozott munkaképességű személyek nyílt munkaerő-piaci integrációjának és foglalkoztatásának elősegítése és képzettségi szintjének növelése foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások nyújtásával és munkaerő-piaci aktív eszközök alkalmazásával. Továbbá a projekt célja a munkaadók szemléletének formálása a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása érdekében.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal 2016-ban közzétett „Prognózis 2016” kiadványa szerint: „A munkaadók általában a képzett munkaerőt hiányolják a munkaerőpiacon, azonban a prognózis eredményei azt mutatják, hogy a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása esetében inkább az egyszerű, betanított munkakörökben kerül sor foglalkoztatásukra, mivel a KSH adatai szerint a megváltozott munkaképességű munkavállalók között az átlagosnál alacsonyabb a szakképzettség szintje.”.

A megváltozott munkaképességű személyek számára is javasolt a foglalkoztathatóságukat javító képzések, programok kidolgozása és megvalósítása. Foglalkoztatásukhoz azonban a munkaadók részéről nyitottságra van szükség.

- emelni kell a befogadó munkahelyek számát
- szükséges a rugalmas foglalkoztatás elterjesztése
- szemléletváltás elősegítése a munkáltatók és a munkahelyi kollektíva körében
- fejleszteni kell a munkahelyek infrastruktúráját

Célcsoport

- Megváltozott munkaképességű személyek
- Munkaadók

Output mutatók

- szemléletformáló tréningek száma
- szemléletformáló tréningben résztvevők száma
- befogadó munkahelyek száma
- rugalmas foglalkoztatást alkalmazó munkaadók száma

Lehetséges projektek

- tájékoztatók tartása a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásával kapcsolatban munkaadók és munkavállalók számára
- szemléletformáló tréningek szervezése
- megváltozott munkaképességű személyek felmérése és adatbázis készítése
- jó gyakorlatok bemutatása

6.1.2. Munkaerő-utánpótlás biztosítása

Napjainkra a hazai vállalkozások vezetőinek többségében tudatosult a humántőke fejlesztésének versenyképesség-növelő szerepe. A vállalkozások tovább-fejlődésének egyik legfőbb korlátja a szakképzett munkaerő hiánya. Főként az ipari és mezőgazdasági vállalkozások vannak nehéz helyzetben munkaerő-keresés szempontjából. A probléma megoldásához elengedhetetlen, hogy ismeretcentrikus, az eddig additív módon építkező tananyag közlését fel kell váltania az új technológiai megoldásokat a mindennapok szintjén használó, döntően képességfejlesztő oktatási tartalomnak. A képességfejlesztés centrumába az általában távlatosan felhasználható, a rugalmas alkalmazkodást elősegítő képességeket kell állítani, a problémamegoldó és a kommunikációs képességet, a munkavégzés minőségével összefüggő mérési, értékelési, ellenőrzési képességeket, valamint az adott rendszer megújításához szükséges kreativitás fejlesztését. Elengedhetetlen a munkaadói oldal bevonása a szakképzési kínálat meghatározásába.

Mindezek alapján szükséges:

- a képzési kínálat összehangolása a munkaerő-piaci igényekkel
- erősíteni kell a felnőttképzést, meg kell teremteni az élethosszig tartó tanulás feltételeit
- fejleszteni kell a köznevelési intézményeket, csökkenteni kell a lemorzsolódást
- vonzóbbá kell tenni a szakképzést, támogatni kell a duális képzés elterjedését
- támogatni kell a személyre szabott pályaaorientációs tanácsadás meghonosítását

Képzési kínálat összehangolása a munkaerő-piaci igényekkel

Intézkedés általános célja

A vállalkozások és intézmények fejlődése, magas színvonalú működése érdekében elengedhetetlen a Paktumterület képzési, szakképzési kínálatának és a munkaerő-piaci igényeknek az összehangolása. A munkáltatói igényeknek megfelelő képzési szerkezet kialakítása a cél. Fontos a szakképzések közötti átjárhatóság, ezzel csökkentve a túl korai pályaválasztási kényszer és a rossz átjárhatóság miatt későbbi lemorzsolódást.

Intézkedés tartalma

A munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzési szerkezet kialakítása az alapfeltétele annak, hogy a vállalkozások és az intézmények tovább fejlődhessenek. Erre számos kezdeményezés született az elmúlt időszakban. A Csongrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság folyamatosan gyűjti az információkat a szakmaszerkezeti javaslatokhoz. 2017. szeptemberi ülésük kibővített ülés volt: a szakképző iskolák intézményeinek képviselői is részt vettek azon.

A munkaerő-piaci igények megismerése mellett fontos a munkaképes korú lakosság szakképzettségének fejlesztése, mely nem valósítható meg a célcsoport ösztönzése, bevonása, illetve a megfelelő képzést nyújtó felnőttképzési intézmények megléte nélkül.

A Csongrád Megyei Képzési és Fejlesztési Bizottság ajánlása alapján (a hivatkozott kormányrendeletben megjelölt) hiány-szakképesítések listája a 2017-2018. tanévben a következő:

Hiány-szakképesítések megnevezése a 317/2016. (X. 25.) Korm. rendelet „A 2017/2018. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2017/2018. tanévben a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről” kormányrendeletben

Állattartó szakmunkás	Kőműves
Elektronikai technikus	Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő
Épület- és szerkezetlakatos	Mechatronikai technikus
Gépgyártástechnológiai technikus	Mechatronikus-karbantartó
Gépi forgácsoló	Mezőgazdasági gépész
Gyakorló ápoló	Női szabó
Gyakorló csecsemő- és gyermekápoló	Pék
Hegesztő	Szociális gondozó és ápoló
Ipari gépész	Villanyszerelő
Kertész	Vízügyi szakmunkás

A Paktumterületen működő szakképzést nyújtó intézményekben fenti képzésekből a következők elérhetőek Makón:

- szociális gondozó és ápoló
- gyakorló ápoló
- mechatronikai technikus
- gépi forgácsoló
- kőműves
- hegesztő
- női szabó
- mezőgazdasági gépész
- kertész

A listákat megnézve láthatjuk, hogy bár van átfedés köztük, nem minden hiány-szakma képzése érhető el a Paktumterületen.

Célcsoport

- szakképző intézmények
- munkáltatók
- álláskereső

Output mutatók

- Munkaerő-piaci igényeknek megfelelő, engedélyezett új képzési programok száma
- Át-, illetve továbbképzésben részt vevő munkavállalók száma
- Megvalósult, újonnan fejlesztett, nem OKJ-s képzések száma

Lehetséges projektek

- munkáltatói fórumok a hiány-szakképesítések felmérésére
- képző intézmények közötti hálózatépítés
- szakképző oktatók képzése
- képzések engedélyezése

A lemorzsolódás csökkentése, pályorientáció meghonosítása

Intézkedés általános célja

A fejlett gazdasági rendszerekkel rendelkező országokhoz hasonlóan a jövőben a magyar iskolarendszeren belül megszerezhető kvalifikáció határozza meg a foglalkozási esély mértékét. Az oktatásban alapvető szemléleti fordulatot kell végrehajtani. Az ismeretcentrikus, az eddig additív módon építkező tananyag közlését fel kell váltania az új technológiai megoldásokat a mindennapok szintjén használó, döntően képességfejlesztő oktatási tartalomnak. Szükséges az iskolák, szakképző iskolák és szakképző intézmények felmérése és fejlesztése, hogy a megváltozott körülmények között is jól teljesítsenek. Fontos a szakképzések közötti átjárhatóság, ezzel csökkentve a túl korai pályaválasztási kényszer és a rossz átjárhatóság miatt későbbi lemorzsolódást. Ki kell használni a tudatosan tervezett térségi iskolarendszerű szakképzést támogató pályorientáció egyik pillérét képező, ez irányú kamarai forrásokat és szakmai koordinációt is tartalmazó tevékenység sokféleségét.

Intézkedés tartalma

A Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia az 1603/2014. Kormányhatározattal került kihirdetésre 2014. novemberében. A Stratégia a Tanács ajánlását követve 3 fő beavatkozási területet határoz meg, amelyet a jelzőrendszer pedagógiai támogató elemének logikája is követ az alábbi formában:

- **Prevenció (megelőzés):** olyan intézkedések sorolhatók a megelőzést szolgáló beavatkozások körébe, melyek célja, hogy még a probléma kialakulása előtt csökkentse a korai iskolaelhagyás kockázatát.
- **Intervenció (beavatkozás):** a beavatkozó intézkedések a jelzőrendszer jelzéseire adott reakciókkal és célzott – egyéni, csoportos vagy intézményi szintű – támogatásokkal próbálják elkerülni a lemorzsolódást.
- **Kompenzáció (helyreállítás):** a kompenzációs intézkedések célja, hogy az iskolarendszerbe visszavezetve, vagy alternatív tanulói útvonal biztosításával végzettséghez segítsék azokat a fiatalokat, akik az iskolarendszerű oktatást végzettség nélkül hagyták el - így segítve munkaerő-piaci, társadalmi integrációjukat.

A jelzőrendszer mellett fontos

- a fiatalok egyéni problémáinak feltérképezése,
- az iskolaelhagyó fiatalok megfelelő időben (még az iskolaelhagyás bekövetkezte előtt) történő elérése,

- a személyre-szabott szolgáltatások (például képzés, mentorálás, tanácsadás, pályorientáció, önismereti tréning) kialakítása,
- a tartós mentorálás elérhetősége,
- a helyi szereplők együttműködése

Fontos a korai iskolaelhagyás okainak felmérése. Ezek lehetnek:

- egyéni tényezők (családi háttér, szülők iskolai végzettsége, romló tanulmányi átlag stb.)
- intézményi tényezők (iskolai légkör, pedagógiai elvek stb. – általában kisebb a lemorzsolódás a kevésbé bürokratikus és hierarchikus iskolákban)
- rendszerszintű tényezők (pályorientációs szolgáltatások színvonala, megfelelő pénzügyi támogatás hiánya, pedagógiai szakemberek hiánya, társadalmi sztereotípiák stb.)
- Szükséges a Paktumterületen működő intézmények felmérése: melyek azok, melyek a korai iskolaelhagyással kiemelten érintettek, ezen intézmények fejlesztése szükséges.

A szakiskolai, szakközépiskolai tanulók lemorzsolódása csökkenthető, ha olyan pályát választanak, amely valóban megfelel az igényeiknek és adottságaiknak, ezért kiemelkedő a szerepe a személyre szabott pályaválasztási, pályorientációs tanácsadás meghonosításának.

A tanulókat és szülőket tájékoztatni kell a munkaerő-piaci lehetőségekről.

A célok eléréséhez szükséges, hogy tudatosan tervezett térségi pályorientáció valósuljon meg a paktumban résztvevő szervezetek együttműködésében (szülők, tanulók, vállalkozások, Kereskedelmi és Iparkamara, képzőintézmények, fenntartók stb.). Problémát jelent ugyanis, hogy a munkaerő-piacon jelenlévő munkavállalók, vagy potenciális munkavállalók a pályaválasztás és a munkára szocializálás időszakában nem sajátították el azokat az alapvető kompetenciákat és technikákat, amelyek a sikeres álláskeresés és a munkaerő-piaci alkalmazkodás feltételeit jelentik. A megelőző tapasztalatok hiánya miatt nem terjedt el az a humán szolgáltatási forma, amely életpálya- és karriertervezési folyamatában, valamint szükség esetén pályakorrekciójában támogatná az egyént. Az uniós szakpolitikában ezt a komplex támogató szolgáltatási formát a LLL (Lifelong Learning- élethosszig tartó tanulás) koncepcióhoz kapcsolódóan LLG (Lifelong Guidance- életutat támogató pályorientáció, tanácsadás) kifejezéssel jelölik.

A pályorientáció elsősorban a helyi munkaadók érdekeltségébe tartozó szakmákra és hiányszakmákra valósul meg, amelynek eszközei: gyárlátogatások, munkahelyek szervezett megtekintése, szakmák bemutatása, gyakornoki, ösztöndíj rendszerek indítása. Szükséges lenne a pályaválasztási és pályorientációs tevékenység eszközrendszerének és szakmai háttérének felmérése és fejlesztése.

Célcsoport

- általános iskolák 7-8. osztályos tanulói
- szakképzésben és egyéb középfokú-és felsőfokú intézményben tanuló diákok
- pedagógusok, egyéb kisegítő emberek
- a köznevelés, szakképzés és a felsőoktatás intézményei

Output mutatók

- A pályaválasztási, pályaorientációs tanácsadásban részesülők száma
- A továbbképzéseken résztvevő pedagógusok és egyéb segítő munkatársak száma
- Pályaismertető kiadványok, rendezvények száma
- Az iskolákban lebonyolított témával foglalkozó foglalkozások, szakkörök száma
- Lemorzsolódás csökkenése
- Az adott oktatási szintről továbbtanulók száma, aránya

Lehetséges projektek

- Célzott és a pályaorientációt végző partnerek összehangolt iskolai pályaorientációs tevékenysége
- Pályaorientációt támogató tanácsadói hálózat létrehozása, egyénre szabott felméréssel
- Pályakép kialakítása adott szakmák kapcsán
- A pályaorientációs tevékenységet végző pedagógusok és egyéb segítő munkatársak szakmai képzése továbbképzése, módszertani segítségnyújtás biztosítása
- Rendszeres tájékoztatók tartása az általános iskola végzős tanulói és szüleik számára a város munkaerő-piacáról, lehetőségeiről
- Helyi képzési és beiskolázási ismertető, szóróanyagok kidolgozása
- Céglátogatások szervezése

Szakképzés vonzerejének növelése, duális képzés elterjedésének támogatása

A hazánkban tapasztalható szakemberhiány a szakképző intézményeket is fontos kihívás elé állítja, hiszen nekik is meg kell felelni a vállalati foglalkoztatási igényeknek. Az elmúlt években a szakképzés rendszere komoly átalakuláson ment keresztül: kihirdetésre került a „Szakképzés a gazdaság szolgálatában” című koncepció, mely a szakképzés legfontosabb szerkezeti és tartalmi szabályozását érintő változásokat mutatja be. Az Országgyűlés 2015. májusában elfogadta a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény és az ezekkel össze-függő törvények módosítását. A változások 2016. szeptemberében léptek hatályba.

Intézkedés tartalma

Az elmúlt évek szakképzéssel kapcsolatos felmérései rávilágítottak a szakképzés hiányosságaira:

- a szakképzés nem a munkáltatói igényeknek megfelelő kompetenciákkal rendelkező szakképzetteket bocsát ki
- a szakképzési és felnőttképzési rendszer időben és térben nem képes követni a gazdasági igényeket
- folyamatosan csökken a szakképzés vonzereje

Mindezekből adódóan:

- növekszik az iskolarendszert szakképesítés nélkül elhagyók száma

- romlik a pályakezdők munkaerő-piaci esélye
- strukturális zavarok keletkeznek a munkaerő-piacon a nem megfelelő szintű és nem gyakorlatorientált képzésből kikerülők nagy számából eredően
- megfelelő szakképesítés hiányában növekszik a tartósan munkanélküliek száma

A szakképzés vonzerejének, presztízsének emelése szerepel mind az uniós, mind a hazai stratégiákban, azonban a fejlett nyugati országok példái azt mutatják, hogy a fiataloknak a szakképzett fizikai munka iránti érdeklődése tartósan csökken, egyre szűkebb társadalmi rétegek számára vonzó.

A megfelelő, képességeken, készségeken és motiváción alapuló pályaválasztás nagy mértékben javíthatna a szakképzésben tapasztalható lemorzsolódási problémákon. A pályaaorientáció elsősorban a helyi munkaadók érdekeltségébe tartozó szakmákra és hiányszakmákra valósul meg, amelynek eszközei: gyárlátogatások, munkahelyek szervezett megtekintése, szakmák bemutatása, gyakornoki, ösztöndíj rendszerek indítása.

A képzési rendszer sajnos hiányos a Paktumterületen: nincsen felsőoktatási intézmény, a középfokú képzési rendszer pedig csak Makón nyújt elérhető képzéseket. A duális képzés szerepe növekszik azonban a Paktumterületen.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) évente megismételt kérdőíves felmérésben 2009 és 2017 között országosan közel 20.000 olyan fiatal pályáját követte, akik szakiskolában vagy szakközépiskolában szereztek szakmát. A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a szakképzett pályakezdők elhelyezkedési esélyeit leginkább az javítja, ha olyan szakmát tanultak, amely megfelel érdeklődési körüknek, és amivel később is szívesen foglalkoznának. A megfelelő szakmát tanultak 48 százaléka, míg a nem megfelelő szakmát végzetteknek csak 33 százaléka dolgozott a kérdéses időpontjában. Azaz nagyobb arányban sikerült elhelyezkedniük azoknak, akik érdeklődésüknek és tehetségüknek megfelelőbb szakmát szereztek. A gyakorlati képzést külső cégnél elvégzők - a cégekkel tanulószerveződést kötők - is könnyebben tudnak elhelyezkedni. Azok közül, akik csak az iskolai tanműhelyben végezték gyakorlati képzésüket, 41 százalék talált munkát 9 hónap alatt, ez az arány a külső céghez járók körében 46 százalék, a mindkét helyre járók között pedig 49 százalék. A jó szakiskolai tanulmányi eredménnyel rendelkezők is jobb esélyekkel indulnak álláskereséskor: a munkába álltak tanulmányi eredményének átlaga 3,68, a többieké pedig csak 3,60 volt.²⁹

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer adatai szerint a Paktumterületen a következő településeken találhatóak gyakorlati képzésre jogosult szervezetek:

Makó	Csanádpalota	Mártély
Ferencszállás	Kiszombor	Székkutas
Deszk	Ambrózfalva	Algyő
Kübekháza	Apátfalva	Maroslele
Újszentiván	Földeák	Pitvaros

²⁹ Forrás: <http://www.dualis.hu/hirek/ettol-fugg-hogy-szakmaval-lesz-e-munkaja>

Klárafalva, Csanádalberti, Királyhegyes, Kövegy, Nagyér, Nagylak és Óföldségek településeken nincsenek gyakorlati képzésre jogosult szervezetek.

A Paktumterületen működő gyakorlati képzésre jogosult összesen 89 különböző szakmában nyújtanak gyakorlati képzési lehetőséget. A legtöbb képzőhely kereskedő, szakács, eladó, pincér, cukrász, élelmiszer-és vegyi áru eladó, gépi forgácsoló, hegesztő, autószerelő és logisztikai ügyintéző kínál gyakorlati képzési lehetőséget.

A Makói székhelyű Givaudan Hungary Kft. részt vesz a Szegedi tudományegyetem Alumni Mentorprogramjában, és csatlakozott a Mérnöki Kar duális képzéséhez is. A Neumann János Egyetem mérnök-informatikus alapszakra jelentkezőket is várják gyakorlatra.

Célcsoport

- általános iskolák 7-8. osztályos tanulói
- szakképzésben és egyéb középfokú-és felsőfokú intézményben tanuló diákok
- felnőttképzésben résztvevők
- a köznevelés, szakképzés és a felsőoktatás intézményei

Output mutatók

- A pályaválasztási, pályaaorientációs tanácsadásban részesülők száma
- Pályaismertető kiadványok, rendezvények száma
- Az iskolákban lebonyolított témával foglalkozó foglalkozások, szakkörök száma
- Megvalósult gyárlátogatások száma
- Létrejött tanulmányi szerződések száma
- Duális képzésbe bevont vállalkozások száma
- Duális képzés népszerűsítése érdekében lebonyolított rendezvények és kiadványok száma

Lehetséges projektek

- duális képzésben oktatók képzése
- képző intézmények közötti kommunikáció, képzések összehangolása
- szakmai versenyek, szakmai tehetségprogramok lebonyolítása
- szakmai népszerűsítő programok lebonyolítása

6.1.3. Munkaerő megtartását és hazatérését támogató intézkedések megvalósítása

A Paktumterületen népessége évek óta csökken. Ennek oka részben a demográfiai folyamatokban, részben a negatív vándorlási egyenlegben keresendő. A szakképzett munkaerő más nagyvárosokban, a fővárosban, vagy külföldön keres munkalehetőséget, a magasabb bér és jobb munkakörülmények

reményében. 2017. I. negyedévében a megyében a havi bruttó átlagkereset az országost meghaladó mértékben emelkedett, de nominálisan továbbra is jelentősen az alatt maradt.

Ahhoz, hogy a képzett fiatalok helyben maradjanak, illetve hazatérjenek, komplex intézkedésekre van szükség. Egyrészt jobb munkakörülményeket és megfelelő béreket kell biztosítani számukra, másrészt ösztöndíjakkal, munkatapasztalat szerzéssel, lakhatási körülmények biztosításával lehet őket motiválni a Paktumterületen történő munkavállalásra.

Ösztöndíjrendszerek kialakítása, életpályamodell elindítása

Intézkedés általános célja

A hazánkban tapasztalható szakemberhiány arra sarkallja a vállalatokat és intézményeket, hogy a jövőbeni munkaerőt már a képzés ideje alatt ösztönözze a helyben maradásra. Ennek egyik eszköze lehet az életpályamodell, mely alapvetően kiszámítható, teljesítményelvű karrierrendszert jelent, és magában foglalja a munkába állástól a pályafutás lezárásáig tartó életút valamennyi elemét. Az életpályamodell fogalmával rendszerint a közigazgatásban, közszférában találkozhatunk, mint például tanárok, rendőrök, tűzoltók, közigazgatásban dolgozók, katonák, adóhatósági dolgozók esetében, de nem ritka a nagyobb cégeknél sem. Gyakori, hogy az intézmények és vállalkozások ösztöndíjjal próbálják helyben maradásra, helyben való elhelyezkedésre ösztönözni a diákokat.

Intézkedés tartalma

A humánerőforrások hiányával küzdő települések szakemberhiányának csökkentése érdekében, illetve a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatását segítő ösztöndíjak kerültek kialakításra a Paktumtelepüléseken. Ezek közül kiemelendő Makó Város Önkormányzata „Makó számít rád” nevű tanulmányi ösztöndíja, melyet az Önkormányzat alapított azzal a céllal, hogy a szakgimnáziumban szakma és érettségi megszerzése érdekében, valamint a felsőoktatásban mesterképzés nappali tagozatán tanulmányokat folytató makói fiatalok számára a Makóhoz történő kötődést erősítse, a tanulmányok ideje alatt felmerülő költségeket enyhítse és a makói hiányszakmákban az utánpótlást biztosítsa.

A tanulmányi ösztöndíjban az évente kiírt pályázati felhívásban meghatározott létszámú pályázó részesülhet. Az ösztöndíj összege havi 30.000 Ft. Az ösztöndíj keretében „A”, „B”, „C” típusú pályázat kerül kiírásra. Az „A” típusú ösztöndíjpályázat a felsőoktatási intézmény mesterképzésén, vagy osztatlan képzés nappali tagozatán tanulmányt folytató hallgatók számára kiírt pályázat. A „B” típusú ösztöndíjpályázat szakgimnázium nappali tagozatán tanulmányt folytató tanulói jogviszonnyal rendelkező utolsó éves diákok számára kiírt pályázat. A „C” típusú ösztöndíjpályázat a képesítése megszerzésének utolsó évében szakközépiskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók számára kiírt pályázat.

Az ösztöndíj elnyerése érdekében a pályázatot Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének Emberi Erőforrások Bizottsága írja ki minden év április 30. napjáig. A beérkezett pályázatokat a Bizottság az igazolt tanulmányi eredmény átlaga szerinti csökkenő sorrendbe állítja. A pályázatok elbírálás az így kialakult sorrend alapján az aktuális évben támogatott keretszámok figyelembe vételével történik.

Makó Város Önkormányzatának rendelete kiterjed a makói lakhellyel rendelkező a pályázati felhívásban meghatározott hiányszakmában:

- első diploma megszerzése érdekében mesterképzésbe, vagy osztatlan képzés nappali tagozatán tanulmányokat folytató tanulóra, aki vállalj, hogy a végzettsége megszerzése után Makó városában 12 hónapig szakmájának megfelelően helyezkedik el, vagy
- szakgimnáziumban szakképesítés és érettségi bizonyítvány megszerzése érdekében nappali tagozaton tanulmányokat folytató utolsó éves tanulóra, aki vállalj, hogy a végzettsége megszerzése után Makó városban 12 hónapig szakmájának megfelelően helyezkedik el, vagy
- szakközépiskolában szakképesítés megszerzése érdekében nappali tagozaton tanulmányokat folytató tanuló a képesítése megszerzésének utolsó évében, aki vállalja, hogy szakmájának valamelyikében 12 hónapig elhelyezkedik Makó városában.

A Paktumterület több települése tagja a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj rendszernek, melynek célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása.

A program keretében olyan szociálisan hátrányos helyzetű felsőoktatásban résztvevő hallgatóknak folyósítható az ösztöndíj, akik a települési önkormányzat illetékességi területén lakóhellyel rendelkeznek, felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali tagozatos) képzésben vesznek részt.

A többszintű támogatási rendszer pénzügyi fedezetéül három forrás szolgál: a települési önkormányzati, a megyei önkormányzati, valamint – az Emberi Erőforrások Minisztériuma finanszírozásával – a felsőoktatási intézményi költségvetésben megjelenő elkülönített forrás.

2016. szeptember 1-én lépett hatályba a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjról szóló 252/2016. (VIII.24.) Kormányrendelet. A Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj az első, - az adott tanévre vonatkozó kormányrendeletben meghatározott hiány-szakképesítések körébe tartozó - szakképesítésre felkészítő, államilag támogatott nappali, iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók részére, tanulmányi eredményük alapján nyújtható.

A szakiskolai vagy szakközépiskolai tanulmányokat folytató tanuló ösztöndíjra attól a tanévtől kezdődően válik jogosulttá, amelyben az általa szakképzési évfolyamon tanult szakképesítés hiány-szakképesítésként kerül meghatározásra.

A szakgimnáziumi tanulmányokat folytató tanuló

- érettségi végzettséghez kötött, a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó, hiány-szakképesítésnek minősülő szakképesítés szakmai vizsgájára felkészítő tizenharmadik évfolyamon, vagy
- érettségi végzettséghez kötött, a szakmai érettségi vizsga ágazatához nem tartozó – a tizenharmadik vagy tizennegyedik évfolyam valamelyikére vonatkozóan hiány-szakképesítésnek minősülő – szakképesítés szakmai vizsgájára felkészítő tizennegyedik évfolyamon jogosult ösztöndíjra.

A tanuló az ösztöndíjra a tanulmányait lezáró szakmai vizsga vagy komplex szakmai vizsga utolsó vizsgarészének letételére meghatározott időszak végéig jogosult, amely időtartamot nem hosszabbítja meg a javító- vagy pótló vizsga időpontja.

Az ösztöndíj megilleti azon tanulót is, aki az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyen elért eredménye alapján az órák látogatása alól felmentést kapott.

Az ösztöndíj mértékét félévente kell megállapítani a tanév első félévében – a 3. § (4) bekezdésében, valamint a (2), (3) és (6) bekezdésben foglalt kivétellel – az előző tanévet lezáró év végi bizonyítványban, a tanév második félévében a félévi értesítőben szereplő tantárgyak osztályzatainak számtani átlagaként meghatározott tanulmányi átlageredmény alapján.

A Paktumterületen további ösztöndíjak kiírása a helyi gazdaság által hasznosítható eredmények elérését ösztönöznék.

Célcsoport

- általános iskolák 7-8. osztályos tanulói
- szakképzésben és egyéb közép fokú-és felső fokú intézményben tanuló diákok
- felnőttképzésben résztvevők
- a köznevelés, szakképzés és a felsőoktatás intézményei

Output mutatók

- Ösztöndíjban részesülő diákok szám
- Kiírt új ösztöndíj felhívások
- Létrejött tanulmányi szerződések száma

Lehetséges projektek

- „Makó számít Rád!” ösztöndíj kiterjesztése a Paktumterületre
- Vállalatok bevonása az ösztöndíjrendszerekbe
- Szakmai versenyek, szakmai tehetség programok kialakítása
- Életpályamodellek kidolgozása a vállalkozói szektorban is

Pályakezdők számára munkatapasztalat-szerzés biztosítása

Intézkedés általános célja

A pályakezdő munkavállalók esélyeit növeli, ha lehetőséget kapnak munkatapasztalat megszerzésére, akár már a képzés ideje alatt. Így megismerhetik saját képességeiket, megbizonyosodhatnak arról, hogy képesek valós munkafeltételek között munkavégzésre, másrészt növeli elhelyezkedési esélyeiket, ha munkatapasztalattal rendelkeznek.

Intézkedés tartalma

Az intézkedés keretében munkatapasztalat-szerzés támogatása valósul meg, melynek eszköze a bérköltség, és az azt terhelő szociális hozzájárulási adó támogatása. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését segíthetik gyakornoki programok is, melyek munkatapasztalat bővítést szolgáltatnak. A duális képzés elterjedésével szintén biztosítható a szükséges gyakorlat megszerzése, ehhez szükséges a duális képzésben résztvevő vállalkozások támogatása.

A pályakezdő fiatalok gyakornoki programokba való bevonása, illetve a duális képzésbe bevonás nemcsak a diákokat segíti, hanem a vállalkozások, intézmények is profitálhatnak belőle. Sok fiatal időszakos jelleggel foglalkoztatnak, rugalmas beosztásban, de számos vállalkozás van, aki az utánpótlás biztosítását látják el ilyen formában. A kiváló munkaerő megtartása, a tehetséges fiatalok saját cégen belüli kinevelése a kisvállalkozások számára különös jelentőséggel bír, hiszen sokszor ez az egyetlen lehetőségük arra, hogy a multinacionális cégek által kínált feltételekkel versenyre kelhessenek.

A GINOP-5.2.4-16 Gyakornoki program pályakezdők támogatására projekt keretében

- a H.O.W. PROJECT Gyártó és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság (Makó) 1 fő gyakornoki állás (CNC gépkezelő) betöltésére nyert el 2,7 millió forintot
- Szabó Jenő Antalné egyéni vállalkozó (Makó) 1 fő szakács gyakornok 9 havi foglalkoztatására nyert 3,1 millió forint támogatást
- a Termáltechnika Kft. (Földeák) 1 fő gyakornok 9 havi foglalkoztatására (hegesztő) nyert el 2,2 millió forint támogatást
- Forrai Tibor (Székkutas) Egyéni vállalkozó 3,5 millió forint támogatást nyert 1 fő gyakornok (pincér) foglalkoztatására
- az A-MEZŐGÉP Korlátolt Felelősségű Társaság (Algyő) 3,4 millió forintos támogatást nyert a fő gyakornok (építőipari művezető) foglalkoztatására
- az ENERGIA Kazánjavító Korlátolt Felelősségű Társaság (Algyő) 3,2 millió forint támogatást nyert hegesztő gyakornoki állás betöltésére
- a HÓD PLAST Műanyagipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (Algyő) 3,7 millió forintos támogatást nyert egyéb számviteli ügyintéző gyakornoki állás betöltésére
- a Pegazus 2011 Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság (Deszk) 3,2 millió forintot nyert 9+4,5 hónapnyi gyakornoki állás (pénzügyi és számviteli, bérügyintéző) betöltésére

Szakképző évfolyamon a tanuló gyakorlati képzése a gazdálkodó szervezetnél a tanuló és a gazdálkodó szervezet között gyakorlati képzés céljából megkötött írásbeli tanulószerveződés alapján folyik. A tanulószerveződéses gyakorlati képzőhelyek nyilvántartását a tanuló gyakorlati képzését vállaló kérelmező telephelye szerinti területileg illetékes gazdasági kamara vezeti.

A nyilvántartásba kérelmére az a gyakorlati képzést szervező gazdálkodó szervezet vagy egyéb olyan szerv, szervezet vehető fel, amely rendelkezik a szakképzési törvényben, továbbá a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről szóló kormányrendeletben a gyakorlati képzés folytatására meghatározott személyi és tárgyi feltételekkel és vállalja, hogy kötelezően alkalmazza az adott szakképesítésre kiadott szakképzési kerettantervet.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer adatai szerint a Paktumterületen a következő településeken találhatóak gyakorlati képzésre jogosult szervezetek:

Makó	Csanádpalota	Mártély
Ferencszállás	Kiszombor	Székkutas
Deszk	Ambrózfalva	Algyő
Kübekháza	Apátfalva	Maroslele
Újszentiván	Földeák	Pitvaros
Tiszasziget	Magyarcsanak	

43. táblázat Gyakorlati képzőhelyek a Paktumterületen

Forrás: Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Internet alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer; saját szerkesztés

A gyakorlati képzésre jogosult szervezetek összesen 89 különböző szakmában nyújtanak gyakorlati képzési lehetőséget. A legtöbb képzőhely kereskedő, szakács, eladó, pincér, cukrász, élelmiszer-és vegyi áru eladó, gépi forgácsoló, hegesztő, autószerelő és logisztikai ügyintéző kínál gyakorlati képzési lehetőséget.

Célcsoport

- szakképzésben és egyéb középfokú-és felsőfokú intézményben tanuló diákok
- pályakezdő fiatalok
- vállalkozások, intézmények

Output mutatók

- Gyakornoki programba bevont diákok száma
- Munkatapasztalat szerzési támogatásban részesülők száma
- Duális képzésbe bevont diákok száma
- Gyakorlati képzőhelyek száma
- Gyakornoki programba bevont vállalkozások száma
- Létrejött tanulmányi szerződések száma

Lehetséges projektek

- Gyakorlati képzőhelyek bővítése
- további pályázati lehetőségek megvalósítása a gyakornoki programok megvalósítására, munkatapasztalat szerzési támogatás biztosítására
- Gyakornoki programba bevont intézmények és vállalatok számának növelése

Lakhatási körülmények biztosítása, mobilitás támogatása

Intézkedés általános célja

A szakképzett munkaerő helyben tartásának egyik eszköze lehet a megfelelő lakhatási körülmények biztosítása. Amennyiben a szakképzett munkavállaló nem a munkavégzés helyszínén él, biztosítani kell a munkába járását utazási támogatások formájában.

Intézkedés tartalma

A szakképzett munkaerő helyben tartása elengedhetetlen a foglalkoztatási ráta növeléséhez. Számos vállalkozás, foglalkoztató az ingázó dolgozók számára bérlet támogatást, lakhatási támogatást nyújt. Az önkormányzatok letelepedési támogatással, lakhatási támogatással próbálnak enyhíteni a szakképzett munkaerő hiányán. Az egyik program, mely a képzett fiatalok helyben tartásának, illetve hazacsábításának eszköze, a Fecskeház Program.

A Fecskeház Program lényege, hogy a fiatal házaspárok külön erre a célra épített bérházakban bérelhetnek lakást, majd egy előtakarékosági szerződést vállalva tovább léphetnének egy saját vagy nagyobb otthonba. A fecskeház önmagában nem új keletű dolog. Több európai uniós államban alkalmazzák már, köztük olyan projektekben is, amelyek célja az elvándorolt, tehetséges fiatalok visszatérésének ösztönzése. Magyarországon számos nagyváros, több község is igyekszik ezzel a módszerrel lehetőséget biztosítani a fiataloknak az otthonteremtésre.

A Paktumterületen több település is részt vesz a programban, illetve uniós projektekből kívánják például felmérni azokat a házakat, melyek bekerülhetnének a programba.

A demográfiai változások miatt számos önkormányzat programokat indított a családok helyben tartására, valamint az újonnan érkező családok segítésére.

Maroslelén például az „Otthon Maroslelén” Program keretében számos intézkedést hoztak Maroslele jövőjének érdekében, hogy elősegítsék az itt élők, illetve a letelepedni vágyók támogatási lehetőségeit. (Babaszámla, óvodáztatási és iskoláztatási utalvány, ingyenes építési telek biztosítása, nagycsaládosoknak kedvező bérletes feltételek)

Algyő Nagyközség Önkormányzata 2015. október 1-től hatályos rendelete szerint támogatást nyújt első lakásingatlan építése, első lakásingatlan vásárlása, építési telek vásárlása, lakásingatlan bővítése és felújítása céljából.

Makó Város Önkormányzata önkormányzati tulajdonú, közművesített telkek hasznosítására írt ki pályázatot a városban történő hosszútávú letelepedés elősegítése érdekében.

Tiszaszigeten is ingyen telkeket ajánlottak fel, és ezen felül átvállalták a ház tervezői költségeit, a kivitelezési munka koordinálását, illetve segítenek a jogi kérdések tisztázásában is. Céljuk a település lélekszámának növelése, valamint a helyi oktatási intézményekben a gyermekek számának emelése.

A munkaerő mobilitásának biztosításához szükséges a megfelelő közösségi közlekedés biztosítása, a hálózat kiterjedtségének szélesítése. Ennek egyik eszköze lehet, ha az önkormányzatok, ipari parkok tárgyalásokat folytatnak a közösségi közlekedést szervező intézményekkel, hogy az úgy tervezze útvonalát és menetrendjét, hogy az illeszkedjen a munkavállalók munkába járási szokásaihoz. A

környezetkímélő közösségi közlekedés fejlesztése érdekében támogatandóak a kerékpáros útvonalak fejlesztési törekvései is. A közterületek akadálymentesítése segíti a mozgássérült munkavállalók munkába jutását.

Célcsoport

- Paktumterületen élő szakképzett munkavállalók
- Paktumterületen élő álláskereső
- Paktumterületen letelepedni szándékozó munkavállalók
- A települések között ingázók

Output mutatók

- Közlekedési szolgáltatások száma
- Fecskeház programokba bevont lakások száma
- Letelepedési támogatásban részesültek száma
- Munkavállalóknak juttatott utazási költségtérítések, bérletek száma

Lehetséges projektek

- Községi közlekedési hálózat fejlesztése
- Közterületek akadálymentesítése
- Fecskeház programokba bevonható ingatlanok felmérése, felújítása, programba vonása
- Átfogó mobilitási térkép készítése

6.2. 2. Prioritás - Foglalkoztatási lehetőségek bővítése

A Paktumterületen a vállalkozások és intézmények jelentős része munkaerőhiánnyal küzd, ugyanakkor a gazdaságilag aktív népesség nagy csoportja nem, vagy csak a közfoglalkoztatásban tud elhelyezkedni. Ennek oka, hogy a szabad munkaerő-állomány nehezen foglalkoztatható, elsősorban képzettségük hiánya, nem megfelelő kompetenciáik miatt. Az 1. prioritásban megfogalmazott intézkedések a szabad munkaerő-állomány foglalkoztatásba való bekapcsolódásához járulnak hozzá a hátrányos helyzetű csoportok képzésének, kompetenciafejlesztésének, munkaerő-piaci programokban való részvételének támogatásával. A képzési kínálat összehangolása a munkaerő-piaci igényekkel szintén segíti a Paktumterületen élők elhelyezkedését. A szakképzett munkaerő megtartására, a pályakezdekők segítésére szintén az 1. prioritásban megfogalmazott intézkedések járulnak hozzá.

A 2. prioritás intézkedései a foglalkoztatási lehetőségek bővítésére irányulnak. Ahhoz, hogy a képzett munkaerő a térségben vállaljon munkát, fejleszteni szükséges a vállalkozási környezetet, támogatni kell a Paktumterületre érkező befektetéseket, új vállalkozások letelepedését, alakulását. A szociális gazdaság bővítésével szintén elősegíthető a hátrányos helyzetű célcsoport elhelyezkedése, többek között az atipikus foglalkoztatási formák elterjedésének támogatásával, a helyi termék-és szolgáltatásfejlesztés támogatásával, valamint a gyermekellátási szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztésével.

6.2.1. Vállalkozási környezet fejlesztése

A Paktum célja a fenntartható munkahelyek létrehozása, valamint a meglévő vállalkozások fenntartása a Paktumterületen. A célzott helyi gazdaságfejlesztés segíti a vállalkozások eredményesebb működését, ezáltal hozzájárulva a foglalkoztatási szint növeléséhez.

Az új munkahelyek létrehozására aktívabb befektetés-ösztönző tevékenységre, az önfoglalkoztatóvá válás támogatására, új vállalkozások indítására és letelepedésére van szükség. Támogatni kell az atipikus foglalkoztatás bővítését, a gyermekellátási szolgáltatások mennyiségi és minőségi pozitív irányú változását. Mindezen folyamatokat erősíti a folyamatok társadalmasítása.

Aktívabb befektetés-ösztönző tevékenység, a tevékenység összehangolása a megyei befektetés-ösztönző tevékenységgel

Intézkedés általános célja

Az intézkedés keretében olyan beruházás-ösztönzési tevékenységek valósulnak meg, melyek a munkahelyteremtő beruházásokra irányulnak. Az intézkedés a megyei befektetés-ösztönzési tevékenységgel összhangban kerül megvalósításra, hiszen ezáltal biztosítható az összehangolt partnerségi szolgáltatás-nyújtás, valamint a megye tőkevonzó képességének javítása

Intézkedés tartalma

A befektetés ösztönző tevékenység kiemelt szerepet kapott mind a Csongrád Megyei Területfejlesztési Stratégiában, mind a települések gazdasági stratégiáiban – összhangban a TOP célkitűzésekkel. Makó Város Önkormányzata Ipari Parkját bővíti, javítja az infrastruktúráját, a befektetők térségbe vonzása érdekében, azonban az egyes települések befektetés ösztönző tevékenységei csak összehangoltan lehetnek eredményesek. A Csongrád Megyei Foglalkoztatási Stratégia 2.1. pontja kiemeli, hogy mely az az 5 azonosított probléma, melyre megoldást kell találni a térségben:

- Infrastruktúra probléma: befektetést támogató infrastruktúrák hiánya és kapcsolódó szabályozás problémái
- Emberi erőforrás és üzleti kultúra probléma: kompetenciák, végzettség, fluktuáció, képzés, minőség tudat, menedzsment problémái
- Együttműködés problémái: közösségi szervezetek (önkormányzat, kamara, egyetem, intézmények) és piaci szereplők között
- Helyi szolgáltató és szabályozó környezet problémái (adók, engedélyek, támogatáspolitikai, önkormányzati, állami intézmények szolgáltatásai)
- Helyi befektetés ösztönző szervezet és kommunikáció hiánya

A paktumok összehangolt tevékenységével elkerülhetőek, illetve megoldhatóak az együttműködési problémák. Jelen stratégia 3. prioritásainak intézkedései is az összehangoltságot kívánja erősíteni. Az emberi erőforrás problémák kezelésére szóló intézkedések az 1. prioritás intézkedéseivel orvosolhatóak. A helyi befektetés ösztönző kommunikáció leküzdésére a Befektetés-ösztönző kiadvány szolgál.

Az új vállalkozások létrehozásának ösztönzésére szolgáló vállalkozási tanácsadás célja a vállalkozói kultúra fejlesztése, a szakmai ismeretek bővítése, jogi-és pénzügyi tanácsadás, valamint segítségnyújtás a hivatali ügyek intézésében. Mindezek hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez. A vállalkozási ismeretek beépíthető a szakképzési intézmények tantervébe is.

Célcsoport

- hazai és külföldi befektetők
- a Paktumterületen letelepedni szándékozó és jelenleg működő vállalkozások
- a Paktumterületen letelepedni szándékozó munkavállalók

Output mutatók

- újonnan létrejövő munkahelyek száma
- megvalósult befektetési-ösztönző kiadvány
- létrehozott ipari parkok és inkubátorházak száma

Lehetséges projektek

- ipari parkok bővítése, fejlesztése
- inkubátorházak létrehozása
- befektetői adatbázis készítése
- közös marketing stratégia elkészítése

Önfoglalkoztatóvá válás, agrár-vállalkozóvá válás támogatása

Intézkedés általános célja

Az intézkedés keretében olyan szolgáltatások bevezetésére kerül sor, melyek segítik az álláskeresőket önfoglalkoztatóvá válását, valamint a kis-és középvállalkozások fejlesztését, a vállalkozói kultúra fejlesztését, a vállalkozási tevékenység támogatását.

Intézkedés tartalma

A vállalkozások fejlődését az állam többfajta eszközzel igyekszik támogatni. A szabályozási jellegű beavatkozások az általános gazdálkodási környezet formálásán keresztül mindenre hatnak. Ide tartozik:

- **DEREGULÁCIÓ:** a felesleges, értelmét veszített, elavult állami szabályozások, eljárások hatályon kívül helyezése, egyszerűsítése vagy korszerűsítése,
- **AZ ADMINISZTRATÍV TERHEK CSÖKKENTÉSE:** a vállalkozói szektort érintő államigazgatási ügyintézés egyszerűsítése az ügyfelek érdekeinek szem előtt tartásával,
- **A KISZÁMÍTHATÓSÁG NÖVELÉSE:** a vállalkozások hatékony működéséhez szükséges jogbiztonság, áttekinthetőség erősítése.

A mikro-, kis-és középvállalkozások segítésére

- a kedvezményes hitelprogramok,
- az állami részvétellel zajló tőkeprogramok,
- a pályázatok állnak rendelkezésre.

A Paktumterületen a működő vállalkozások létszám-kategória szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy 95,31%-uk 1-9 fős vállalkozási kategóriába tartozik. A működő társas vállalkozásoknál a létszám-kategória szerinti megoszlást tekintve szintén 90% feletti az 1-9 fős vállalkozások száma.

Ezeknek a vállalkozásoknak nyújt segítséget a vállalkozási tanácsadás, mely a szakmai ismeretek bővítését, a versenyképesség növelését segíti. Fejleszti a vállalkozói kultúrát, elősegíti a vállalkozások együttműködésének ösztönzését, hálózatosodását, mely segítségével a jelenleginél jobban kihasználhatóak az együttműködésben rejlő előnyök.

A Paktumterületen erősíteni kell az önfoglalkoztatóvá válás, illetve az agrárvállalkozóvá válást olyan szolgáltatások kialakításával, melyek megkönnyítik az álláskeresőket, illetve munkavállalók belépését a területre. Fel kell mérni, hogy melyek azok a hiányterületek, ahol szükség lenne önfoglalkoztatókra, segíteni kell például a nők és a pályakezdők vállalkozóvá válását. Ennek eszközei lehetnek a tájékoztató kiadványok, a kapcsolódó képzések és a tudástranszfer biztosítása, illetve segíteni kell őket a hatósági ügyintézésben.

Célcsoport

- Térségi mikro-, és kis-, és közép-vállalkozások
- Nagyvállalatok
- Vállalkozást indítani szándékozó magánszemélyek
- Nők és pályakezdő fiatalok

Output mutatók

- A szolgáltatási hiányterületeken elindított új vállalkozások száma
- A tanácsadási programokba bevont vállalkozások száma
- A vállalkozói kultúra oktatását bevezető iskolák száma
- Együttműködési programokban résztvevő vállalkozások száma
- Feltárt szolgáltatási hiányterületek száma

Lehetséges projektek

- modell-programok megvalósítása
- meglévő vállalkozások foglalkoztatás-bővítésének támogatása
- vállalkozói klubok indítása
- vállalkozási ismeretek bővítésére irányuló képzések indítása
- vállalkozói ismeretek oktatásának bevezetése szakiskolákban, felsőoktatásban

6.2.2. Szociális gazdaság bővítése

A Paktum célja a foglalkoztatottsági szint emelése, melynek keretében az álláskeresőket, inaktívakat bevezeti vagy visszavezeti az elsődleges munkaerő-piacra. Az inaktívak, álláskeresők között számos olyan személyt találunk, aki családi körülményei, egyéni élethelyzete miatt nem tud munkát vállalni, például beteg családtagot gondoz, több gyermekes szülő stb. Számukra kínálnak megoldást az atipikus foglalkoztatási formák, melyek azonban jelenleg nem elterjedtek a Paktumterületen. Ennek oka többek között a munkaadók tájékoztatatlansága, nem kellő mértékű nyitottsága. Szükséges lenne a munkáltatók részére érzékenyítő programokat tartani, tájékoztatni őket az atipikus foglalkoztatási formákban rejlő lehetőségekről. A gyermekellátási szolgáltatások mennyisége és minősége sem kellően kielégítő a Paktumterületen, azonban ezen szolgáltatások nélkül a gyermekes szülők nehezen vezethetőek vissza a munkaerő-piacra.

A Paktumterület települései szoros gazdasági-társadalmi kapcsolatban állnak egymással. A helyi termékek piacra jutásának segítségével, a termelők piacbővítési törekvéseinek támogatásával, a helyi vevők-termelők közötti kapcsolatok fejlesztésével, társadalmasításával és népszerűsítésével tovább lehet erősíteni a helyi gazdaságot, mely szintén a foglalkoztatottság bővülését eredményezi.

6.2.3. Atipikus foglalkoztatás bővítése

Intézkedés általános célja

Az intézkedés keretében az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése a cél. A munkaerő-piaci tartalék jelentős hányada visszavezethető lenne az elsődleges munkaerő-piacra, amennyiben az egyéni sajátosságaikat figyelembe véve tudnának elhelyezkedni. A szakképzett munkaerő megtartásában is egyre nagyobb jelentősége lesz az atipikus foglalkoztatási formáknak.

Intézkedés tartalma

Mind a közgazdaságtani, mind a szociológiai kutatások eredményei egyértelműen azt mutatják, hogy az atipikus munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók száma növekszik a munkaerő-tartalék minél jobb kihasználása érdekében. Az atipikus munkavégzési formákon belül markánsan elkülöníthető két csoport:

- Egyrészt azok a munkavégzési formák, amelyeket a munkáltató gazdasági társaságok alakítottak ki saját, változó igényeiknek megfelelően (A merev, hagyományos munkaviszonyokkal szemben atipikus munkaviszony esetén a munkáltató a foglalkoztatottjainak számát és azok képességeit rövid idő alatt a változó piaci körülményekhez igazíthatja. Ezáltal könnyen mozgatható erőforrássá változtatja a munkát, s így a társaság – a gyors reagálás képességén túl – komoly költségmegtakarítást könyvelhet el.
- Másrészt azon jogviszonyok, amelyek a társadalom meghatározott, hátrányos helyzetben lévő tagjainak munkaerő-piaci részvételén alapulnak: az atipikus munkavégzés segíti a hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatási helyzetét.

Napjainkban még inkább az életkörülmények miatt, alacsonyabb iskolai végzettséggel vagy csökkent egészségi állapottal választják ezeket az elhelyezkedési formákat azok, akik számára a hagyományos foglalkoztatás kevésbé elérhető.

Egyre többen szeretnének, főképp gyermekes anyák és szellemi foglalkozásúak, a korábban megszokottnál kevesebb, de otthonról végezhető feladatot ellátni, akár egyszerre több munkaadónak is.

A munkáltatóknak pedig a megfelelő munkaerő megtalálásában és megtartásában a munkavállalók igényeihez is igazított foglalkoztatási formák versenyelőnyt jelenthetnek, az Y generáció megszerzésében pedig egyre fontosabb lesz a személyre szabott munkarend.

Tehát mind a munkaadói, mind pedig a munkavállalói oldal érdeke az atipikus foglalkoztatási formák elterjedésének segítése.

Célcsoport

- vállalkozások, munkaadók
- munkavállalók
- álláskereső
- hátrányos helyzetű álláskereső

Output mutatók

- atipikus munkavégzéssel kapcsolatos képzések, ismeretterjesztő előadások, rendezvények
- az atipikus munkavállalással kapcsolatosan megvalósult fejlesztések száma és összege
- atipikus munkaformában elhelyezkedett munkavállalók száma
- atipikus foglalkoztatást támogató programok és szolgáltatások száma

Lehetséges projektek

- atipikus foglalkoztatást megvalósító modellek kidolgozása
- tanácsadói és szakértői rendszer kiépítése
- atipikus foglalkoztatást népszerűsítő rendezvények, tanácsadások
- atipikus foglalkoztatást ismertető és napszerűsítő kiadványok

Helyi termék-és szolgáltatásfejlesztés támogatása

Intézkedés általános célja

Az intézkedés keretében a helyi termékek hatékony menedzsmentjének a támogatása az elsődleges cél. Fejleszteni szükséges a helyi termékek előállítását, a helyi termékek minőségének emelése mellett.

Intézkedés tartalma

A Paktumterület településeinek célja, hogy a helyi vállalkozásokat segítse a helyi termékek hatékony menedzsmentje által. Elsődleges cél a termékek piacra juttatása, melynek eszköze lehet a helyi

partnerség ösztönzése. A helyi termékek népszerűsítése által a szolgáltatásokat a fogyasztók a helyi termelőktől szerzik be, veszik igénybe, amivel a helyi gazdaságot és helyi munkahelyeket támogatják.

Fejleszteni kell a kapcsolatot a helyi termelők és vevők között, ezáltal elősegítve a termékek ismertségének növekedését.

A helyi gazdaság erősítésének fontos lépése a társadalmasítás. A Paktumterületen működő társadalmi célú szervezetek nagy szerepet játszanak a hátrányos helyzetű személyek mentorálása, bevonása szempontjából, napi kapcsolatban állnak velük. Működésük azonban a for-profit szektortól függ, nagyrészt adományokból, adó felajánlásokból tartják fent magukat. Cél, hogy ezen szervezetek valós partnerségeket alakítsanak ki, hogy működésük tartósan biztosított legyen.

Célcsoport

- önkormányzatok
- civil szervezetek
- vállalkozások, munkaadók
- helyi termelők és fogyasztók

Output mutatók

- Helyi termékek és szolgáltatások száma
- Támogató szolgáltatásban résztvevők száma
- Termékbemutatók száma
- Helyi termékeket népszerűsítő kiadványok száma

Lehetséges projektek

- rendezvények, tájékoztató előadások a téma népszerűsítésére
- jó gyakorlatok bemutatása
- Helyi termékeket népszerűsítő rendezvények, árubemutatók szervezése
- Helyi termékek piaca jutásának elősegítése
- Szakmai és jogi tanácsadás
- Paktumterületi „Kisokos” kiadvány elkészítése a helyi termékekről és szolgáltatásokról

Gyermeke ellátási szolgáltatások bővítése, színvonalának emelése

Intézkedés általános célja

A nők munkaerő-piacra történő visszatérését, a gyermekes munkavállalók mobilitását nagy mértékben befolyásolja, hogy milyen szolgáltatások érhetőek el az adott településen. Kiemelten fontos a bölcsődék szerepe, illetve a gyermekjóléti ellátást biztosító intézmények elérhetősége. Az intézkedés célja a gyermeke ellátási szolgáltatások bővítése, színvonaluk emelése, a hozzáférés biztosítása a Paktumterület lakosainak.

Intézkedés tartalma

A Paktum területén 2011. év óta folyamatosan csökken a 3-5 éves gyermekek száma; a 0-2 éves gyermekek száma 2013. év óta emelkedik. A korosztály létszáma azonban összességében csökken. Míg 2011-ben a 0-5 éves gyermekek száma 3.438 fő volt, addig 2015-ben közel 7%-kal kevesebb: 3.202 fő. Az állandó népességből a 0-5 éves korosztály részesedése 2011-2012. évben 5% feletti volt, 2013-2015. évek között csökkent: 5% alatt maradt a részesedésük.

Minden család életében az egyik legfontosabb kérdés a bölcsődei elhelyezés megoldása, hiszen az anyukák többsége minél előbb szeretne újra elhelyezkedni, vagy visszatérni régi munkahelyére. Manapság nem a legkönnyebb feladatok közé tartozik olyan bölcsődét találni, amely megbízhatónak bizonyul és az otthonunkhoz is közel esik.

A többgyerekes családoknak nagy segítséget jelent, hogy a bölcsődei ellátás már a gyed mellett is igényelhető, így a szülőnek elég hamar lehetősége nyílik visszatérni a munka világába. Minden 3 éves kor alatti gyermek járhat bölcsődébe, kivételek persze léteznek, erről jogszabály rendelkezik.

A konzorcium 24 településén 2015. évben 29%-os volt a bölcsődével való ellátottság aránya: 7 településen működött bölcsőde, 17 településen azonban nem állt rendelkezésre ez a lehetőség.

A 7 településen összesen 9 bölcsőde üzemelt, ebből 3 Makón. A bölcsődék 80%-a önkormányzati fenntartásban üzemelt. A működő bölcsődei férőhelyek száma 272 volt, a bölcsődébe beírt gyermekek száma 269, ami közel 99%-os kihasználtságot jelent. A gyermekekre 50,5 bölcsődei kisgyermeknevelő jutott, mindegyikük szakképzett. A betöltött védőnői álláshelyek száma 32,1 volt.

A bölcsődék mellett 6 családi napközi működött, ahol az engedélyezett férőhelyek száma 34 volt. A 34 helyre 42 gyermek jutott, azaz a kihasználtság 123,5% volt.

Abból a célból, hogy a gyermekek minél előbb bekapcsolódjanak az intézményes nevelésbe, a korábbi öt éves kortól történő kötelező óvodáztatást a hároméves kortól kötelező óvodai nevelésben való részvétel váltotta fel: 2014. szeptember 01-jétől 3 éves kortól kötelező óvodába járást ír elő a Nemzeti köznevelési törvény.

2015. évben a KSH adatai szerint a paktumterület településein 31 óvodai feladatellátási hely működött. Az óvodai férőhelyek száma 2.442 volt, mely helyekre 1870 gyermek került beíratásra. Az óvodai férőhelyek kihasználtsága így 76,57% volt.

Kövegy községben, Nagylakon, Óföldreákon és Klárafalván nincsen óvodai feladatellátási hely. A 4 településen összesen 38 3-5 év közötti gyermek élt.

A gyermekvállalás után az anyukák fele képtelen visszatérni az álláspiacra. Az okok között szerepel a munkaadók előítélete, a munka világától való elszigetelődés, és a bölcsődei elhelyezés nehézségei. A munkaadói előítélet elleni munkáltatói érzékenyítésről a 2. prioritás 2.2.1 pontjában írtunk. Jelen intézkedés keretében szükséges a bölcsődei férőhelyek számának növelése, a családi napközik számának emelése annak érdekében, hogy a kisgyermekes szülők visszatérhessenek mielőbb a munkaerő-piacra.

Célcsoport

- önkormányzatok

- civil szervezetek
- vállalkozások, munkaadók
- kisgyermeket nevelők

Output mutatók

- Új bölcsődei férőhelyek száma
- Új családi napközi férőhelyek száma
- Munkaadói érzékenyítésben résztvevők száma

Lehetséges projektek

- Bölcsődei-és családi napközi férőhelyeinek bővítése
- Bölcsődék szolgáltatási színvonalának emelése
- Kisgyermekesek tájékoztatása a lehetőségekről
- Munkaadók érzékenyítése

6.3. 3. Prioritás - Partnerség fejlesztése a foglalkoztatásért

Az 1. prioritás intézkedései a munkaerő-kínálat fejlesztésére, a 2. prioritás intézkedései a foglalkoztatási lehetőségek bővítésére irányulnak. Mindezen fejlesztések csak akkor vezetnek azonban eredményre, ha összehangoltan valósulnak meg. A 3. prioritás intézkedései egyrészt jelen Paktum és a Csongrád Megyei Foglalkoztatási Paktum működésének koordinációját, a hálózatépítést, valamint a paktum eredményes működését biztosító tevékenységeket segítik.

6.3.1. A helyi és megyei paktum működésének koordinációja

Intézkedés általános célja

Az intézkedés keretében a megyei és a helyi paktum tevékenységének összehangolása valósul meg. A projekt sikeres megvalósításához nélkülözhetetlen a megyében található paktumok szoros együttműködése.

Intézkedés tartalma

Csongrád megyében a helyi paktumok közötti koordinációt a Csongrád Megyei Önkormányzat látja el. A foglalkoztatási szint növelése, a hátrányos helyzetű álláskereső bevonása, a képzések lebonyolítása csak abban az esetben lehet hatékony, ha a helyi és a megyei szintű célok összehangoltak. A megyei paktum ernőszervezetként működik, segíti a helyi paktumokat szakmai és módszertani útmutatással, értékeli a helyi paktumok működését, PR tevékenységet lát el, elemzéseket és jelentéseket készít, és összefogja a megyei befektetésösztönző programot.

A Foglalkoztatási Stratégiában kitűzött célok eléréséhez szükséges a munkaerő-piaci szereplők közötti együttműködések ösztönzése, az érintett partnerek támogatása, az információk azonnali megosztása, tudásmegosztás, valamint olyan fórumok biztosítása, ahol minden szereplő ismertetni tudja

álláspontját, hiszen a helyi paktumhoz csatlakozott szervezetek más-más igényekkel és célokkal csatlakoznak a Paktumhoz. Mindezért nélkülözhetetlen, hogy a stratégia megvalósítása széles szakmai bázison, a foglalkoztatás bővítésében érintett és érdekelt helyi és megyei szereplőkkel és szakértőkkel szoros együttműködésben, a társadalmi nyilvánosság és részvétel biztosításával valósuljon meg.

Célcsoport

- Csongrád megyei paktumok tagjai
- Paktum Iroda munkatársai
- Paktum Menedzsment Szervezet tagjai
- Célcsoporttagok
- Lakosság
- Sajtó

Output mutatók

- fórumok, workshopok, találkozók száma
- sajtómegjelenések száma
- jó gyakorlatok száma

Lehetséges projektek

- megyei paktummal közös dokumentumtár
- jó gyakorlatok bemutatására szolgáló rendezvények
- rendezvények és képzések összehangolását segítő rendszer kiépítése

6.3.2. Hálózatépítés, partnerségi kapacitásépítés, tudatosítás

Intézkedés általános célja

Az intézkedés célja a partnerség bővítése, a nyilvánosság tájékoztatása, további projektek generálása, majd a projekt zárását követően a partnerség fenntartása.

Intézkedés tartalma

A Makói Foglalkoztatási Paktum az együttműködési megállapodás aláírásával kezdi meg működését. A Paktumhoz csatlakozott tagok száma folyamatosan bővíthető, ehhez azonban tudatos hálózatépítési tevékenység megvalósítása szükséges. Ehhez aktívan hozzájárul a Paktum Iroda, mely ellátja a paktum munkájának koordinálását, az Irányító Csoport munkájának adminisztratív támogatását, tájékoztatja az Irányító Csoportot a projekt előrehaladásáról, közreműködik az éves munkaprogramok kialakításában, támogatja a partnerek közötti kapcsolattartást, biztosítja a nyilvánosságot, gondozza a paktum külső kapcsolatrendszerét.

Az Irányító Csoport feladata az érintett szervezetek közötti koordináció megvalósítása.

A Foglalkoztatási Fórum információkat szolgáltat a résztvevők számára, javaslatokat fogalmaz meg, és segíti a partnerségek kialakítását.

Szorosan együtt kell működni a vállalkozásokkal, folyamatosan tájékozódni szükséges az igényeiről, ezért nélkülözhetetlen a Paktum Iroda és a vállalatok közötti folyamatos kapcsolattartás. Segíteni kell a vállalkozásokat a hivatalos ügyek intézésében, fejlesztéseik megvalósításában, tehát a Paktum Irodának információs pontként kell működnie a vállalkozásokkal való együttműködés folyamatos fenntartása érdekében.

Biztosítani kell olyan fórumokat, melyek keretében a paktumban résztvevő szervezetek együttműködési lehetőségeinek feltárása történik meg. Ennek érdekében a folyamatos információ nyújtás elengedhetetlen a szereplők között.

Célcsoport

- Paktumban résztvevő szervezetek
- lehetséges tagok
- szélesebb nyilvánosság

Output mutatók

- bevont új szervezetek száma
- megvalósult egyeztetések, fórumok száma
- kommunikációs célú események száma
- generált új projektek száma
- együttműködő paktumok száma

Lehetséges projektek

- vezetői klubok, vállalkozási klubok létrehozása
- paktum fenntarthatósági tanulmány
- Paktum Iroda munkatársainak képzése
- jó példák bemutatása
- hírlevél rendszer kialakítása
- infrastrukturális kapacitásbővítés

7. Monitoring rendszer

7.1. Monitoring célja

A monitoring tevékenység célja a projekt végrehajtásának pontos és folyamatos nyomon követésével segíteni a tevékenység előrehaladását a kitűzött célok viszonylatában. A Foglalkoztatási Stratégia által meghatározott célok eléréséhez elengedhetetlen a rendelkezésre álló erőforrások optimális kihasználása, a vállalt határidők pontos betartása, valamint mindezek összhangjának megteremtése. Fentiekhez segítséget nyújt a teljesítmény- és eredménymutatók értékelése, a számszerűsíthető eredmények dokumentálása és a partnerségi szereplők számára szisztematikus időközönkénti visszajelzése.

A folyamatos nyomon követés és értékelés egyik legfőbb célja annak megmutatása, hogy a vállalt indikátorok elérése érdekében milyen szükséges elvégzendő módosításokat kell végrehajtani. A monitoring mutatók segítenek időben felismerni, hogy mik azok a beavatkozási pontok, amelyek felülvizsgálatával, kezelésével korrigálhatók az esetlegesen tapasztalt elmaradások.

7.2. Monitoring folyamata

A stratégiai célkitűzések megvalósítását következetes stratégiai monitoring intézkedésekkel célszerű biztosítani. Monitoring során meg kell vizsgálni, hogy mely célok teljesültek és melyek nem a vizsgált időszakban? Milyen kockázatok és milyen lehetőségek adódtak a célok elérése érdekében? Hogyan kezelték az esetleges váratlan problémákat?

A sikeres nyomon követés érdekében partneri együttműködések megvalósulását támogató információs rendszer létrehozása és működtetése szükséges, aminek keretében az alábbi monitoring tevékenységek történnek:

- Tervezett kezdeményezések végrehajtásának nyomon követése
- Folyamatos nyomonkövetése a fejlesztés pénzügyi és fizikai megvalósításnak, azt vizsgálva, hogy biztosított-e a projektcélok elérése az eltervezett módon
- Értékelés során a tevékenységek hatására elért eredmények összehasonlítása az elvárt célokkal
- A jó gyakorlatok azonosítása és terjesztése
- Rendszeres előrehaladási ülések szervezése
- Szakmai és pénzügyi előrehaladási jelentések készítése
- Teljesítményindikátorok eredményeinek mérése
- Vállalt indikátorok teljesüléséről szóló igazolások, dokumentumok begyűjtése, elkészítése
- Vis maior esetek kezelése
- Továbbfoglalkoztatási időszak nyomonkövetése és menedzselése

- Tapasztalatok visszacsatolása a végrehajtás folyamataiba, valamint a Stratégia folyamatba épített felülvizsgálata, szükség szerint módosítások kidolgozása
- Kérdőívek és adatlapok segítségével standard módon történő adatgyűjtés
- Elemzések rendszeres közzététele
- Folyamatos kapcsolattartás a munkaerőpiac összes releváns szereplőjével
- Paktum területi hatálya alá tartozó helységekre vonatkozó kutatások, elemzések, adatbázisok, foglalkoztatási tendenciák figyelése
- Fórumok szervezése
- Információs pontok létrehozása
- Folyamatos információgyűjtés a munkáltatók humánerőforrás-gazdálkodását illető terveikről
- Pályakezdők vagy átképzett felnőttek utánkövetése
- Tájékoztató szülői pályaválasztási fórumok szervezése a diákok pályaválasztási lehetőségeinek szélesebb körű megismertetésére
- A munkavállalók érdekvéonyesítési lehetőségeinek ellenőrzése
- A közvetlen visszacsatolás lehetőségének biztosítása érdekében információgyűjtés a munkavállalóktól
- Beruházások, infrastruktúra-fejlesztések munkaerő-piaci hatásának elemzése
- Beszámolók készítése az Irányító Csoport számára „Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete az önkormányzat 2014-2019. évre szóló Gazdasági Programja” eredményeiről

Fentiek segítségével a Stratégia megvalósítására ható külső környezet változásainak kezelésére a megfelelő időben nyílik lehetőség a döntéshozók számára.

A belső folyamatok ellenőrzése és értékelése a projektmenedzsment egyik legfontosabb feladata. Az általuk végzett monitoring során lesznek azok a problémák felismerhetők és kezelhetőek, amelyek a projekt sikerességét befolyásolhatják.

A szükséges adatok gyűjtése, a gyorsjelentések elkészítése és az Irányító Csoport felé történő eljuttatása a Paktumiroda feladata.

A külső folyamatok ellenőrzését a Magyar Államkincstár és a Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága végzi.

7.3. Indikátorok

A jól működő monitoring alapfeltétele a megfelelő indikátorok választása. A mérhető teljesítményindikátorok kiválasztásával a partnerség be tudja mutatni az elért eredményeket, mérni tudja a célok elérésének sikerességét, és segít a sikerkritériumok meghatározásában is. Az indikátoroknak relevánsnak és objektívnek kell lenniük.

A hatékony monitoring rendszer érdekében meg kell határozni a fejlesztés során elérhető, reális indikátorokat. Ez az alapja az elért eredmények nyomon követésének.

A várható eredmények, hatások maradéktalanul illeszkednek a stratégia célkitűzéseivel.

Kötelező indikátorok

A „Makói paktum – helyi foglalkoztatási együttműködés kialakítása” pályázat felhívás szerinti kötelező indikátorait az alábbi táblázat tartalmazza:

Indikátor	Indikátor típusa	Mérték egység	Mérés forrása	Céldátum
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma	eredmény	168 fő	Foglalkoztatási megállapodás dokumentációja Munkaszerződés, önfoglalkoztatást igazoló okmányok	2019.12.31.
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma	eredmény	44 fő	Foglalkoztatási megállapodás dokumentációja Munkaszerződés, önfoglalkoztatást igazoló okmányok	2019.12.31.
A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	output	50 fő	Munkaerőpiaci szolgáltatás igénybevételét igazoló hiteles dokumentum, Hiteles dokumentumok alapján készített kimutatás, adatbázis	2018.10.31.
A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	output	307 fő	Munkaerőpiaci szolgáltatás igénybevételét igazoló hiteles dokumentum, hiteles dokumentumok alapján készített kimutatás, adatbázis	2019.12.31.

44. táblázat Kötelező indikátorok

7.4. Monitoring adatforrásai

- Foglalkoztatási megállapodás
- Munkaszerződés, önfoglalkoztatást igazoló okmányok
- Munkaerő-piaci szolgáltatás igénybevételét igazoló hiteles dokumentum
- Hiteles dokumentumok alapján készített kimutatás, adatbázis
- Az általános pénzügyi eljárásrendben meghatározott dokumentumok
- Belügyminisztériumi nyilvántartás
- Közfoglalkoztatottakról készült nyilvántartások
- KSH inaktív keresőkre vonatkozó kimutatása
- Az eseményekről készült meghívók, a rendezvények megtartását igazoló jelenléti ívek, fotódokumentációk
- A képzések meghirdetését igazoló dokumentumok
- Képzésekről készült kimutatások, képzési tervek
- Képzések megtartását igazoló jelenléti ívek, fotódokumentációk
- Kiadott oklevelek

- Paktumiroda nyilvántartása a szociális ellátórendszer szervezetei által összeállított névsor alapján
- Regisztrációs lapok
- A Paktumiroda vagy a Csongrád Megyei Kormányhivatal kimutatása
- A Paktumhoz csatlakozott önkormányzatok nyilvántartásai
- Együttműködési szándéknyilatkozatok
- Kiadványok, információs füzetek
- Sajtómegjelenések

8. ILLESZKEDÉS A CSONGRÁD MEGYEI PAKTUMHOZ

Jelen stratégia kialakítása során a Csongrád Megyei Paktum Foglalkoztatási Stratégiája kereteihez és fejlesztési céljaihoz való illeszkedést prioritásként kezeltük.

A két Stratégia kapcsolódási pontjait a következő táblázatok szemléltetik:

1. prioritás

Munkaerő aktivizálás és esélyteremtés

1.1. Hátrányos helyzetű munkanélküliek felkutatása, felkészítése, munkaerő-piaci reintegrációja

Az intézkedés általános célja: A helyi munkaerő belső tartalékainak feltárása, mozgósítása és bevonása a munka világába, felkészítésük a munkavállalásra, munkavállalásuk támogatása; A sérülékeny társadalmi csoportok felzárkóztatása, foglalkoztatási lehetőségeik biztosítása, támogatása, egyéni fejlesztés és tanácsadás; A hátrányos helyzetű célcsoport tagjai és a piaci szereplők képviselői közötti kapcsolódási lehetőségek kiépítése a munkaerő-piaci kereslet és kínálat egyensúlyának elősegítésére, az érdekeik összehangolása révén; Komplex munkaerő-piaci szolgáltatások alkalmazása a hátrányos helyzetűek munkába állítása érdekében.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

1.1.1 Elsődleges célcsoportok hatékony elérése és bevonása a munkaerő-piaci szolgáltatásokba

1.1.2 Munkáltatók érzékenyítése a megváltozott munkaképességű munkavállalók toborzására és megtartására

2.2.1 Atipikus foglalkoztatás bővítése

1.2. Munkaerő megtartásának, hazatérésének, térségbe vonzásának elősegítését támogató megoldások

Az intézkedés általános célja: A pályaorientációs szolgáltatások minőségbiztosításának megteremtése; Megyei pályaorientációs programok megvalósítása a paktumban résztvevő szervezetek együttműködésében, A fiatalok számára életpályamodell kidolgozása; pályaorientációs, pálya-tanácsadási és pályakövetési szolgáltatások nyújtása; Az iskolák pályaorientációs, valamint sikeres pályaválasztást elősegítő tevékenységének kiegészítése.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

1.3.1 Ösztöndíjrendszerek kialakítása, életpályamodell elindítása

1.3.2 Pályakezdők számára munkatapasztalat-szerzés biztosítása

1.2.2 A lemorzsolódás csökkentése, pályaorientáció meghonosítása

1.2.3 Szakképzés vonzerejének növelése, duális képzés elterjedésének támogatása

1.3. Munkavállalást segítő infrastrukturális feltételek javítása, szociális háttérszolgáltatások fejlesztése

Az intézkedés általános célja: A munkaerő helyben tartása, illetve a megyében letelepedni szándékozó munkavállalók fogadása, megtartása érdekében a munkavállalást gátló szociális, közlekedési, szolgáltatási és lakhatási hiányok leküzdése.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

1.3.3 Lakhatási körülmények biztosítása

2.2.3 Gyermekellátási szolgáltatások bővítése

1.3.1 Ösztöndíjrendszerek kialakítása, életpályamodell elindítása

1.4. Munkaerő-piaci igényekre fókuszáló felnőtt-, felső és duális szakképzési rendszer fejlesztése

Az intézkedés általános célja: Integrált és átjárható rendszer létrehozása a szakképzés/felnőttképzés/felsőoktatás területén, A megyei szakképzési kínálat és a munkaerő-piaci igények összehangolása, A fizikailag, szellemileg, szociálisan hátrányos helyzetű álláskereső munkáerő-piaci integrációja, A humán szolgáltatások biztosításának kiterjesztése, A pályakezdő munkanélküliek számának csökkentése, Munkavállalók szakmai tudásának naprakészségének biztosítása, szükséges át- és továbbképzések biztosítása, A duális képzés elterjesztése, fejlesztése a megyében, Duális képzést érintő problémák feltérképezése, Gyakorlati tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása a diákok számára, Munkáltatók bevonása a gyakorlati képzésbe, Az képző intézmények – tanulók – gyakorlati képzőhelyek közötti kapcsolatrendszer kialakítása, fejlesztése.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

1.2.1 Képzési kínálat összehangolása a munkaerő-piaci igényekkel

1.2.2 A lemorzsolódás csökkentése, pályaorientáció meghonosítása

1.2.3 Szakképzés vonzerejének növelése, duális képzés elterjedésének támogatása

45. táblázat A Makói Paktum intézkedéseinek kapcsolódása a Megyei Paktum intézkedéseivel

2. prioritás

Foglalkoztatók fejlesztése

2.1. Megyei befektetés-ösztönzési, munkahely-teremtés és munkaerő-vonzási célú marketing tevékenységek

Az intézkedés általános célja: Munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, Összehangolt partnerségi szolgáltatásnyújtás a regionális jelentőségű munkahelyteremtő beruházások támogatása érdekében; A megye tökevonzó képességének javítása; A megye vonzóvá tétele a letelepedni szándékozó munkavállalók számára.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

2.1.1 Aktívabb befektetés-ösztönző tevékenység, a tevékenység összehangolása a megyei befektetés-ösztönző tevékenységgel

1.3.1 Ösztöndíjrendszerek kialakítása, életpályamodell elindítása

1.3.3 Lakhatási körülmények biztosítása

2.2 Foglalkoztatást elősegítő helyi vállalkozás-fejlesztési, önfoglalkoztatási tanácsadás, hálózatfejlesztés

Az intézkedés általános célja: A meglévő kis- és középvállalkozások fejlesztése, új vállalkozások létrehozásának ösztönzése; A vállalkozások aktivitására és innovációs képességére, a meglévő tudományos és szellemi kapacitásra célzott helyi vállalkozás-fejlesztés; A vállalkozóvá válás és önfoglalkoztatás támogatása megfelelő tanácsadási és ösztönzési rendszerekkel; A kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése annak érdekében, hogy üzleti eredményességük javuljon, ezáltal foglalkoztatási képességük növekedjen; A vállalkozók szakmai és üzleti kompetenciájának növelése olyan tudás átadásával, mely hozzásegíti a vállalkozásokat a piaci versenyben való hatékony és nyereséges működéshez; A helyi vállalkozók beszállítói kapacitásainak, lehetőségeinek fejlesztése; Működő vállalkozások gazdasági eredményességének javulása; Vállalkozói kultúra fejlesztése; Vállalkozások együttműködésének ösztönzése.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

2.1.2 Önfoglalkoztatóvá válás, agrár-vállalkozóvá válás támogatása

2.2.2 Helyi termék-és szolgáltatásfejlesztés támogatása

2.3. Esélyteremtő kezdeményezések fejlesztése a foglalkoztatóknál a hátrányos helyzetű rétegek munkába állítása érdekében

Az intézkedés általános célja: Esélyegyenlőségi szempontú szemléletváltás elősegítése a munkáltatók és munkavállalók körében a befogadó munkahelyek, felelős foglalkoztatók arányának növekedése érdekében; A sérülékeny társadalmi csoportok tagjainak problémái és speciális munkavállalási képességeik iránti érzékenység növekedése a cégeknél, munkáltatóknál; Az üzleti kultúra külső igényeknek megfelelő fejlődése, a rugalmas foglalkoztatás elterjesztése, ami növeli a vállalatok gazdasági alkalmazkodóképességet és ezáltal a versenyképességet is; A sérülékeny társadalmi csoportok tagjai számára szélesebb körű munkavállalási lehetőség elősegítése a kínált befogadó munkahelyek számának emelkedésével, rugalmas és atipikus foglalkoztatási módok alkalmazásának ösztönzésével, lakhatási feltételek javításával.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

1.3.3 Lakhatási körülmények biztosítása

2.2.1 Atipikus foglalkoztatás bővítése

1.1.2 Munkáltatók érzékenyítése a megváltozott munkaképességű munkavállalók toborzására és megtartására

2.4. Szociális gazdaság fejlesztése

Az intézkedés általános célja: A munkaerő-kínálat növelése: az egyén foglalkoztathatóságának javítás; A munkaerő-kereslet bővítése: munkahely-teremtés, valamint a kereslet és a kínálat összhangját biztosító foglalkoztatási környezet kialakítása; A szociális gazdaság foglalkoztatási potenciáljának kihasználása; Szociális vállalkozások létrehozása, fejlesztése, tanácsadása.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

2.2.1 Atipikus foglalkoztatás bővítése

2.2.2 Helyi termék-és szolgáltatásfejlesztés támogatása

46. táblázat A Makói Paktum intézkedéseinek kapcsolódása a Megyei Paktum intézkedéseire - 2. prioritás

3. prioritás

A helyi gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztés partnerségi rendszerének fejlesztése

3.1. Formalizált, fenntartható kapcsolatrendszer kiépítése a megye munkaerő-piaci szereplői között

Az intézkedés általános célja: A paktum szervezet fenntartható működésének megalapozása; A paktum menedzsment szakmai kompetenciájának és szervezeti stabilitásának növelése a fenntarthatóság érdekében; A paktum iroda szervezeti hátterének erősítése, a munkaköri szerepek és felelőségek tudatosítása; A paktum iroda munkatársainak folyamatos továbbképzése

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

3.1 A helyi és megyei paktum működésének koordinációja

3.2. Hálózatépítés, partnerségi kapacitásépítés, tudatosítás

3.2. A megyei és helyi paktumok kapacitásainak és szolgáltatásainak összehangolása, fejlesztése

Az intézkedés általános célja: Összehangolt, támogató megyei paktum rendszer működése; A foglalkoztatási stratégiák és projektek sikeres megvalósításának támogatása tapasztalatcserével, szolgáltatás és partnerség-szervezési módszertani együttműködéssel, folyamatos kapcsolattartással

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

3.1 A helyi és megyei paktum működésének koordinációja

3.2. Hálózatépítés, partnerségi kapacitásépítés, tudatosítás

3.3. A paktum működését befolyásoló belső és külső feltételek monitoringja

Az intézkedés általános célja: Összehangolt partnerségi szolgáltatás és információnyújtás a helyi szereplők számára, Partnerségi kapcsolatok erősítés; Információáramlás elősegítése az érintettek között.

Makói Paktum kapcsolódó tevékenységei

3.2. Hálózatépítés, partnerségi kapacitásépítés, tudatosítás

47. táblázat A Makói Paktum intézkedéseinek kapcsolódása a Megyei Paktum intézkedéseire - 3. prioritás

Ábrajegyzék

1. ábra: Csongrád megyében létrejött foglalkoztatási paktumok területi hatályai	6
2. ábra Lakónépesség száma az év végén 2010-2015.	16
3. ábra Belföldi odavándorlások és elvándorlások számának alakulása a Paktum területén	17
4. ábra Népeség korösszetétele a Paktum területén	18
5. ábra: Regisztrált vállalkozások számának megoszlása nemzetgazdasági áganként.....	22
6. ábra Mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások az összes regisztrált vállalkozás százalékában.....	23
7. ábra Működő vállalkozások száma a Paktum területén nemzetgazdasági ágazat szerint	24
8. ábra Működő vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként a Paktum területén 2010-2015.	25
9. ábra Paktum területén működő vállalkozások létszám szerinti megoszlása	26
10. ábra Paktum területén működő társas vállalkozások létszám szerinti megoszlása	26
11. ábra Nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő) Paktum területe	28
12. ábra Regisztrált álláskeresők száma nem szerint a Paktumterületen zárónapon 2017. szeptember	29
13. ábra Regisztrált álláskeresők végzettség szerinti megoszlása 2017. I-III. negyedév	32
14. ábra Nyilvántartott álláskeresők életkor szerinti megoszlása a Paktum területén; 2015.....	32
15. ábra Fizikai és szellemi foglalkozású nyilvántartott álláskeresők száma a Paktum területén 2010-2015.....	33
16. ábra Állásbejelentések száma 2017. I. félévben	36
17. ábra Új állásbejelentések megoszlása területek szerint; 2017. I. félév.....	36
18. ábra Új bejelentett álláshelyek megoszlása az igényelt végzettség szerint; 2017. I. félév	37
19. ábra Jellemző foglalkozások 2017. I. félévben a bejelentett állások között	39
20. ábra Az új bejelentett álláshelyek végzettség szerinti megoszlása a Paktumterületen.....	40
21. ábra Bejelentett új álláshelyek a Paktumterületen FEOR szerinti csoportosításban, 2017. I-III. negyedév....	45
22. ábra A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma a Paktum területén	46
23. ábra Járási startmunka mintaprogram támogatásának megoszlása	46
24. ábra Közfoglalkoztatási mutató alakulása a Makói járásban	47
25. ábra Közfoglalkoztatási mutató alakulása Mártély, Székkutas településeken.....	47
26. ábra Közfoglalkoztatási mutató alakulása a Szegedi járás területén elhelyezkedő településeken.....	48
27. ábra Állandó népességből a 0-2 és 3-5 évesek számának alakulása a Paktum területén (fő)	50
28. ábra Bölcsődébe beírt gyermekek száma a konzorcium területén 2011-2015.....	52
29. ábra Családi napköziben gondozott gyermekek száma	52
30. ábra Óvodai férőhelyek és a 3-5 évesek számának változása a paktumterületen.....	54
31. ábra Társadalom - SWOT elemzés.....	75
32. ábra Gazdaság - SWOT elemzés	76
33. ábra Munkaerőpiac - SWOT elemzés	77
34. ábra Képzés - SWOT elemzés	78
35. ábra A Paktumterület jövőképe és céljai.....	81
36. ábra A projekt célcsoportjai	82
37. ábra A Paktum által megfogalmazott prioritások	110

38. ábra 1. prioritás és intézkedései	110
39. ábra 2. prioritás és intézkedései	111
40. ábra 3. prioritás és intézkedései	111
41. ábra Prioritások és intézkedések.....	112

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat Paktum települések.....	10
2. táblázat Lakónépesség változása a Paktum területén (2010-2015).....	16
3. táblázat Népeség korösszetétele.....	17
4. táblázat A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint, Csongrád megye;	19
5. táblázat A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség, korcsoport és nemek szerint, 2016	20
6. táblázat Működő vállalkozások száma 2015. évben a Paktum területén	25
7. táblázat Működő egyéni vállalkozók száma a Paktum területén	25
8. táblázat A gazdasági szervezetek beruházásainak értéke és indexe gazdasági ágak szerint, 2017. I. negyedév	27
9. táblázat Regisztrált álláskereső a Paktumterületen 2017. szeptember	29
10. táblázat Nyilvántartott álláskereső száma végzettség szerinti bontásban a Paktum területén (fő)	30
11. táblázat Regisztrált álláskereső száma végzettség szerint zárónapon 2017. szeptember Paktumterület	31
12. táblázat Nyilvántartott megváltozott munkaképességű álláskereső száma és aránya a Paktum területén .	33
13. táblázat Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, Ft/fő	33
14. táblázat Regisztrált pályakezdő álláskereső száma 2017. I-III. negyedév.....	35
15. táblázat Új bejelentett álláshelyek FEOR szerinti besorolásban a Paktumterületen, 2017. I-III. negyedév....	44
16. táblázat Az állandó népesség és ezen belül a 0-5 éves korosztály számának alakulása a Paktum területén .	51
17. táblázat Óvodai feladatellátási helyek és férőhelyek száma a gyógypedagógiai neveléssel együtt a Paktumterületen	53
18. táblázat: Egy óvodapedagógusra jutó gyermekek száma a Paktumterületen	55
19. táblázat A Paktumterületen működő óvodák	56
20. táblázat TOP-1.4.1-15 projekt kedvezményezettjei a Paktumterületen.....	58
21. táblázat A TOP-4.2.1-15 projekt kedvezményezettjei a Paktumterületen.....	60
22. táblázat A TOP-3.2.1-15 projekt kedvezményezettjei a Paktumterületen.....	61
23. táblázat A TOP-4.1.1-15 projekt kedvezményezettjei a Paktumterületen.....	62
24. táblázat Az iskolarendszerű képzés szakképesítéseire tett javaslatok; Csongrád megye	66
25. táblázat Az iskolarendszeren kívüli képzés szakképesítéseire tett javaslatok; Csongrád megye.....	69
26. táblázat A szakközépiskolai képzés ágazataira tett javaslatok (Csongrád megye).....	69
27. táblázat Hiány-szakképesítések.....	70
28. táblázat A Makón található középfokú köznevelési intézmények által kínált képzések	71
29. táblázat Gyakorlati képzőhelyek a Paktumterületen	72
30. táblázat A Paktumterületen működő gyakorlati képzésre jogosult szervezetek a következő szakképesítések gyakorlati képzőhelyei.....	72
31. táblázat Gyakorlati képzőhelyek által kínált legnépszerűbb szakképesítések	73
32. táblázat A projekt céljainak kapcsolódása a Helyzetelemzésben feltártakhoz	80
33. táblázat Általános iskolai végzettségű nyilvántartott álláskereső száma (fő)	84

34. táblázat 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők	85
35. táblázat Pályakezdő nyilvántartott álláskeresők a Paktumterületen	86
36. táblázat 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	87
37. táblázat Foglalkoztatást helyettesítő támogatás a Paktumterületen	88
38. táblázat 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők a Paktumterületen.....	89
39. táblázat 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők nem szerinti megoszlása a Paktumterületen	90
40. táblázat Megváltozott munkaképességű személyek száma és aránya a Paktumterületen	91
41. táblázat A projektbe bevont csoportok munkaerő-piaci jellemzői	93
42. táblázat Makó ITS és GP kapcsolódása a megyei stratégiai célokhoz	103
43. táblázat Gyakorlati képzőhelyek a Paktumterületen	129
44. táblázat Kötelező indikátorok	144
45. táblázat A Makói Paktum intézkedéseinek kapcsolódása a Megyei Paktum intézkedéseihez	148
46. táblázat A Makói Paktum intézkedéseinek kapcsolódása a Megyei Paktum intézkedéseihez - 2. prioritás .	149
47. táblázat A Makói Paktum intézkedéseinek kapcsolódása a Megyei Paktum intézkedéseihez - 3. prioritás .	149